

(JPE)วารสารทัศนมิติทางการศึกษา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2567)

วารสารทัศนมิติ ทางการศึกษา

Journal of Perspectives in Education



Journal of
*P*erspectives in
*E*ducation

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2

พฤษภาคม - สิงหาคม 2567

ISSN 2822-1346 (Online)



คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์
Faculty of Education and Liberal Arts

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
Hatyai University



ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2567

วารสารทัศนมิติทางการศึกษา (Journal of Perspectives in Education : JPE) ซึ่งเป็นวารสารเพื่อการเผยแพร่ผลงานทางด้านการศึกษาที่เป็นความสนใจของนักวิชาการที่หลากหลายสาขาวิชา (Cross-Disciplinary Interests) ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เช่น การบริหารการศึกษา หลักสูตรและการสอน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ วิจัยการศึกษา การวัดและประเมินผลการศึกษา สถิติและสารสนเทศการศึกษา จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว สื่อทางการศึกษา เทคโนโลยีการศึกษา การศึกษาตลอดชีวิต การศึกษานอกระบบ การศึกษาตามอัธยาศัย และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผู้จัดทำวารสาร คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ ดิษยะศริน สัตยารักษ์

อาจารย์ ดร.ธารพรพรข สัตยารักษ์

รองศาสตราจารย์ ดร. ก้าน จันทร์พรหมมา

ดร. อริสรา บุญรัตน์

บรรณาธิการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวรรตน์ ไวมงกุฏ

กองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วัน เดชพิชัย	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย ธรรมสังการ	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร. รุ่งชัชดาพร เวชชาติ	มหาวิทยาลัยทักษิณ
รองศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์วิมล วังแก้วหิรัญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาศ แหนจอน	มหาวิทยาลัยบูรพา
รองศาสตราจารย์ ดร.จรัส อติวิทยากรณ์	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริพันธ์ุ ศิริพันธ์ุ	มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์
รองศาสตราจารย์ ดร.จรุณี แก้วเอี่ยม	มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม	สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จตุพล ยงศร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาค ปานเจียง	มหาวิทยาลัยหาดใหญ่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติพร เนาว์สุวรรณ	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา

กองจัดการวารสาร

เจ้าหน้าที่ธุรการ-เลขานุการ ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กองจัดการด้านภาษา

อาจารย์ ดร.สุมนทนา วงศ์งาม

(JPE)วารสารทัศนมิติทางการศึกษา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2567)

กำหนดการเผยแพร่

ปีละ 3 ฉบับ (มกราคม- เมษายน, พฤษภาคม-สิงหาคม, กันยายน-ธันวาคม)

ข้อมูลการติดต่อ

คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

222 ถนนพลพิชัย - บ้านพรุ ตำบลคอหงส์ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

โทร. 0-7420-0300 ต่อ 357, 358, 384 เฟกซ์. 0-7420-0354 อีเมล: edu@hu.ac.th

วารสารทัศนมิติทางการศึกษา เป็นวารสารที่มีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบเนื้อหาบทความเพื่อลงตีพิมพ์ ในรูปแบบ double blinded บทความหรือข้อคิดใด ๆ ที่ปรากฏในวารสารที่เป็นวรรณกรรมของผู้เขียน บรรณาธิการ หรือ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วย

บทบรรณาธิการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวว่า การศึกษา คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต วารสารทัศนมิติทางการศึกษาขอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา โดยการเผยแพร่บทความวิชาการในรูปแบบออนไลน์ เพื่อถ่ายทอดความรู้ทางการศึกษาให้แก่บุคลากรทางการศึกษาและบุคคลทั่วไป

วารสารทัศนมิติทางการศึกษาปีที่ 2 ฉบับที่ 2 ทีมบรรณาธิการได้รวบรวมบทความวิจัยทั้งสิ้น 5 บทความ โดยมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องทางด้านการศึกษาจากผู้นิพนธ์หลากหลายสถาบัน ซึ่งทุกบทความได้รับตรวจพิจารณาจากผู้ทรงเชี่ยวชาญที่หลากหลายสถาบันอย่างเข้มข้น 3 ท่าน และมีการตรวจสอบติดตามการแก้บทความหลังจากผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอย่างละเอียด

กองบรรณาธิการหวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารทัศนมิติทางการศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนบทความวิจัยหรือบทความวิชาการของบุคลากรทางการศึกษา อันจะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการศึกษาต่อไป โดยท่านสามารถสามารถสืบค้นและดาวน์โหลดบทความในวารสารได้ที่เว็บไซต์ <https://so10.tci-thaijo.org/index.php/JPE>

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นวรรตน์ ไชยมณี

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิจัย :

- การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี.....1
Participatory Administration of School Administrators under the Private School
Association in Pattani Province
นัทมุদিন สาแม และนิตยา เรืองแป้น
Natmudin Samae and Nittaya Ruangpan
- ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.....16
Students' Satisfaction of Bachelor of Education Program, Educational Psychology and
Guidance Section (Revised 2019), Prince of Songkla University
ฟูซีเยห์ มะมัน และอริยา คูหา
Fuseeyah Maman and Ariya Kuha
- มโนทัศน์ทางเลือกเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสมเด็จพระ
ปิยมหาราชรมณียเขต.....29
Alternative Concepts of Chemical Reaction Rates of Grade 11 Students in Somdeth
Phra Piya Maharaj Rommaniyakhet School
นิติศ ธงภักดิ์
Nithis Thongpak
- ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.....41
The Relationship Between Satisfaction and Learning Outcomes in the Bachelor of
Education Program, Yala Rajabhat University
พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ และพิชญ์สินี ไสยสิทธิ์
Phippawee Suwanno and Pichsinee Saiysit
- การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี.....58
Conflict Management of School Administrators under Pattani Provincial
Office of the Non-Formal and Informal Education
นิรุธฮายา เจษฎาภา และนิตยา เรืองแป้น
Nirohaya Jessadapha and Nittaya Ruangpan



การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี
Participatory Administration of School Administrators under the Private School
Association in Pattani Province

นัทมุดิน สามแม^{1*} และนิตยา เรืองแป้น²
Natmudin Samae^{1*} and Nittaya Ruangpan²

ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา¹
Master of Education (Educational Administration) Yala Rajabhat University¹
คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา²
Faculty of Education, Yala Rajabhat University²

*Corresponding author, e-mail; rockat64@gmail.com เบอร์โทรศัพท์ 089-522-5754

(Received: August 21, 2023; Revised: May 16, 2024; Accepted: July 28, 2024)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน 3) เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะและความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 195 คน แล้วทำการแบ่งตามสัดส่วนของจำนวนประชากรตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และทดสอบค่าเอฟ

ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และ 3) ข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ผู้บริหารสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมความคิดเห็นรายงานผลการดำเนินงาน มีส่วนร่วมในการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดเพื่อแก้ปัญหา และควรมีส่วนร่วมในการใช้วิธีการต่าง ๆ จูงใจให้คนอื่นยอมรับความคิดเห็นโดยใช้วิธีการตามความคิดของตนเอง อีกทั้งควรมีส่วนร่วมในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การบริหารการศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วม โรงเรียนเอกชน

Abstract

The purposes of this study were to 1) Study the participatory management of school administrators in the private school association in the Pattani Province system, 2) compare the participatory administration of school administrators in the private school association in the Pattani Province system classified by gender, position and school size, 3) gather recommendations and opinions on the participatory management of school administrators in the private school association in the Pattani Province system. The sample group in this research was the school administrators in private school association in the Pattani Province system. The sample size was determined using the Krejci and Morgan table. The sample group was 195 people and divided according to the population proportion according to the school size using a simple random sampling method. The instrument used for data collection was a questionnaire for analyzing the data using a packaged program and the statistics used were mean, percentage, fractional value. Standard deviation, t-test and F-test.

The conclusion of the study was as follows; 1) participatory management of educational institution administrators in the private school association in the Pattani Province system as a whole was at a high level. 2) The results of the comparison of the participatory management of school administrators in the private school association in the Pattani Province system classified by gender, position and school size found that overall, there was no difference. 3) Suggestions for participatory management of school administrators in the private school association in the Pattani system school administrators Should participate, comment, report on performance. school administrators They should be involved in choosing one of the best alternatives to solve the problem. and should engage in various methods of influencing others to accept their opinions by means of their own ideas. They should also be involved in communication. Continuously publicize the guidelines for managing changes in various fields.

Keywords : Educational Administration; Participatory Management; Private School

บทนำ

การศึกษาเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่สำคัญในการพัฒนาบุคคล สังคม และประเทศชาติ ดังที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กล่าวไว้ว่า การศึกษากระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาชีวิตคน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านของประเทศ อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการก็ยังได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาว่า การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม เป็นการเสริมสร้างความรู้บนพื้นฐานการดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข เป็นการถ่ายทอดวิทยาการและเทคโนโลยีจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง เป็นการสร้างโอกาสในด้านต่าง ๆ ให้กับคนและสังคมมากขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548)

กระทรวงศึกษาธิการมีบทบาทและภารกิจในการส่งเสริมสนับสนุนและเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งมีหน้าที่ในการพัฒนาระดับคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552) ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาไว้ว่ามีความสำคัญในการนำแนวคิด ความต้องการของชุมชนมาสู่สถานศึกษาโดยตรง ทำให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ทั้งด้านการบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงในการกำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น การติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำงานเพื่อส่วนรวมและพัฒนาชุมชน สถานศึกษาที่เปิดโอกาสให้ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีบทบาทในการจัดการสถานศึกษาจะช่วยให้การดำเนินงานต่าง ๆ ของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อยเกิดความเข้าใจอันดี ระหว่างสถานศึกษาและชุมชน เกิดประสิทธิภาพส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในชุมชน

ดังนั้นจึงถือเป็นความจำเป็นและภาระหน้าที่ของสถานศึกษาที่ต้องมีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนโดยเน้นให้ชุมชนและคณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่3) พ.ศ.2553 ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารแบบมีส่วนร่วมมีวิวัฒนาการมาจากแนวคิดการบริหารเชิงมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relation Approach) และการบริหารเชิงพฤติกรรม (Behavioral Approach) บุคคลที่เป็นผู้บุกเบิกแนวคิดนี้ คือ แมรี พาร์คเกอร์ โฟลเลต (Follet, 1924) โดยได้เขียนบทความชื่อ Dynamics Administration บรรยายให้ผู้บริหารแก้ปัญหาความขัดแย้งในองค์การด้วยวิธีการสร้างมนุษย์สัมพันธ์และพยายามให้นายทุนคิดถึงคนงานบ้างไม่ใช่คิดแต่เรื่องเงินเพียงอย่างเดียว ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการศึกษาตามแนวคิดของ (Sashkin,1982) แนวคิดของ (Swansburg, 1996) แนวคิดของ (Argyris,1964) แนวคิดของ (Robbins & Coulter, 2008) แนวคิดของ(Anthony,1978) แนวคิดของ (โนชัญ ชาญด้วยกิจ, 2553) และแนวคิดของ (ทำนอง ภูเกิดพิมพ์, 2551) โดยผู้วิจัยได้มีการสังเคราะห์แนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วยด้านต่าง ๆ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย 2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และ 4) การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง

จากรายงานผลการดำเนินงานของสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี ยังคงบริหารองค์กรในรูปแบบที่ยึดติดกับอดีต โดยประยูร อัครบวร (2553) ได้กล่าวไว้ว่า เป็นการบริหารงานระบบครอบครัวยุคใหม่โดยผู้บริหารเข้ารับตำแหน่งทางเครือญาติ โดยที่ไม่ได้รับพิจารณาจากบทบาทอื่น ๆ ดังนั้นการบริหารงานต่าง ๆ ขององค์กรขึ้นอยู่กับผู้บริหารแต่เพียงผู้เดียวทำให้องค์กรพัฒนาได้ช้า เพราะขาดการกระจายอำนาจกับผู้ร่วมงานการตัดสินใจอยู่ในวงแคบ ไม่มีความหลากหลาย ทำให้เกิดผลกระทบในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการทำงานของบุคลากรที่ไม่มีประสิทธิภาพ ขาดการทำงานเป็นทีมจึงส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ดังนั้นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม มีความ

จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนสถานศึกษาให้เป็นองค์กรที่มีความคล่องตัว มีความพร้อมที่จะพัฒนาศักยภาพในการเรียนรู้ มีความคิดอย่างสร้างสรรค์เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการรับบริการทางการศึกษาของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งควรมีลักษณะเป็นองค์กรรูปแบบใหม่ที่มีขนาดเล็กลง ใช้กำลังคนน้อย บุคลากรมีความชำนาญ มีความเป็นมืออาชีพ บริหารโดยใช้ทีมเป็นฐาน มุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ผู้ปฏิบัติงานมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อช่วยให้การทำงานร่วมกันประสบผลสำเร็จ ใช้การเรียนรู้เป็นฐาน มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อนำศักยภาพภายในของตนออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

การบริหารจัดการสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี ดำเนินการมา 10 ปี พบปัญหาในการบริหารสมาคม โดย มูฮัมมัด หะยีเต๊ะ (2563) ได้กล่าวไว้ว่า สมาชิกคณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ไม่มีการกำหนดนโยบายในการบริหารทำให้เป้าหมายไม่ชัดเจน ความเหลื่อมล้ำของสมาชิกในเครือข่าย ทำให้ขาดความร่วมมือ ปัญหาการสื่อสารระหว่างสมาชิกในเครือข่ายทำงานโดยไม่ปรึกษาหารือ ปัญหาจากคณะกรรมการสถานศึกษาที่อาจเกิดจากปัญหาทางเศรษฐกิจ การติดตามประเมินงานมีน้อย ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนด้วยระบบประกันคุณภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน จากการประเมินผลสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี พบปัญหากลุ่มเครือข่ายไม่ให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการดำเนินงานทางการบริหารจัดการทั่วไป การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การใช้ทรัพยากรร่วมกันให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าว การบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้นอาจมีรูปแบบการบริหารสำคัญหลายประการ ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วมถือเป็นรูปแบบสำคัญประการหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจในวงการบริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะถือเป็นแนวทางการบริหารที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรเพื่อให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจกับความรู้ความชอบและความร่วมมือในการพัฒนา ปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะส่งผลให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนไปสู่จุดมุ่งหมายได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ การสร้างความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชนโดยเฉพาะสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของการได้มาซึ่งคุณภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาที่ต้องการคุณภาพของนักเรียนสูงขึ้น พัฒนาก้าวหน้าขึ้น เพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาเอกชนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะและความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี ในปีการศึกษา 2564 จำนวน 132 โรงเรียน มีจำนวนผู้บริหาร 396 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี ซึ่งได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970, อ้างถึงใน ธาณินทร์ ศิลป์จารุ, 2552) แล้วทำการสุ่มอย่างง่ายวิธีจับสลากไม่ใส่คืนแล้วทำการแบ่งตามสัดส่วนของจำนวนประชากรแต่ละขนาดของโรงเรียน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 195 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยจัดทำขึ้นเอง โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) โดยให้ระบุข้อมูลตามเพศ ตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเพื่อวัดระดับเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert's five Rating Scale) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี เป็นชุดคำถามที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นมาจากการประยุกต์แนวคิดของ (Sashkin, 1982) ประกอบด้วย 4 ด้าน 40 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขออนุญาตรับรองการเป็นนักศึกษาค้นคว้าอิสระจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ถึงผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี เพื่อขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม
2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมด้วยแบบสอบถามถึงโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 195 ฉบับ เพื่อขอความร่วมมือ และตอบแบบสอบถาม
3. ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนมา 195 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100
4. นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์โดย พบว่ามีความสมบูรณ์ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 และนำไปใช้วิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับข้อมูลครบถ้วนตามที่ต้องการแล้ว การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งหมดมาให้คะแนนตามแนวทางการประเมินความคิดเห็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า แบบลิเคอร์ท (Likert's five Rating Scale) กำหนดเกณฑ์การวัดระดับ ดังนี้
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการนำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย (M) และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) โดยภาพรวมเป็นรายข้อและรายด้าน และนำเสนอเป็นตารางประกอบการแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมินความคิดเห็น
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรเพศ โดยการทดสอบค่าที (t -test)
4. เปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตำแหน่ง และขนาดโรงเรียน โดยการทดสอบด้วยค่าเอฟ (F -test)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 81.54) และเพศหญิง (ร้อยละ 18.46) โดยส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ (ร้อยละ 43.08) รองลงมาเป็นผู้รับใบอนุญาต (ร้อยละ 31.79) และสุดท้ายเป็นผู้จัดการ (ร้อยละ 25.13) ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 59.49) รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก (ร้อยละ 33.33) และสุดท้ายเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ (ร้อยละ 7.18)

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี	M	SD	ระดับ	ลำดับที่
1	การตั้งเป้าหมาย	4.12	0.88	มาก	1
2	การตัดสินใจ	4.06	0.90	มาก	4
3	การแก้ปัญหา	4.10	0.87	มาก	3
4	การเปลี่ยนแปลง	4.11	0.84	มาก	2
รวม		4.10	0.85	มาก	

จากตารางที่ 1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($M= 4.10, SD=0.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การตั้งเป้าหมาย ($M= 4.12, SD=0.88$) รองลงมา คือ การเปลี่ยนแปลง ($M= 4.11, SD=0.84$) และการแก้ปัญหา ($M= 4.10, SD=0.87$) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การตัดสินใจ ($M= 4.06, SD=0.90$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และขนาดของโรงเรียน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วมของ	เพศ				t	Sig
		ชาย		หญิง			
		M	SD	M	SD		
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย	4.06	0.67	4.33	0.60	-2.291	0.332
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.01	0.68	4.26	0.61	-2.187	0.436
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	4.05	0.62	4.30	0.65	-2.064	0.515
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง	4.09	0.64	4.34	0.61	-2.185	0.752
รวม		4.05	0.60	4.30	0.56	- 2.380	0.530

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ พบว่าภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ตำแหน่ง						F	Sig
		ผู้รับใบอนุญาต		ผู้จัดการ		ผู้อำนวยการ			
		M	SD	M	SD	M	SD		
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย	4.07	0.65	4.01	0.69	4.20	0.65	1.394	0.251
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.08	0.64	3.90	0.66	4.12	0.68	1.780	0.171
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	4.06	0.62	4.02	0.66	4.17	0.60	1.033	0.358
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง	4.10	0.64	4.14	0.67	4.16	0.61	0.157	0.854
	รวม	4.08	0.60	4.02	0.60	4.16	0.60	0.942	0.392

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ข้อ	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ขนาดโรงเรียน						F	Sig
		ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่			
		M	SD	M	SD	M	SD		
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย	3.77	0.69	4.33	0.54	3.87	0.72	0.843	0.815
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.74	0.65	4.25	0.60	3.82	0.68	1.628	0.183
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา	3.79	0.68	4.29	0.53	3.96	0.46	1.732	0.160
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง	3.86	0.72	4.32	0.52	3.96	0.57	2.321	0.075
	รวม	3.79	0.63	4.30	0.50	3.90	0.58	1.384	0.248

จากตารางที่ 4 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด (Open - ended Questionnaire) มีดังนี้

1. การตั้งเป้าหมาย ควรให้ครูมีส่วนร่วมความคิดเห็นรายงานผลการดำเนินงาน การกำหนดวัตถุประสงค์ วัฒนธรรมองค์กร ข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์

2. การตัดสินใจ ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดเพื่อแก้ปัญหา ใช้ทางเลือก การแก้ปัญหา กับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร และมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา เพื่อเป็นครูมืออาชีพ ส่วนร่วมนำรูปแบบ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย ด้านการบริหารให้แก่ สถานศึกษา

3. การแก้ปัญหา ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการใช้วิธีการต่าง ๆ จูงใจให้คนอื่นยอมรับความคิดเห็นโดยใช้วิธีการ ตามความคิดของตนเอง มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์กิจกรรม สร้างบรรยากาศ เพื่อความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นต่อกัน และการส่วนร่วมในการช่วยเหลือ สามัคคี เกื้อกูลกันซึ่งเป็นลักษณะที่ดีของการทำงานเป็นทีม

4. การเปลี่ยนแปลง ควรพัฒนาการมีส่วนร่วมของครูในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางการ บริหารการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ในการวางแผน ระเบียบในการบริหารงาน เครือข่ายเพื่อรองรับการ เปลี่ยนแปลง และการส่วนร่วมสร้างบรรยากาศความไว้วางใจในการปฏิบัติงานใหม่ภายใต้การเปลี่ยนแปลง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่ได้ นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย แซ่เฮ้ง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมี ส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทราศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหาร แบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทราศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจ ความผูกพันที่จะปฏิบัติ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความเป็นอิสระ ต่อการรับผิดชอบ ในงานตามลำดับสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งไว้ที่ระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการบริหารงานของ ผู้บริหารสมัยใหม่มีความทันสมัยและเปิดกว้างในการแสดง ความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้บุคลากร ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองตามนโยบายและแนวทางที่กำหนดร่วมกันในองค์กร

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียน มีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ปัญหาด้าน การศึกษาของ สมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี มีส่วนร่วมในการประสานงาน จัดกิจกรรมของสมาคม โรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี และมีส่วนร่วมการนิเทศและประเมินการดำเนินงานของ สมาคมโรงเรียน เอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี แต่ยังคงขาดการมีส่วนร่วมความคิดเห็นรายงานผลการดำเนินงานของสมาคมโรงเรียน เอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ซึ่งสมชาย แซ่เฮ้ง (2561) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทราศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาล ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทราศาสตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การไว้วางใจ ความผูกพันที่จะปฏิบัติ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน และความเป็นอิสระ ต่อการรับผิดชอบในงานตามลำดับสูงกว่าสมมติฐาน ที่ตั้งไว้ที่ระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการบริหารงานของผู้บริหารสมัยใหม่มีความทันสมัยและ เปิดกว้างในการแสดง ความคิดเห็นในรูปแบบต่าง ๆ และเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ ของตนเองตามนโยบายและแนวทางที่กำหนดร่วมกันในองค์กร สอดคล้องกับพิชัย ลิ้มปะพันธ์ (2562) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะผู้นำ กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 4 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ความยึดมั่นผูกพัน ความเป็นอิสระ ต่อการรับผิดชอบต่อในงาน และการไว้วางใจกัน ตามลำดับ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่ม

การศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ได้สังเกตเห็นความสำคัญในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์ในการบริหารโดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลักก่อให้เกิดการพัฒนาแนวคิด สร้างสรรค์และวัฒนธรรมอันดีงาม อันจะนำไปสู่การบริหารแบบมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการทุกฝ่ายทั้งนี้แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานหนึ่งอาจมาจากการให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้เนื่องจากการมีส่วนร่วมในความคิดเห็นในการรายงานผล เป็นผลมาจากที่ผู้บริหารโรงเรียนมีการรายงานผลให้เป็นตามความต้องการของตนเอง ไม่รายงานผลตามสภาพจริง ซึ่งทำให้ครูผู้รับผิดชอบในงานต่าง ๆ ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วารินทร์ โพธิ์ศรี (2563) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์การย่อมมีความผูกพันกับองค์การ ที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การ แม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็นก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การแล้ว (Argyris, 1964) กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์การ ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์การที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ และสมเดช สีแสง (2557) ได้สรุปความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมายไว้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้พนักงานทุกระดับได้มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการภายในขอบเขตหน้าที่ของตนซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการบริหารแบบใหม่

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารโรงเรียน มีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงประสานจุดเล็กและขยายไปสู่จุดใหญ่ มีส่วนร่วมในจัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับการพัฒนาตนเอง และบุคลากรในโรงเรียน และการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้าง วินัย คุณธรรมจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ ผู้บริหาร แต่ยังคงขาดการมีส่วนร่วมในการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่ดี ที่สุดเพื่อแก้ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Smylie, 2017) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของโรงเรียนที่จัดการศึกษาในเมือง มิดเวสต์เทิร์น ปี 1990 ถึงปี 1994 ผลการวิจัยพบว่า 1) การให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการพัฒนาในทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกของการเปลี่ยนแปลงองค์การกับการพัฒนาทางวิชาการมีผลน้อยกว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอาจมีผลในทางลบหรือทางบวกกับผล การเรียนของนักเรียน 3) มีความแตกต่างอย่างมากระหว่างความสัมพันธ์ของกลไกการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาทาง วิชาการเมื่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คงที่

ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการบริหารองค์การ เป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนเอกชนในระบบที่มีอัตราการขยายโรงเรียนสูงขึ้น ถ้าหากว่าผู้บริหาร เปิดโอกาสให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารมีอิสระในการทำงานตลอดจนมีสิทธิในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหา ซึ่งลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นแรงจูงใจให้เครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมกัน รับผิดชอบต่อสิ่งที่ร่วมกันตัดสินใจดำเนินงานในองค์การประสบผลสำเร็จต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แก่โรงเรียนมากยิ่งขึ้น ดังที่ (Saskin, 1982) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจจะมีผลกระทบโดยตรงต่อการ ควบคุมการมีอิสระในงาน และมีผลกระทบทางอ้อมในการยอมรับผูกพัน และเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานใน องค์การ ได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์การที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับ เจริญ ภิสระ (2550) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ด้วยการร่วมคิด การร่วมตัดสินใจ อีกทั้งใช้ความคิด สร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนร่วมกับวิทยาการที่ เหมาะสมในการจัด การและกระจาย ทรัพยากรที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคม ตามความจำเป็น โดยอาศัยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด และอรรถัย ก๊กผล (2556) เป็นกระบวนการ ซึ่งบุคคลหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็น เพื่อแสวงทางเลือก และการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ผู้บริหารโรงเรียน มีส่วนร่วมในการคิดว่าปัญหาไม่ใช่อุปสรรคแต่เป็นโอกาสในการพัฒนางานของท่านให้ดีขึ้น มีส่วนร่วมในการส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ดีและมีการเชื่อมโยงกับสมาชิก และการมีส่วนร่วมในการใช้วิธีการที่หลากหลายตามอำนาจหน้าที่ของตนในการแก้ไขปัญหา แต่สิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ การมีส่วนร่วมในการใช้วิธีการต่างๆ จูงใจให้คนอื่นยอมรับความคิดเห็นโดยใช้วิธีการตามความคิดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Cohen and Uphoff, 1980) ที่ได้จำแนกกระบวนการแบบมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ระดับคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ (Implementation) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefit) และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ผลการวิจัยครั้งนี้ยังเน้นความจริงที่ว่า ผู้บริหารในโรงเรียนเครือข่ายทุกโรงเรียนกำลังร่วมกันทำงานเพื่อจัดการแข่งขันระหว่างโรงเรียนซึ่งจะเป็นกุญแจหลักสู่การปฏิรูปการศึกษาประกอบกับการได้รับการสนับสนุนและความไว้วางใจจากท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ พอจะสรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการบริหารองค์การเป็นอย่างมากโดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับโรงเรียนเอกชนในระบบที่มีอัตราการขยายโรงเรียนสูงขึ้น ถ้าหากว่าผู้บริหารเปิดโอกาสให้เครือข่ายเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ในการบริหารมีอิสระในการทำงานตลอดจนมีสิทธิในการเสนอแนะความคิดเห็นเพื่อร่วมกันแก้ปัญหาซึ่งลักษณะดังกล่าวย่อมเป็นแรงจูงใจให้เครือข่ายเกิดความรู้สึกผูกพันและร่วมกันรับผิดชอบต่อสิ่งที่ร่วมกันตัดสินใจดำเนินงานให้องค์การประสบผลสำเร็จต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่โรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ทั้งนี้ เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการใช้วิธีการต่างๆ จูงใจให้คนอื่นยอมรับความคิดเห็น โดยไม่ใช้วิธีการตามความคิดของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Swansburg, 1996) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบโดยตรงต่อความสำเร็จของงานที่มีความสำคัญ และมีผลกระทบทางอ้อมต่อความรู้สึกทำลายและความพอใจ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารโรงเรียนมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้มีการประสานความร่วมมือ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีส่วนร่วมปรับปรุงทัศนคติให้เกิดการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน และการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการฝึกอบรมทักษะที่จำเป็นต่อการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง แต่ยังขาดการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพิชัย ลิ้มปะพันธ์ (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้นำ กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 4 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือ ความยึดมั่นผูกพัน ความเป็นอิสระต่อความรับผิดชอบในงาน และการไว้วางใจกัน ตามลำดับ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 ได้เล็งเห็นความสำคัญในการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งการปรับเปลี่ยน กระบวนทัศน์ในการบริหารโดยเน้นการมีส่วนร่วมเป็นหลักก่อให้เกิดการพัฒนาแนวคิด สร้างสรรค์และวัฒนธรรมอันดีงาม อันจะนำไปสู่การบริหารแบบมีประสิทธิผลสอดคล้องกับความต้องการทุกฝ่ายทั้งนี้แรงบันดาลใจในการปฏิบัติงานหนึ่งอาจมาจากการให้ความสำคัญในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งทำให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับ (Smylie, 1996) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของ โรงเรียนที่จัดการศึกษาในเมือง มิเดิลสแตทเทิร์นปี 1990 ถึงปี 1994 ผลการวิจัยพบว่า 1) การให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการพัฒนาในทางวิชาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) ความสัมพันธ์ระหว่างกลไกของการเปลี่ยนแปลงองค์การกับการพัฒนาทางวิชาการมีผลน้อยกว่าความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนนอกจากนี้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจอาจมีผลในทางลบหรือทางบวกกับผล

การเรียนรู้ของนักเรียน 3) มีความแตกต่างอย่างมากระหว่างความสัมพันธ์ของกลไกการเปลี่ยนแปลงกับการพัฒนาทางวิชาการเมื่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและความสัมพันธ์ของตัวแปรเหล่านี้เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ไม่คงที่

ทั้งนี้ เนื่องจากการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารโรงเรียนควรมีส่วนร่วมในการสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Saskin, 1982) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อความสำเร็จของงานที่มีความสำคัญ และมีผลกระทบทางอ้อมต่อความรู้สึกทำทหายและความพอใจ และการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและการวางแผนเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งมีผลเป็นอันดับแรกในการทำให้รู้สึกว่าการงานนั้นมีความหมาย มีคุณค่าจะเป็นการเพิ่มความรู้สึกของการประสบผลสำเร็จและการทำงานได้ลุล่วงสมบูรณ์ ซึ่งทำให้เกิดความพึงพอใจและมีผลต่อประสิทธิภาพของงาน และผลผลิตขององค์กรได้ การมีคุณค่า มีความหมายของงานนั้นจะเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทำทหายให้กับพนักงาน

สรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี เห็นว่า โดยภาพรวม ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง ซึ่งทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับดีมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ไม่แตกต่างกัน ดังนี้

2.1 เมื่อพิจารณาตามเพศ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนเพศชายมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้บริหารโรงเรียนหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิกามาต เสงี่ยมแก้ว (2550) ทำการศึกษาเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการ บริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากรและการบริหารงานทั่วไป ทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3 ประกอบด้วยรูปแบบย่อย 4 รูปแบบ คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงบประมาณ รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานบุคลากร และรูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานทั่วไป

2.2 เมื่อพิจารณาตามตำแหน่ง พบว่า ผู้อำนวยการมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้รับใบอนุญาต มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน และผู้จัดการ มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มะลิกามาต เสงี่ยมแก้ว (2550) ทำการศึกษาเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหาร

สถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า 1) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ด้านการ บริหารงานวิชาการการบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคลากรและการบริหารงานทั่วไป ทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 3 ประกอบด้วยรูปแบบย่อย 4 รูปแบบ คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงบประมาณ รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานบุคลากร และรูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานทั่วไป

2.3 เมื่อพิจารณาตามขนาดโรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมะลิกามาศ เสี่ยมแก้ว (2550) ทำการศึกษาเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษานครสวรรค์เขต 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมใน การบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) ปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ด้านการ บริหารงานวิชาการการบริหาร งบประมาณ การบริหารงานบุคลากรและการบริหารงานทั่วไป ทั้ง 4 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง 2) รูปแบบ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครสวรรค์เขต 3 ประกอบด้วยรูปแบบย่อย 4 รูปแบบ คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานวิชาการ รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงบประมาณ รูปแบบการมีส่วนร่วมการบริหารงานบุคลากร และรูปแบบการมีส่วนร่วมการ บริหารงานทั่วไป

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ปัญหาทางการศึกษา รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการดำเนินงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยของ สมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี การมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์วัฒนธรรมองค์กร ข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน และการมีส่วนร่วมความคิดเห็นรายงานผลการดำเนินงาน

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการทำงานที่เชื่อมประสานจุดเล็กและขยายไปสู่จุดใหญ่ รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในจัดประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดู

งาน เกี่ยวกับการพัฒนาตนเองและบุคลากรในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ สามารถประยุกต์ใช้ทางเลือก การแก้ปัญหา กับ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมืออาชีพและการมีส่วนร่วมในการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุดเพื่อแก้ปัญหา

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคม วิทยาลัยเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา รายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการคิดว่าปัญหาที่มีอุปสรรคแต่เป็น โอกาสในการพัฒนาของท่านให้ดีขึ้นรองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมและดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์ที่ ดีและมีการเชื่อมโยงกับสมาชิก ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ สามัคคี เกื้อกูลกัน ซึ่งเป็นลักษณะที่ดีของการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์กิจกรรม สร้างบรรยากาศ เพื่อความสัมพันธ์ ที่แน่นแฟ้นต่อกันและการมีส่วนร่วมในการใช้วิธีการต่าง ๆ จูงใจให้คนอื่นยอมรับความคิดเห็นโดยใช้วิธีการตาม ความคิดของตนเอง

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนใน สมาคมวิทยาลัยเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้ มีการประสานความร่วมมือแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมปรับปรุงทัศนคติให้ เกิดการยอมรับในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมสร้าง บรรยากาศความไว้วางใจในการปฏิบัติงานใหม่ภายใต้การเปลี่ยนแปลง การมีส่วนร่วมในการวางกฎ ระเบียบในการ บริหารงาน เครือข่ายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางการ บริหารการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมวิทยาลัยเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนก ตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมวิทยาลัยเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนก ตามตำแหน่ง โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

4. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมวิทยาลัยเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี จำแนก ขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมวิทยาลัยเอกชนในระบบ จังหวัดปัตตานี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ด้านการมีส่วนร่วมในการตั้งเป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียน ควรมีส่วนร่วมความคิดเห็นรายงานผลการ ดำเนินงาน การกำหนดวัตถุประสงค์วิสัยทัศน์องค์กร ข้อตกลงในการทำงานร่วมกัน มีส่วนร่วมในการจัดหาสื่อและ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารโรงเรียน มีส่วนร่วมในการเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งที่ดีที่สุด เพื่อแก้ปัญหา ใช้ทางเลือกการแก้ปัญหา กับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กร และมีส่วนร่วมในการจัดทำ แผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อเป็นเครื่องมืออาชีพ ส่วนร่วมนำรูปแบบ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัย ด้านการบริหารให้แก่สถานศึกษา

ด้านการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา มีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียน มีส่วนร่วมในการใช้วิธีการต่าง ๆ จูงใจให้ คนอื่นยอมรับความคิดเห็นโดยใช้วิธีการตามความคิดของตนเอง มีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์กิจกรรม สร้างบรรยากาศ

เพื่อความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นต่อกัน และการมีส่วนร่วมในการช่วยเหลือ สามัคคี เกื้อกูลกันซึ่งเป็นลักษณะที่ดีของการทำงานเป็นทีม

ด้านการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลง มีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารโรงเรียน ควรพัฒนาการมีส่วนร่วมในการสื่อสาร ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ในการวางกฎ ระเบียบในการบริหารงาน เครือข่ายเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง และการมีส่วนร่วมสร้างบรรยากาศความไว้วางใจในการปฏิบัติงานใหม่ภายใต้การเปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี
2. ศึกษาผลกระทบของการบริหารแบบมีส่วนร่วมต่อแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนเอกชนจังหวัดปัตตานี
3. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดมากขึ้น ควรเก็บข้อมูลด้วยวิธีอื่นด้วย เช่น การสัมภาษณ์ เป็นต้น

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่ง และด้วยความกรุณาอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น คณะกรรมการ ที่ปรึกษา ที่ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยได้เอาใจใส่ตรวจทานและแก้ไขค้นคว้าอิสระเพื่อให้สมบูรณ์ที่สุด และให้กำลังใจแก่ผู้ค้นคว้าอิสระมาโดยตลอด ขอขอบพระคุณ ประธานกรรมการสอบค้นคว้าอิสระที่ให้ความกระจ่าง แนะนำช่วยเหลือตรวจสอบ และเสนอแนะข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือและสถานศึกษาที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจันทบุรีและสาทรบุรีที่ให้ข้อมูลและให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลโดยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง ขอขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชา ครอบครัวยุติธรรม ที่คอยสนับสนุนและเป็นกำลังใจช่วยในการเก็บข้อมูล จัดพิมพ์เล่มจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากการค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาขอมอบกตัญญูแด่บิดามารดาที่คอยเป็นกำลังใจตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน. (2550). *แนวทางการดำเนินงานขององค์กรบุคคลและการมีส่วนร่วม*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงาน. (2552). *แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- เจริญ ภิสมะ. (2550). *การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในการพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง*. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ชุติพันธ์ นามวงศ์. (2556). *แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนนวมวิทย์ ฝ่ายประถมศึกษาอำเภอเมืองเชียงใหม่*. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2555). *การวิจัยเชิงคุณภาพ ในชุดวิชาการวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- ทำนอง ภูเกิดพิมพ์. (2551). *แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน*. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.

- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. (2552). การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: บิซซิเนสฮอว์ก แอนด์ดี.
- โนชญ์ ชาญด้วยกิจ. (2553). การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ประยูร อัครบวร. (2553). การบริหารแบบมีส่วนร่วม. นครสวรรค์: โรงเรียนบ้านพรหมนิมิต.
- พิชัย ลิ้มปะพันธ์. (2562). คุณลักษณะผู้นำกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- มะลิกามาต เสงี่ยมแก้ว. (2550). การนำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- มุฮัมมัด หะยีเต๊ะ. (2563). การบริหารจัดการสมาคมโรงเรียนเอกชนในระบบจังหวัดปัตตานี. ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- วารินทร์ โพธิ์ศรี. (2563). การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของสมาชิกขององค์กร. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ศึกษาธิการกระทรวง. (2548). ปฏิรูปการศึกษา: ก้าวอย่างมั่นใจ. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- สมชาย แซ่เฮ้ง. (2561). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับธรรมาภิบาลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. กรุงเทพฯ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสมุทรสาคร.
- อรรถัย กักผล. (2556). กระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนาโครงการ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Anthony, W. (1978). *Participative Management*. Massachusetts: Addison-West.
- Argyris, C. (1964). *Interpersonal competence and organizational effectiveness*. Homewood: Irwin-Dorcey.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1980). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213-235.
- Follet, P.M. (1924). *Creative Experience*. London: Longian and Green.
- Robbins, S. P., & Coulter, M. (2008). *Management* (10th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Sashkin. (1982). *Management* (4th ed.). Boston: Houghton Mifflin.
- Smylie, M. A., Lazarus, V., & Conyers, J. G. (1996). Teachers' responses to the implementation of school-based management. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 18(2), 213-235.
- Swansburg, R.C. (1996). *Estudos obre teatro - Bertolt Brecht*. Rio de Janeiro: Nova Fronteira.





ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษา
และการแนะแนว (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
Students' Satisfaction of Bachelor of Education Program, Educational Psychology and
Guidance Section (Revised 2019), Prince of Songkhla University

ฟูซีเยห์ มะมัน¹ และอริยา คูหา^{2*}
Fuseeyah Maman¹ and Ariya Kuha^{2*}

นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต (แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี¹
Student, Educational Psychology and Guidance Section, Faculty of Education, Prince of Songkhla University¹
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์²
Faculty of Education, Prince of Songkhla University²

*Corresponding author, e-mail: ariya.k@psu.ac.th; เบอร์โทรศัพท์ 081-698-1463

(Received: November 23, 2023; Revised: May 5, 2024; Accepted: July 28, 2024)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 จำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ประชากรเป้าหมาย คือ นักศึกษาแขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 74 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ที่มีค่าความเชื่อมั่น 0.97 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที ทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบรายคู่ใช้วิธีการของ LSD

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 แตกต่างกันตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว

Abstract

The objectives of this study were 1) to study students' satisfaction of Bachelor of Education Program (Revised 2019) Prince of Songkhla University 2) to compare students' satisfaction of Bachelor of Education Program (Revised 2019) classified by sex, year and academic achievement. The target population under study were 74 students from the 2nd- 4th years in the field of Educational Psychology and Guidance in the first semester in 2023. Tool used was a questionnaire of students' satisfaction of Bachelor of Education Program, Psychology and Guidance Section (Revised 2019) with

the reliability of 0.97. Data were analyzed by using mean, Standard deviation, t-test and F-test and LSD method.

The research results found that: 1) Students' Satisfaction of Bachelor of Education Program, Psychology and Guidance Section (Revised 2019) were at high level. 2) Students' Satisfaction of Bachelor of Education Program, Psychology and Guidance Section (Revised 2019) classified by gender, year and academic achievement show significant differences on sex, year and academic achievement at the significant level of .05

Keywords: Satisfaction; Bachelor of Education Program; Educational Psychology and Guidance

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวว่า “การศึกษา” คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) จากนโยบายและยุทธศาสตร์การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ.2563–2570 ที่ได้กำหนดกรอบแนวทางการพัฒนาระบบอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศที่เน้นการ บูรณาการเพื่อให้เกิดเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับทิศทางของยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนแผนแม่บท และนโยบายของรัฐบาลที่มีวิสัยทัศน์เพื่อ “เตรียมคนไทยแห่งศตวรรษที่ 21 พัฒนาเศรษฐกิจที่กระจายโอกาสอย่างทั่วถึงสังคมที่มั่นคงและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งทางนวัตกรรมระดับแนวหน้าในสากล นำพาประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว” ปัจจุบันกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมได้มีบทบาทสำคัญเพื่อสนับสนุนให้ประเทศบรรลุเป้าหมาย กล่าวคือ 1) การสร้างคน มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดชีวิตและมีทักษะที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 2) การสร้างองค์ความรู้ มุ่งเน้นการวิจัยเพื่อสะสมความรู้เพื่อเป็นการวางรากฐานสำหรับอนาคตและการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่ขีดความสามารถและความเข้มแข็งของประเทศในด้านต่าง ๆ 3) การสร้างนวัตกรรม มุ่งเน้นการบ่มเพาะและพัฒนาขีดความสามารถผู้ประกอบการ นวัตกรรม การพัฒนาระบบนิเวศทางนวัตกรรมในด้านต่าง ๆ ให้เอื้อต่อการสร้างและแปลงนวัตกรรมสู่มูลค่าทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคม 4) การปรับบทบาทมหาวิทยาลัย มุ่งเน้นการส่งเสริมให้มหาวิทยาลัยเป็นฟันเฟืองสำคัญ สำหรับการสร้างคน สร้างองค์ความรู้ และการสร้างนวัตกรรมเพื่อตอบโจทย์ท้าทายของประเทศ ผ่านการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจกลุ่มมหาวิทยาลัยเปลี่ยนหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งจัดระบบและการบริหารจัดการ (สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2562)

ด้วยเหตุที่การศึกษาเป็นกระบวนการให้และการรับความรู้ ประสบการณ์ การปรับเปลี่ยนทัศนคติ การสร้างจิตสำนึก การเพิ่มพูนทักษะ การทำความเข้าใจให้กระจ่าง การอบรมปลูกฝังค่านิยม การถ่ายทอดศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมของสังคมให้แก่ผู้เรียนให้มีความเจริญงอกงามทางปัญญา มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับการประกอบอาชีพ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างเหมาะสม มีค่านิยมที่ดีและอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองที่ช่วยยกระดับคุณภาพประชากรของชาติให้มีคุณภาพ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย สภาพของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การจัดการศึกษาของประเทศเป็นผลให้มีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เหตุนี้แนวทางในการศึกษาในแต่ละประเทศจึงแตกต่างกันตามความเชื่อ แนวคิด และปรัชญาการจัดการศึกษา (วาริรัตน์ แก้วอุไร, 2564) โดยมีเจตนาให้ผู้เรียนก้าวสู่ความสำเร็จในชีวิตที่ขึ้นอยู่กับจัดการ

เรียนรู้ที่ดีของผู้สอน หากผู้สอนเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน คือ มีความรู้และความเข้าใจในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้ เกิดทักษะหรือมีความชำนาญในเนื้อหาวิชาหรือกิจกรรมที่เรียนรู้ เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและสามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่อไปอีกได้ (อุษา คงทอง และคณะ, 2553)

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการและการปฏิบัติกิจกรรมทางการศึกษา เน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดและพฤติกรรมที่ดีต่อสังคมและสภาพแวดล้อม มีภาวะความเป็นผู้นำ มีจิตสำนึกแห่งความเป็นครู ให้สามารถทำการสอน การวิจัย การบริการชุมชน และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม เพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ มีความเป็นพลเมืองที่ดีเห็นประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่ง และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและทัดเทียมมาตรฐานสากล (หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต, 2562) โดยมีเป้าหมายการสร้างบัณฑิตเพื่อเป็นครูและบุคลากรทางการศึกษาในแขนงต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแขนงจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว ที่ต้องการพัฒนาให้บัณฑิตมีเจตคติและบุคลิกภาพที่เหมาะสมต่อวิชาชีพและมีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติวิชาชีพ รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมและมีความเข้าใจปัญหาตลอดจนสถานการณ์วิกฤตทางการศึกษา ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตในเชิงรุก เน้นการพัฒนาผู้เรียนทุกด้าน เพื่อที่จะได้ผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบันตามความต้องการของสังคมและท้องถิ่น และก้าวหน้าทัดเทียมกับต่างประเทศ มีมาตรฐานการศึกษาในระดับสากล ผลิตบัณฑิตที่มีองค์ความรู้และสามารถนำมาบูรณาการเพื่อให้เป็นประโยชน์ในการนำไปประกอบอาชีพและเพื่อการศึกษาต่อในระดับสูง นอกจากนี้จะได้เรียนรู้ผ่านจากกระบวนการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังได้เน้นให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ในการทำวิจัยและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษาโดยตรง มีส่วนร่วมในการทำฝึกปฏิบัติงานร่วมกับสังคม เพื่อสามารถนำประสบการณ์ไปใช้ในการทำงานในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากข้อมูลเบื้องต้น หลักสูตรในฐานะที่เป็นเข็มทิศนำความสำเร็จมาสู่ผู้ใช้หลักสูตร ซึ่งสะท้อนจากการบริหารวิชาการให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจในขณะที่เข้ารับการศึกษา ดังเช่น นิจวรรณ วีรวัฒน์ (2561) ที่ศึกษาความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนีชนานา ปีการศึกษา 2558 พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ด้านอาจารย์ผู้สอนที่อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านหลักสูตรและโครงสร้าง อยู่ในระดับมาก สำหรับด้านที่มีผลความพึงพอใจอันดับสุดท้ายคือ ด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อไป เกษมณี การินทร์ และคณะ (2558) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีที่มีต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจต่อหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร ด้านรายวิชาในหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน การจัดการเรียนการสอน ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมโครงการของสาขาวิชา การวัดและประเมินผลการเรียนการสอน และการสนับสนุนการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ปัจจัยแต่ละด้านมีผลต่อความพึงพอใจของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และสถาบันการศึกษาควรมีการพัฒนาและปรับปรุงห้องเรียนและอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมและมีความทันสมัย เหมาะกับสภาพการณ์ในยุคปัจจุบัน คณาจารย์ในหลักสูตรควรให้ความสำคัญแก่นักศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ตลอดทั้งการสรรหาคณาจารย์ในหลักสูตรให้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตามด้วยหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ซึ่งได้เปิดการเรียนการสอนมาด้วยระยะเวลา 50 ปี ทว่าไม่ปรากฏข้อมูลการศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียน อีกทั้งเพื่อตอบโจทย์การประเมินคุณภาพหลักสูตร และนำผลไปใช้ในการ พัฒนาผู้เรียน ปรับปรุงการเรียน

การสอน และนำไปใช้ในการปรับปรุงหลักสูตรต่อไป ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่เป็นผลผลิตของหลักสูตร โดยมุ่งหวังให้ได้สารสนเทศนำผลสรุปมาใช้ประกอบการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน การจัดการเรียนการสอน ระบบอาจารย์ที่ปรึกษา การประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมโครงการของแขนงวิชา การวัดและการประเมินผล สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน และเพื่อทราบทิศทางความคิดเห็น การรับรู้และความต้องการของตลาดแรงงานในอนาคตต่อไป

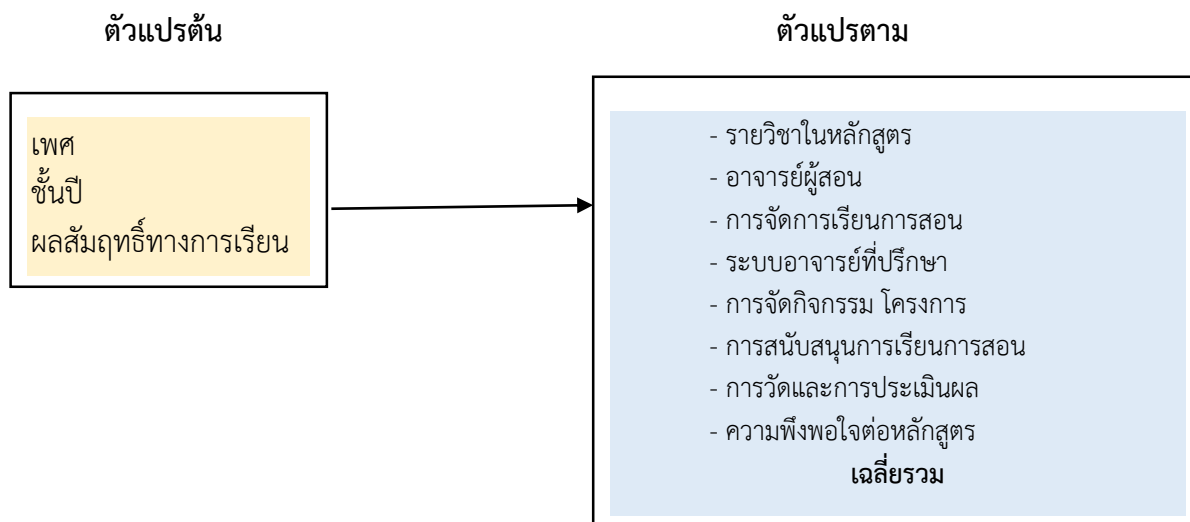
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 จำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 อยู่ในระดับปานกลาง
2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 แตกต่างกันตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายในการศึกษาคั้งนี้ คือ นักศึกษาทุกคนที่กำลังศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ได้แก่ ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ภาคเรียนที่ 1 ปี

การศึกษา 2566 จำนวน 74 คน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากนักศึกษา ชั้นปีที่ 2 จำนวน 21 คน ชั้นปีที่ 3 จำนวน 25 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 28 รวม รวมทั้งสิ้น 74 คน ในปีการศึกษา 2566

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 จำนวน 7 ด้าน จำนวน 60 ข้อ มีลักษณะมาตราส่วน 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร ปัญหาและอุปสรรค

ขั้นตอนการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการต่อไปนี้

ศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม จากนั้นกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการ จัดทำแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดที่กำหนด โดยพิจารณาเนื้อหาให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดการวิจัย ในที่นี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากเกษมณี การินทร์ และคณะ (2558) จำนวน 60 ข้อ 8 ด้าน ได้แก่ ด้านรายวิชาในหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านระบบอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านการจัดกิจกรรม/โครงการ ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน ด้านการวัดและการประเมินผล และด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตร จากนั้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความเหมาะสม นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบคุณภาพและความสอดคล้อง เหมาะสม ถูกต้อง ของการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขโดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน นำผลการพิจารณาและคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญไปวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องของรายการที่ต้องการวัด จากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.66 ขึ้นไป และนำข้อเสนอแนะมาแก้ไขปรับปรุงให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น นำแบบสอบถามที่ผ่านการคัดเลือก และปรับปรุงแก้ไขแล้วตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักศึกษา จำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบัค ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 เมื่อได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพตามที่กำหนดแล้ว จึงนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อดำเนินการวิเคราะห์วิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 โดยได้แจกแบบสอบถามและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลมีการดำเนินการ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วย เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ได้แก่ ความถี่ และร้อยละ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 วิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ทั้งนี้การนำเสนอข้อมูลใช้เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้ (Best, 1981)

4.50-5.00	หมายถึง	มากที่สุด
3.50-4.49	หมายถึง	มาก
2.50-3.49	หมายถึง	ปานกลาง
1.50-2.49	หมายถึง	น้อย
1.00-1.49	หมายถึง	น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t - test) กรณีที่ศึกษาความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) และทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่กรณีที่เกิดความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ใช้วิธีการของ LSD

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

ผลวิเคราะห์ข้อมูล ประชากรเป้าหมายเป็นนักศึกษาชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 6.8 และเป็นนักศึกษาหญิง จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 93.2 ศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 21 คน (ร้อยละ 28.4) ชั้นปีที่ 3 จำนวน 25 คน (ร้อยละ 33.8) และชั้นปีที่ 4 จำนวน 28 คน (ร้อยละ 37.8) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 3.01-3.50 จำนวน 29 คน (ร้อยละ 39.2) และระหว่าง 3.51-4.00 จำนวน 45 คน (ร้อยละ 60.8)

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความพึงพอใจของนักศึกษามีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562

ด้าน	μ	σ	การแปลผล
ด้านรายวิชาในหลักสูตร	3.74	0.47	มาก
ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.16	0.55	มาก
ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.90	0.51	มาก
ด้านระบบอาจารย์ที่ปรึกษา	3.64	0.72	มาก
ด้านการจัดกิจกรรม โครงการ	3.78	0.54	มาก
ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน	3.29	0.74	ปานกลาง
ด้านการวัดและการประเมินผล	3.85	0.59	มาก
ด้านความพึงพอใจต่อหลักสูตร	3.73	0.62	มาก
เฉลี่ยรวม	3.79	0.45	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฯ ในด้านรายวิชาในหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=3.79$, $\sigma=0.45$) และผู้เรียนมีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน และน้อยที่สุดคือ ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 จำแนกตามเพศ

เพศ	N	μ	σ	t	Sig
ชาย	5	3.64	0.54	-0.762	.0449*
หญิง	69	3.80	0.45		

*p<0.05

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าเมื่อเปรียบเทียบตามเพศ นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรมากกว่า นักศึกษาชาย

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	N	μ	σ	F	Sig
ปีที่ 2	21	4.01	0.512	4.569	.014*
ปีที่ 3	25	3.63	0.449		
ปีที่ 4	28	3.76	0.362		

*p<0.05

จากตารางที่ 3 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบตามชั้นปี นักศึกษามีความพึงพอใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังแสดงในตาราง พบว่านักศึกษาปีที่ 2 มีความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมา คือ ชั้นปีที่ 4 และ ชั้นปีที่ 3 ตามลำดับ จึงวิเคราะห์ด้วย LSD ดังแสดงในตาราง 4

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบรายคู่ ความพึงพอใจของนักศึกษา จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปี	μ	ปีที่ 3
ปีที่ 2	4.01	0.389*
ปีที่ 3	3.63	
ปีที่ 4	3.76	

*p<0.05

จากตารางที่ 4 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า ความพึงพอใจของนักศึกษามีความแตกต่างกัน ระหว่างปีที่ 2 และปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	N	μ	σ	t	Sig
3.00-3.50	29	3.71	0.554		
3.51-4.00	45	3.84	0.383	-1.134	0.004**

**p<0.01

จากตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะเห็นได้ว่า เมื่อเปรียบเทียบตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจของนักศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ข้อมูลสะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสูง หรือระหว่าง 3.51-4.00 มีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มต่ำ หรือระหว่าง 3.00-3.50

อย่างไรก็ตามเมื่อได้ประมวลความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตรฯ สามารถสรุปจุดเด่น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตร ดังที่นำเสนอในตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตร		ปัญหาและอุปสรรคของนักศึกษา
จุดเด่นของหลักสูตร	ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักสูตร	
<p>- มีความทันสมัย เข้าถึงง่าย ตอบโจทย์ ยุคสมัยในปัจจุบัน</p> <p>- เนื้อหาในหลักสูตร นำไปปฏิบัติได้จริง มีความเป็นวิชาการเป็นเลิศในการจัดการศึกษา รวมถึงบริหารการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิชาชีพครูให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง อยู่ไม่นิ่ง หลักสูตรเน้นทฤษฎีอย่างเข้มข้น มีความเฉพาะ</p> <p>เจาะจงตรงตามสาขาวิชา</p> <p>- การจัดการเรียนการสอน มีการเชื่อมโยงและบูรณาการกับภาษาอังกฤษ อีกทั้งได้เรียนรู้ในศาสตร์นั้นจริงๆ สามารถให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักรู้ในการเข้าใจผู้อื่นมากยิ่งขึ้น สร้างผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถนำความรู้เหล่านี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และการทำงานในอนาคต</p>	<p>- วิชาเอก ควรเป็นหลักสูตรที่นำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับตลาดแรงงานมากกว่านี้</p> <p>- การสนับสนุนการเรียนการสอน คณะควรให้ความสำคัญกับเอกจิตวิทยา ควรมีเครื่องมือทั่วไปเกี่ยวกับจิตวิทยาเพิ่มขึ้น มีการลงมือปฏิบัติจริง มีห้องปฏิบัติการทางการแนะแนว มีการเรียนรู้นอกสถานที่ เรียนรู้สถานที่จริง ให้มีการออกไปเรียนรู้หรือศึกษาเคสในสถานที่จริง เพื่อเป็นการฝึกและพัฒนาตนเอง</p> <p>- ผู้สอน ควรยกตัวอย่างการนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงมากกว่าให้จำทฤษฎี เนื่องจากเนื้อหา ทฤษฎีมากเกินไป ทำให้สับสน บางครั้งไม่สามารถนำไปใช้จริงได้ ควรเพิ่มเทคนิคการสอนหรือผู้สอนควรยกตัวอย่างที่สามารถนำไปใช้จริงได้ และควรใช้สื่อการ</p>	<p>- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน บทพร่องทางด้านทักษะเกี่ยวกับการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้ประสบการณ์ยังมีน้อย บางรายวิชาเนื้อหาค่อนข้างเยอะเรียนไม่ทันและไม่เข้าใจ เรียนรู้ในทฤษฎีไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้</p> <p>- ผู้สอน ให้ผู้สอนศึกษา ชี้แจงผู้เรียนในทิศทางเดียวกัน เนื้อหาที่ผู้สอนสอนและสั่งงานไม่งานเยอะเกินไป ทั้งวิชาเอกและวิชาโท ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเหนื่อยล้าอ่อนแรงไม่มีกำลังใจ ส่งผลต่อปัญหาการเรียน มีความเครียดต่อการเรียนสูงมาก เพราะรายวิชาจะต้องลงเรียนหนักๆ ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในความเป็นส่วนตัวและไม่มีเวลาพักผ่อน ไม่มีความชัดเจนในเอกลักษณ์เฉพาะของสาขา</p> <p>- การจัดการเรียนการสอน มีการฝึกประสบการณ์ขณะลงโรงเรียนควบคู่กับการเรียนไปด้วย ทำให้ผู้เรียน</p>

ความคิดเห็นของนักศึกษาต่อหลักสูตร		ปัญหาและอุปสรรคของนักศึกษา
จุดเด่นของหลักสูตร	ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงหลักสูตร	
<p>- รายวิชาหลักสูตร มีวิชาที่หลากหลาย น่าสนใจ ตอบโจทย์ยุคสมัย และ ความต้องการตลาดแรงงานทำให้ เข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ช่วยพัฒนา ผู้เรียนให้มีความกระตือรือร้นต่อ ชีวิตและการสอนในอนาคต เน้น ศาสตร์จิตวิทยา ทั้งจิตวิทยาการเรียน จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาการศึกษา ทำให้ได้รู้จักตัวตน ตนเองมีความ มั่นใจจากเดิมที่จะ Empathy คนอื่น ยิ่งขึ้น มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถจัดการและควบคุมอารมณ์ ได้ดี</p> <p>- ผู้สอน มีความเป็นกันเอง อาจารย์ มีความสามารถรอบรู้ เกี่ยวกับวิชาที่ เรียน มีความเข้าใจในผู้เรียนมีความ ยืดหยุ่นในเรื่องงานและเวลา</p>	<p>สอน ที่ หลาก หลาย ชี้แจง รายละเอียดของงานให้ชัดเจน</p> <p>- การจัดการเรียนการสอน วิชาโท ควรเพิ่มวิชาเรียนที่หลากหลาย ผู้เรียนสามารถนำไปใช้สอบบรรจุ ได้ในอนาคต และให้มีความเหมาะสม กับหน่วยกิต เพราะหน่วยกิตวิชา โทเรียนหนักเกินไป วิชาโทควรจะมี การจัดเรียงลำดับวิชาเรียนจาก พื้นฐานสู่วิชาที่ยากมากขึ้น และควร มีการพูดคุยประสานงานของอาจารย์ ภายในหลักสูตรและการประสานงาน ของคณะกับคณะอื่นให้ชัดเจนใน เรื่องของเอกสารวิชาโท</p> <p>- วิชาชีพ การปฏิบัติการสอนควร ตรงตามวิชาเอก และให้มีการติดตาม ผู้เรียนอย่างทั่วถึงระหว่างปฏิบัติ การสอน มีการสอนการใช้แผนการ สอนสำหรับใช้ลงปฏิบัติการสอน</p> <p>- การจัดกิจกรรม โครงการ ไม่ สอดคล้องต่อความต้องการของ ผู้เรียนเท่าที่ควร</p>	<p>เกิดความเหนื่อยล้า และไม่มีเวลา มากพอจะโฟกัสกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างเต็มที่ การเรียนในรายวิชาโทมีความล่าช้า ทำให้การเรียนหนัก ทำให้สุขภาพกาย และสุขภาพจิตค่อนข้างจะเหนื่อยล้า อยากให้ทางหลักสูตรและคณะมีการ ประสานงานและช่วยดำเนินการให้ ดียิ่งขึ้น และการลงทะเบียนเรียนวิชา โทที่ไม่ชัดเจน</p> <p>หลักสูตรฉบับปรับปรุง เน้นที่การผลิต นวัตกรรมและการวิจัย อาจเกิดปัญหา เมื่อข้อมูล หรือความรู้พื้นฐานในการ ทำวิจัยไม่แน่นเกินพอ</p>

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 (หลักสูตร 4 ปี) ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 กล่าวว่า “ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชา จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 อยู่ในระดับปานกลาง” จากผลการวิเคราะห์ ข้อมูล พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก สมมติฐานนี้จึงได้รับการสนับสนุน ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ว่า หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 ได้ผ่านการกลั่นกรอง ออกแบบ และพัฒนามาตามกระบวนการพัฒนาเชิงคุณภาพของเกณฑ์มาตรฐานอุดมศึกษา มีรายวิชา และเนื้อหาที่ทันสมัยทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีจำนวนหน่วยกิตที่เหมาะสม สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐาน อีกทั้งผู้เรียน ที่เลือกเรียนวิชาจิตวิทยาเป็นวิชาเอก ก็ด้วยเพราะมีแรงจูงใจภายในมีความรัก ความชอบ ความสนใจ จึงพึงพอใจต่อ รายวิชาที่มีในหลักสูตร พิจารณาว่าสามารถนำไปประกอบวิชาชีพในอนาคตได้ และโดยรวมผู้เรียนเห็นว่าสามารถนำ ความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติได้จริงและมีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพ อนึ่งผลวิเคราะห์ด้านอาจารย์ผู้สอนที่พบว่าอยู่

ในระดับมาก อาจเป็นเพราะหลักสูตรได้เปิดการเรียนการสอนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2511 ที่มีอาจารย์ในหลักสูตรมีความ สันตัด มีความชำนาญงาน ประสบการณ์ที่สามารถถ่ายทอดให้ความรู้แก่ผู้เรียน มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่สอน มีการ เตรียมการสอนล่วงหน้า จึงส่งผลให้เกิดการเรียนการสอนมีคุณภาพ อีกทั้งอาจารย์ส่วนใหญ่มีตำแหน่งทางวิชาการ เป็น active researcher และใช้ผลงานวิจัยที่จะนำมาใช้สนับสนุนการเรียนรู้อันรายวิชา จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้น ให้นักศึกษามีส่วนร่วม มีช่องทางการติดต่ออาจารย์ที่ปรึกษาที่ทราบทั่วกัน ได้คิดวิเคราะห์ปฏิบัติกิจกรรม ใช้สื่อและ เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้ให้นักศึกษาอย่างเหมาะสมมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาการคิด อภิปราย ชักถาม ช่วยให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมการค้นคว้าและแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง มีเชื่อมโยงและบูรณาการกับการ บริการทางวิชาการแก่สังคม ทั้งนี้หลักสูตรได้มีการจัดกิจกรรมโครงการอย่างต่อเนื่อง อาทิเช่น โครงการจัดการศึกษา แบบทวิ-พหุภาษา (ภาษาไทย-มลายูถิ่น) โดยองค์การยูนิเซฟและมหาวิทยาลัยมหิดล ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ มีองค์ ความรู้ โครงการพลังสื่อสารสำหรับครูยุคใหม่ในหัวข้อ “Self & Self-Esteem” กระบวนการช่วยเหลือดูแลจิตใจ ผู้เรียน เป็นการพัฒนาทักษะการสร้างการสื่อสาร และให้นักศึกษาเกิดประสบการณ์เรียนรู้จริงจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะ ทางในการเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางจิตใจในการช่วยเหลือดูแลจิตใจผู้เรียน โครงการต้นกล้าจิตวิทยา โครงการ มอ.วิชาการ เป็นต้น กิจกรรมเหล่านี้ที่จัดขึ้นสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร (Expected Learning Outcome) ของรายวิชา (Course based learning) ที่อิงพัฒนาการของผู้เรียนบนฐานความแตกต่าง ระหว่างบุคคล สอดคล้องกับทฤษฎี วิชานานท์และคณะ (2560) พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อหลักสูตร เศรษฐศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ด้านการให้บริการ การสนับสนุนการเรียนรู้และการจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรเป็นลำดับสุดท้าย และมีทนาย โทปุรินทร์ และคณะ (2565) ศึกษาความพึงพอใจและความต้องการของ นิสิตที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า นิสิตมีความ พึงพอใจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการเรียนการสอน ด้านเนื้อหาสื่อการเรียน การสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านประชาสัมพันธ์ และด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมาก

สมมติฐานที่ 2 กล่าวว่า “ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชา จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 แตกต่างกันตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน”

ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยาการศึกษา และการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 จำแนกตามเพศ ชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ ชั้นปีและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต แขนงวิชาจิตวิทยา การศึกษาและการแนะแนว หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .05 และ .01 ตามลำดับ อธิบายได้ว่า

เพศ พบว่า นักศึกษาหญิงมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ มากกว่านักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนในหลักสูตรส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาหญิง ร้อยละ 93.2 ในขณะที่มีนักศึกษาชาย ร้อยละ 6.8 ดังนั้นในการทำกิจกรรมต่างๆ และในกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) พลวัตกลุ่มในกระบวนการเรียนรู้ ที่ผ่านการปฏิบัติ และประสบการณ์ตรงจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่นักศึกษาหญิงได้มีโอกาส ลงมือกระทำมากกว่า ได้อภิปรายและทบทวนปัญหา อีกทั้งได้ใช้กระบวนการคิดขั้นสูง ทั้งในชั้นเรียนและนอกห้องเรียน พลังนักศึกษาหญิง จึงได้มีส่วนร่วมมากกว่านักศึกษาชาย จึงเป็นผลให้นักศึกษาชาย ขาดความหรรษาเท่าที่ควรที่จะได้มีนักศึกษาชาย ด้วยกันร่วมผนึกจิตใจ กำลังใจร่วมแสดงความรู้ ความคิดเห็น ดังนั้นแล้วหลักสูตรและผู้สอนจึงอาจจะให้น้ำหนักสมดุล ของเพศผู้เรียนในการเข้าเรียน และอาจจะจัดบรรยากาศในการเรียนการสอนให้นักศึกษารู้สึกเป็นกันเอง และผ่อนคลาย แตกต่างกับ อีรพงศ์ สรภูมิ (มปท.) ที่ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยการอาชีพโพธารอง พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ชั้นปี โดยพบว่า นักศึกษาที่ศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ มากที่สุด รองลงมาคือ ชั้นปีที่ 4 และน้อยที่สุดคือ ชั้นปีที่ 3 อธิบายได้ว่าการศึกษาที่หลักสูตรได้ออกแบบโครงสร้างหลักสูตร กำหนดสาระความรู้ และโครงสร้างของรายวิชาภายในหลักสูตรตามแต่ละชั้นปี อีกทั้งมีธรรมชาติของแต่ละรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติที่ต่างกันตามชั้นปี ดังนั้นแล้วจึงเป็นผลให้การรับรู้ และความคาดหวังต่อการกระบวนกรจัดการเรียนการสอนแตกต่างกันตามชั้นปีไปด้วย นอกจากนี้ยังมีปัจจัยจากการทุ่มเทเอาใจใส่จากอาจารย์ผู้สอนที่แตกต่างกันก็เป็นเหตุให้นักศึกษาได้ประสบการณ์ตรงแตกต่างกันจึงเป็นผลให้มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ แตกต่างกันไปเช่นกัน อย่างไรก็ตามความรู้สึกความพึงพอใจของบุคคลยังเปลี่ยนแปลงไปตามการเรียนรู้ และเหตุปัจจัยดังทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ Bandura (1977) ที่เขากล่าวว่า บุคคลจะใช้ปัญญาพิจารณาพฤติกรรมของตัวแบบ และการเรียนรู้ของมนุษย์ส่วนมากเป็นการเรียนรู้โดยการสังเกตหรือการเลียนแบบ เนื่องจากมนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบๆ ตัวอยู่เสมอ เหตุนี้เมื่อสิ่งแวดล้อมเปลี่ยน พฤติกรรม (ความพึงพอใจ) ของบุคคลจึงเปลี่ยนแปลงตาม เช่นเดียวกับ ประกายดาว ไคร้มา (2563) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามปัจจัยแวดล้อมและสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เนื่องจากในแต่ละช่วงเวลามนุษย์ย่อมมีความคาดหวังต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอารมณ์ ความรู้สึก ประสบการณ์ที่ได้มาระหว่างนั้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน และด้านการจัดการเรียนการสอนแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 3.00-3.50 มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ ต่ำกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง 3.51-4.00 ทั้งนี้อาจเนื่องจากลักษณะและคุณสมบัติของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ย่อมเป็นเหตุให้มีความใส่ใจ การทุ่มเท ความขยันหมั่นเพียร การร่วมกิจกรรมรายวิชา ตลอดจนมีแรงจูงใจภายใน และมีเจตคติที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้ประสิทธิภาพการเรียนรู้ ความสนใจ พากเพียรในการเรียน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนต่างกัน จึงเป็นเหตุให้มีความตั้งใจ ผูกจิต (Engagement) ในการเรียนรู้ การมีเป้าหมายสู่ออนาคตในการประกอบอาชีพต่างกัน นอกจากนี้ นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรยังมีแผนการเรียนวิชาโทที่ต่างกัน เช่น วิชาโทภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิชาโทนวัตกรรมเทคโนโลยี จึงอาจทำให้มีระดับความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ แตกต่างกันไปด้วย ดังนั้นแล้วหลักสูตรและครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญกับแรงจูงใจภายใน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และเจตคติต่อการเรียนของนักศึกษา ดังเช่นที่ พรพรรณ พงษ์ จันทาและคณะ (2562) พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิต ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ เจตคติต่อการเรียน มีค่า Sig. = 0.027 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.304 และกัญญา บวรโชคชัย และคณะ (2562) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา พบว่า นักศึกษาที่เกรดเฉลี่ยสะสมต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา โดยภาพรวม ด้านหลักสูตร ด้านผู้สอน และด้านการจัดการเรียนการสอน แตกต่างกันโดยนักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมไม่เกิน 2.50 มีความพึงพอใจต่ากว่านักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยสะสมสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 จากข้อมูลที่พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรฯ ด้านที่อยู่ในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ ด้านการสนับสนุนการเรียนการสอน ดังนั้นจึงควรที่หลักสูตรฯ และคณะจะได้มีวางแผนความต้องการความเหมาะสมและพอเพียงของสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ ตลอดจนความพร้อมของเครื่องมือ สื่อการสอน ห้องปฏิบัติการได้เรียนรู้สถานศึกษาที่จากสถานที่จริง เช่น ชุมชน หน่วยงาน ศูนย์วิชาการต่าง ๆ เพื่อเป็นการฝึกและพัฒนานักศึกษา

1.2 ผลข้อมูลที่พบว่า ความพึงพอใจต่อหลักสูตรฯ ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่าอยู่ในระดับมาก ดังนั้น อาจารย์ผู้สอนจึงอาจจะใช้เป็นโอกาสพัฒนาแรงจูงใจภายใน GRIT Mindset จิตลักษณะต่างๆของผู้เรียน สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้อย่างสร้างสรรค์มากขึ้น

1.3 ผลข้อมูลที่พบว่า นักศึกษาให้ข้อเสนอแนะต่อการจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาโท ดังนั้นหลักสูตร จึงควรมีการวางแผนเชิงอนาคต ที่จะแก้ปัญหาอย่างยั่งยืน และมีการประสานระหว่างคณาจารย์ภายในหลักสูตร และ อาจารย์ต่างคณะที่ปฏิบัติการสอนในหมวดวิชาโท

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาในครั้งต่อไปอาจจะเพิ่มวิธีวิจัย เทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่มจากกลุ่มตัวอย่าง

2.2 การศึกษาในครั้งต่อไปอาจจะเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพิ่มเติม ในมุมมองอาจารย์ผู้สอน และ มุมมองผู้ใช้บัณฑิต เป็นต้น

2.3 การศึกษาในครั้งต่อไปอาจจะศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มหลักสูตรจิตวิทยาต่างมหาวิทยาลัยในภูมิภาค ใกล้กัน

เอกสารอ้างอิง

- กัญญา บวรโชคชัย และคณะ. (2562). ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. *วารสารชุมชนวิจัย*, 13(3), 94-105.
- เกษมณี การินทร์และคณะ. (2558). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีต่อหลักสูตร บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาการเงินและการธนาคาร มหาวิทยาลัยราชภัฏ. *รายงานวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*.
- ทรงสิริ วิชิรานนท์ และคณะ. (2560). ความพึงพอใจของนักศึกษาและอาจารย์ที่มีต่อหลักสูตรเศรษฐศาสตร์ บัณฑิตคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. *วารสารสหวิทยาการจัดการ คณะ วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยบุรีรัมย์*, 3(1), 11-20.
- ธีรพงศ์ สรภูมิ (มปท.มปป). *ความพึงพอใจของนักศึกษาในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีวิทยาลัยการอาชีพ โพนทอง*. http://www.edu-journal.ru.ac.th/AbstractPdf/2561-2-1526528302_5824478255.pdf
- นิจวรรณ วีรวัฒน์ดม. (2561). ความพึงพอใจต่อการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี ชัยนาท. *วารสารเกื้อการุณย์*, 25(2), 21-35.
- ประกายดาว ไคร้มา. (2563). ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตต่อการปฏิบัติงานและคุณลักษณะของบัณฑิตที่ สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. *สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่*.
- พรรณพนัช จันทาและคณะ. (2562). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตนักศึกษาระดับ ปริญญาตรี. *วารสารวิชาการ ปชมท*, 9(1), 125-140.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542* (ฉบับอัพเดท) กระทรวงศึกษาธิการ.
- มัทนา โทปุรินทร์ และคณะ. (2565). ความพึงพอใจและความต้องการของนิสิตที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตร บัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. *รายงานวิจัย*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วารินทร์ แก้วไธ. (2564). *การพัฒนาหลักสูตรจากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.สำนักงานสภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. (2562). นโยบายและยุทธศาสตร์การ
อุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2563–2570. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม
วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทศ.). <https://www.tsri.or.th/content/31/thailand-sri-plan/>
หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 (หลักสูตร 4 ปี). (2562). คณะศึกษาศาสตร์.
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

อุษา คงทอง และคณะ. (2553). *องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้*. โรงพิมพ์เทียนวัฒนาพริ้นติ้ง.

Bandura, A. (1977). *Social learning theory*. Prentice-Hall.

Best, J. (1981). *Research in Education*. Pearson/Allyn and Bacon.





มโนทัศน์ทางเลือกเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต

Alternative Concepts of Chemical Reaction Rates of Grade 11 Students in
Somdeth Phra Piya Maharaj Rommaniyakhet School

นิธิศ ธงภักดิ์
Nithis Thongpak

โรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี
Somdetchphrapiyamaharajrommaniyakhet School, Kanchanaburi Province
*Corresponding author, e-mail: nithisteacher57@gmail.com เบอร์โทรศัพท์ 095-164-7493

(Received: November 6, 2023; Revised: April 4, 2024; Accepted: July 28, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี 2) สำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี และ 3) รวบรวมคำตอบที่ผิดและมโนทัศน์ทางเลือก เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 48 คน โดยใช้แบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ที่มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเขียนคำตอบ การวาดภาพแบบจำลอง การแสดงวิธีการคำนวณ และแบบตอบสั้น ประกอบด้วยมโนทัศน์ 3 มโนทัศน์ ได้แก่ ความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี แนวคิดเกี่ยวกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีและปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

ผลการวิจัยพบว่า 1) แบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี มีค่าดัชนีความสอดคล้อง) ของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นทุกข้อมีความตรงตามเนื้อหา 2) ผลการสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจมโนทัศน์คิดเป็นร้อยละ 41.67 ซึ่งใกล้เคียงกับนักเรียนที่มีมโนทัศน์ทางเลือก ร้อยละ 40.28 รองลงมาคือนักเรียนมีความเข้าใจมโนทัศน์ถูกต้องบางส่วน ร้อยละ 11.11 และนักเรียนร้อยละ 6.94 ไม่มีมโนทัศน์ เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี โดยเนื้อหาที่นักเรียนมีความเข้าใจมโนทัศน์มากที่สุด คือ ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี (ความเข้มข้น พื้นที่ผิว อุณหภูมิและตัวเร่งปฏิกิริยา คิดเป็นร้อยละ 47.92 สำหรับเนื้อหาที่นักเรียนมีมโนทัศน์ทางเลือกมากที่สุดคือ ความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ร้อยละ 43.75

คำสำคัญ : มโนทัศน์ทางเลือก แบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

Abstract

The purpose of this Survey Research were 1) to construct and check the quality of the Survey Test, 2) to explore student conceptions about Rate of chemical reaction for eleven grade students, and 3) to collect wrong answers and Alternative Conceptions about Rate of chemical reaction. The participants were 48 eleven – grade students. The instruments used in this research were The survey test in form of short answer, completion, model drawing, and calculation of 39 item, was used to

gather the information about student's conceptual in three conceptions. There was Definition of Rate of chemical reaction and Calculation in Rate of chemical reaction, Conception about chemical reaction, and Factors Affecting the Rate of Reaction.

The research finding were as follows: 1) The result of checking the quality of Survey test of 39 item, It was found that the test was on the content validity with Item – Objective Congruence (IOC) in the range of 0.60 – 1.00. The result to explore showed that eleven grade students have sound understanding in Rate of chemical reaction (41.67%), alternative conceptions in Rate of chemical reaction (40.28%), partial understanding (11.11%), and no understanding (6.94%). The most topic of sound understanding were Factors Affecting the Rate of Reaction (47.92%) and the most difficulty concepts for most of the student were Definition of Rate of chemical reaction and Calculation in Rate of chemical reaction (43.75%).

Keywords: Alternative; Conceptions Survey Test; Rate of Chemical Reaction

บทนำ

การดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์จะมีปรากฏการณ์หรือเหตุการณ์ทางธรรมชาติต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับเคมีเสมอ เช่น น้ำที่เดือดบนเตาจะระเหยกลายเป็นไอ ใช้ผงฟูที่ช่วยให้ขนมปังพองตัว เป็นต้น (ทวีชัย อมรศักดิ์ชัย, 2560) ซึ่งเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันดังกล่าวนี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางเคมีในการอธิบาย ซึ่งวิชาเคมีจัดเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งของวิชาวิทยาศาสตร์ที่ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้าง องค์ประกอบและสมบัติของสาร การเปลี่ยนแปลงและกลไกการเกิดปฏิกิริยาของสาร โดยความรู้เกี่ยวกับวิชาเคมีจะมีมีโนทัศน์ที่นักเรียนต้องเรียนรู้มาก โดยมโนทัศน์จำนวนมากจะมีความเกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ที่มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า เช่น โครงสร้างอะตอม พันธะเคมี กลไกการเกิดปฏิกิริยาเคมี เป็นต้น (สุรเดช อนันตสวัสดิ์, 2561) ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ยากและท้าทายสำหรับครูผู้สอนในการจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนมีความเข้าใจหรือมีมโนทัศน์ที่ถูกต้อง การสร้างมโนทัศน์ที่ถูกต้องในวิชาเคมีนั้นจึงเป็นเรื่องที่ยาก และยังพบว่านักเรียนจำนวนมากมีแนวโน้มในการมีมโนทัศน์ทางเลือกมากขึ้น เนื่องจากมโนทัศน์ต่าง ๆ ในวิชาเคมีจะมีความเกี่ยวข้องกัน โดยมโนทัศน์ที่เรียนก่อนจะเป็นพื้นฐานของมโนทัศน์ในเรื่องถัดไป ถ้านักเรียนมีมโนทัศน์ทางเลือกจะเป็นอุปสรรคต่อการเรียนในมโนทัศน์ที่สูงขึ้น (ขวัญกมล ใต้สำโรง, 2564) โดยมโนทัศน์ทางเลือก (Alternative Conceptions) เป็นความรู้ ความเข้าใจหรือความคิดที่ไม่ถูกต้อง ไม่สมบูรณ์ ไม่สอดคล้อง ขัดแย้งและแตกต่างไปจากความรู้หรือความเป็นจริงที่เป็นที่ยอมรับกันทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดมโนทัศน์ทางเลือกมีหลายประการ เช่น การใช้ภาษาและสัญลักษณ์ที่ไม่ถูกต้อง ความเชื่อตามผู้เชี่ยวชาญในอดีต วัฒนธรรม ความรู้ ความจำคลาดเคลื่อน วุฒิกวาระและประสบการณ์เดิมของนักเรียน ตำราและเอกสารประกอบการเรียนต่าง ๆ ความรู้ความสามารถของครูผู้สอน กลุ่มเพื่อน และสื่อต่าง ๆ (นิธิศ ธงภักดิ์, วารุณี ลัทธินโศคติ และพงศ์ประพันธ์ พงษ์โสภณ, 2566)

มโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี (Rate of Chemical Reaction) เป็นมโนทัศน์ในรายวิชาเคมีเพิ่มเติมระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ตามตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จัดอยู่ในสาระเคมี โดยมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี เป็นมโนทัศน์หนึ่งที่มีความสำคัญ เพราะปรากฏการณ์หลายอย่างในชีวิตประจำวันมักจะเกี่ยวข้องกับความรู้อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ดังนั้นนักเรียนจำเป็นต้องมีมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีที่ถูกต้อง เพื่อจะสามารถนำความรู้มาปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และจากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษามโนทัศน์ทางเลือกเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี พบว่า เนื้อหาที่นักเรียนมีมโนทัศน์ทางเลือกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 30.23 คือเรื่อง ความสัมพันธ์ของสัมประสิทธิ์หน้าสมการที่ดุลแล้วกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

(สุวนิตย์ บุญเพ็ง, เอกรัตน์ ทานาค และอภิสิริภูมิ ศงสะเสน, 2558) สอดคล้องกับงานวิจัยของวัชรภรณ์ ชาญชัยคุณธรรม และน้ำทิพย์ อองอาจวานิชย์ (2565) ที่พบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีมโนทัศน์ทางเลือกมากที่สุดคือเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี อีกทั้งยังสอดคล้องกับประสบการณ์การสอนของผู้วิจัย ซึ่งสอนวิชาเคมีระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ตั้งแต่ปี 2563 – 2566 พบว่า นักเรียนมีมโนทัศน์ทางเลือกเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีมากที่สุด เช่น นักเรียนเขียนความสัมพันธ์ของอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีในปฏิกิริยาเคมีโดยไม่ดุลสมการเคมี นักเรียนไม่สามารถคำนวณค่าพลังงานก่อกัมมันต์ (E_a) ได้ เป็นต้น

จากความสำคัญและการศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า มโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีเป็นมโนทัศน์ที่สำคัญ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการศึกษามโนทัศน์ทางเคมีในระดับที่สูงขึ้น เช่น เรื่องสมดุลเคมี เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เพื่อนำข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางในการนำไปใช้พัฒนาและจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องและตรงกับความบกพร่องทางการเรียน เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนเกิดความเข้าใจและมีแนวคิดที่ถูกต้องในเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี
2. เพื่อสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
3. เพื่อรวบรวมคำตอบที่ผิดและมโนทัศน์ทางเลือก เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษา มโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีที่ผู้วิจัยสร้างและตรวจสอบคุณภาพขึ้นเอง โดยมีรายละเอียดของกลุ่มที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายที่ศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แผนการเรียนวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ที่เรียนเนื้อหาเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 จากโรงเรียนสมเด็จพระปิยมหาราชรมณียเขต จังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 48 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ที่มีลักษณะเป็นข้อสอบแบบเขียนคำตอบ จำนวน 39 ข้อ ประกอบด้วยมโนทัศน์จำนวน 3 มโนทัศน์ ได้แก่

มโนทัศน์ที่ 1 เรื่องความหมายและการคำนวณการเกิดปฏิกิริยาเคมี (Definition of Reaction Rate and Calculate reaction rates)

มโนทัศน์ที่ 2 เรื่องแนวคิดเกี่ยวกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี (Theories of reaction rate)

มโนทัศน์ที่ 3 เรื่องปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี (Factors Affecting the Rate of Reaction)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ และศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์
2. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้แกนกลาง แล้วนำมาเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้

3. กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ เป็นแบบทดสอบฯ แบบเขียนคำตอบ โดยการเขียนคำตอบลงในช่องว่างที่เว้นไว้ (Completion) การวาดภาพแบบจำลอง (Model drawing) การแสดงวิธีการคำนวณ (Calculation) และแบบตอบสั้น (Short answer)

4. สร้างผังการสร้างข้อสอบ (Test blueprint) โดยนำจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดลงในตารางผังการสร้างข้อสอบ (Test Blueprint) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผังการสร้างข้อสอบในแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ เรื่อง อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

มโนทัศน์	ผลการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	จำนวนข้อสอบ
ความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	1. ทดลอง และเขียนกราฟการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของสารที่ทำการวัดในปฏิกิริยา	1. บอกความหมายและคำนวณอัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณของสาร	8
	2. คำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี และเขียนกราฟการลดลงหรือเพิ่มขึ้นของสารที่ไม่ได้วัดในปฏิกิริยา	2. บอกความหมายและคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	7
แนวคิดเกี่ยวกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	3. เขียนแผนภาพ และอธิบายทิศทางการชนกันของอนุภาคและพลังงานที่ส่งผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	3. อธิบายแนวคิดเกี่ยวกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีโดยใช้ทฤษฎีการชนและทฤษฎีสถานะแทรนซิชัน	13
ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	4. อธิบายและเปรียบเทียบผลของความเข้มข้น พื้นที่ผิวของสารตั้งต้น อุณหภูมิ และตัวเร่งปฏิกิริยาที่มีต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	4. อธิบายและเปรียบเทียบผลของความเข้มข้นของสาร พื้นที่ผิวของสาร อุณหภูมิและตัวเร่งปฏิกิริยา ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	11
รวมทั้งหมด			39

5. เขียนข้อสอบตามผังการสร้างข้อสอบ

6. นำแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ เสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผลที่เป็นอาจารย์สอนในมหาวิทยาลัย จำนวน 1 ท่าน และครูเคมีที่มีประสบการณ์สอนเคมีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 ท่าน

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา รวมทั้งภาษาที่ใช้ โครงสร้างของข้อคำถามและเฉลย โดยมีการให้คะแนนผลการประเมิน ดังนี้

+1	หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
0	หมายถึง	เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อสอบมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
-1	หมายถึง	เมื่อแน่ใจว่า ข้อสอบไม่มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

7. นำผลการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้

8. คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น การใช้ภาษา สัญลักษณ์ธาตุ สูตรเคมี รูปภาพ ภาพแบบจำลองให้เข้าใจง่าย และชัดเจน
9. รวบรวมข้อสอบที่ปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเป็นแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี แล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มที่ศึกษา จำนวน 48 คน
10. ตรวจสอบคำตอบและรวบรวมคำตอบที่ผิดโดยการทำรอยขีด (Tally) รูปแบบคำตอบที่ผิดเหมือนกัน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ โดยผู้วิจัยดำเนินการติดต่อขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย จากนั้นนำหนังสือพร้อมกับแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ ที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มที่ศึกษาเพื่อสำรวจมโนทัศน์ โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเอง มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้
 - 2.1 ประสานและนัดหมายกับกลุ่มที่ศึกษา เพื่อกำหนดวันและเวลา ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
 - 2.2 จัดเตรียมความพร้อมของสถานที่สอบ ห้องสอบ
 - 2.3 เตรียมแบบทดสอบฯ ให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่เข้าสอบ โดยเตรียมแบบทดสอบให้มีจำนวนมากกว่าจำนวนนักเรียนที่เข้าสอบจริง เพื่อสำรองไว้สำหรับแบบทดสอบที่พิมพ์ไม่ชัดเจน จำนวนหน้าไม่ครบหรือสำรองไว้ให้กับนักเรียนบางคนที่ทำแบบทดสอบเสียหายระหว่างการสอบ
 - 2.4 ดำเนินการจัดสอบตามวันและเวลาที่กำหนด โดยในการสอบจะต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจถึงวัตถุประสงค์การสอบ วิธีการตอบข้อสอบและประโยชน์ที่จะได้รับจากการสอบ ก่อนที่จะเริ่มทำแบบทดสอบ ระหว่างการสอบให้ผู้คุมสอบเดินดูและคอยอธิบายเพิ่มเติมสำหรับนักเรียนที่มีข้อสงสัย
 - 2.5 หลังการสอบทุกครั้ง ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องในการตอบของนักเรียน หากนักเรียนตอบทุกข้อจึงจะถือว่าครบถ้วนสมบูรณ์
 - 2.6 ผู้วิจัยรวบรวมกระดาษคำตอบของผู้เข้าสอบทุกคน จากนั้นให้หมายเลขแทนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และรวบรวมคำตอบที่ผิดของนักเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยรวบรวมและตรวจให้คะแนนแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ จากนั้นวิเคราะห์คำตอบเป็นรายข้อ แผลผลจากคำตอบและจัดกลุ่มมโนทัศน์ตามแนวคิดของ Haidar and Abraham (1991) ที่ได้สรุปเกี่ยวกับมโนทัศน์ทางเคมีของนักเรียน โดยแบ่งประเภทของมโนทัศน์นักเรียนเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ไม่มีมโนทัศน์ (No understanding: NU) มีมโนทัศน์ทางเลือก (Alternative conception: AC) มีความเข้าใจมโนทัศน์ถูกต้องบางส่วน (Partial understanding: PU) และมีความเข้าใจมโนทัศน์ (Sound understanding: SU) ซึ่งแต่ละประเภทมีรายละเอียดแสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงประเภทของมโนทัศน์ทางเคมีของนักเรียน ตามแนวคิดของ Haidar and Abraham

ประเภทของมโนทัศน์	คำอธิบายมโนทัศน์
1. ไม่มีมโนทัศน์ (No Understanding: NU)	ไม่ตอบคำถาม ไม่มีความรู้ ไม่มีความเข้าใจ

ประเภทของโน้ตค้น	คำอธิบายโน้ตค้น
	การตอบคำถามแบบทวนซ้ำคำถาม หรือการตอบคำถามที่ไม่มีความชัดเจน
2. มีมีโน้ตค้นทางเลือก (Alternative Conception: AC)	ตอบคำถามที่อธิบายเกี่ยวกับปรากฏการณ์ แต่ไม่จำเป็นต้องตรงกับแนวคิดทางวิทยาศาสตร์
3. มีความเข้าใจโน้ตค้นถูกต้องบางส่วน (Partial Understanding: PU)	ตอบคำถามโดยมีอย่างน้อยหนึ่งส่วนที่แสดงถึงแนวคิดทางวิทยาศาสตร์ แต่ไม่ใช่ทั้งหมด
4. มีความเข้าใจโน้ตค้น (Sound Understanding: SU)	คำตอบทั้งหมดแสดงถึงแนวคิดทางวิทยาศาสตร์

จากนั้นตรวจให้คะแนนโดยใช้เกณฑ์การให้คะแนน คือ มีมีโน้ตค้นที่ถูกต้อง 3 คะแนน มีความเข้าใจโน้ตค้นถูกต้องบางส่วน 2 คะแนน ไม่มีมีโน้ตค้นหรือมีมีโน้ตค้นทางเลือก 0 คะแนน จากนั้นนำคำตอบของนักเรียนมาจัดกลุ่มโน้ตค้น และหาคำร้อยละคำตอบของนักเรียน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบสำรวจมีโน้ตค้นเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

ผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบสำรวจมีโน้ตค้น ด้านความตรงตามเนื้อหา เสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ พบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ มีค่าตั้งแต่ 0.60 – 1.00 แสดงว่าข้อสอบทุกข้อ (จำนวน 39 ข้อ) มีความตรงตามเนื้อหา จากนั้นคัดเลือกข้อสอบที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป มาปรับแก้ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปใช้ทดสอบกับนักเรียนจำนวน 48 คน ต่อไป ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบสำรวจมีโน้ตค้น ด้านความตรงตามเนื้อหา

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			IOC	การแปลความหมาย	ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			IOC	การแปลความหมาย
	1	2	3				1	2	3		
1.1	1	1	1	1.00	ใช้ได้	3.4.1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.2	1	1	1	1.00	ใช้ได้	3.4.2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.3.1	1	1	1	1.00	ใช้ได้	3.5.1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.3.2	1	1	1	1.00	ใช้ได้	3.5.2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.3.3	1	1	1	1.00	ใช้ได้	3.6.1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.3.4	1	1	1	1.00	ใช้ได้	3.6.2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.3.5	1	1	1	1.00	ใช้ได้	3.6.3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
1.4	1	1	1	1.00	ใช้ได้	3.6.4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.1	1	1	1	1.00	ใช้ได้	3.7	0	1	1	0.67	ใช้ได้

ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			IOC	การแปลความหมาย	ข้อที่	ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่			IOC	การแปลความหมาย
	1	2	3				1	2	3		
2.2	1	1	1	1.00	ใช้ได้	4.1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.3	1	1	1	1.00	ใช้ได้	4.2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.4	1	1	1	1.00	ใช้ได้	4.3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.5.1	1	1	1	1.00	ใช้ได้	4.4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.5.2	1	1	1	1.00	ใช้ได้	4.5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
2.6	1	1	1	1.00	ใช้ได้	4.6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.1	1	1	1	1.00	ใช้ได้	4.7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.2	1	1	1	1.00	ใช้ได้	4.8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.3.1	1	1	1	1.00	ใช้ได้	4.9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
3.3.2	1	1	1	1.00	ใช้ได้	4.10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
						4.11	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาและวิเคราะห์หมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบสำรวจหมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ไปทดสอบกับนักเรียนจำนวน 48 คน โดยนักเรียนใช้เวลาในการทำแบบทดสอบ 100 นาที จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำคำตอบของนักเรียนมาจำแนกตามกลุ่มคำตอบตามแนวคิดของ Haidar and Abraham (1991) และวิเคราะห์ผลโดยหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ แสดงดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความถี่และร้อยละของนักเรียนที่มีหมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ในกลุ่มต่าง ๆ

หมโนทัศน์	SU		PU		AC		NU	
	f	%	f	%	f	%	f	%
ความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	16	33.33	5	10.42	21	43.75	6	12.50
แนวคิดเกี่ยวกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	21	43.75	4	8.33	19	39.59	4	8.33
ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี	23	47.92	7	14.58	18	37.5	-	-
รวมทั้งหมด	60	41.67	16	11.11	58	40.28	10	6.94

หมายเหตุ : f คือ ความถี่

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวัดแนวคิด พบว่า จากคะแนนเฉลี่ยโดยภาพรวม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจหมโนทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 41.67 ซึ่งใกล้เคียงกับนักเรียนที่มีหมโนทัศน์ทางเลือก ร้อยละ 40.28 รองลงมาคือนักเรียนมีความเข้าใจหมโนทัศน์ถูกต้องบางส่วน ร้อยละ 11.11 และนักเรียนร้อยละ 6.94 ไม่มีหมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี โดยเนื้อหาที่นักเรียนมีความเข้าใจหมโนทัศน์มากที่สุด คือ ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

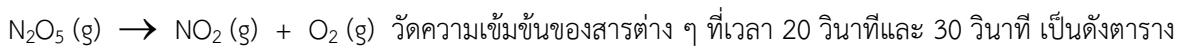
เกิดปฏิกิริยาเคมี (ความเข้มข้น พื้นที่ผิว อุณหภูมิและตัวเร่งปฏิกิริยา) คิดเป็นร้อยละ 47.92 รองลงมาคือแนวคิดเกี่ยวกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี และความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี คิดเป็นร้อยละ 43.75 และ 33.33 ตามลำดับ สำหรับเนื้อหาที่นักเรียนมีมโนทัศน์ทางเลือก มากที่สุดคือ ความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ร้อยละ 43.75

ตอนที่ 3 ผลการรวบรวมคำตอบที่ผิดและมโนทัศน์ทางเลือก เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

ผู้วิจัยรวบรวมคำตอบที่ผิดและมโนทัศน์ทางเลือก เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ประกอบด้วย 3 มโนทัศน์ ได้แก่ ความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี แนวคิดเกี่ยวกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี และปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ดังนี้

มโนทัศน์ทางเลือก เรื่องความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 1 : สมการเคมีแสดงการสลายตัวของแก๊สไนโตรเจนเพนตะออกไซด์ เป็นดังนี้



เวลา (s)	ความเข้มข้น (M)		
	N_2O_5	NO_2	O_2
20	0.11	0.19	0.04
30	0.10	0.20	0.05

$$\begin{aligned} \text{อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณของสาร } \text{N}_2\text{O}_5 &= \frac{\Delta[\text{N}_2\text{O}_5]}{\Delta t} = \frac{[\text{N}_2\text{O}_5]_{30\text{ s}} - [\text{N}_2\text{O}_5]_{20\text{ s}}}{t_{30\text{ s}} - t_{20\text{ s}}} \\ &= \frac{(0.10\text{ M} - 0.11\text{ M})}{30 - 20\text{ s}} = -0.001\text{ M/s} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{อัตราการเปลี่ยนแปลงปริมาณของสาร } \text{N}_2\text{O}_5 &= -\frac{\Delta[\text{N}_2\text{O}_5]}{\Delta t} = -\frac{[\text{N}_2\text{O}_5]_{30\text{ s}} - [\text{N}_2\text{O}_5]_{20\text{ s}}}{t_{30\text{ s}} - t_{20\text{ s}}} \\ &= -\frac{(0.11\text{ M} - 0.10\text{ M})}{30 - 20\text{ s}} = -0.001\text{ M/s} \end{aligned}$$

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 2 : พิจารณาสมการเคมี $\text{Fe} (\text{s}) + \text{HCl} (\text{aq}) \rightarrow \text{FeCl}_2 (\text{aq}) + \text{H}_2 (\text{g})$

$$r = -\frac{\Delta[\text{Fe}]}{\Delta t} = -\frac{\Delta[\text{HCl}]}{\Delta t} = \frac{\Delta[\text{FeCl}_2]}{\Delta t} = \frac{\Delta[\text{H}_2]}{\Delta t} \quad \text{และ} \quad r = \frac{\Delta[\text{Fe}]}{\Delta t} = \frac{1}{2} \frac{\Delta[\text{HCl}]}{\Delta t} = \frac{\Delta[\text{FeCl}_2]}{\Delta t} = \frac{\Delta[\text{H}_2]}{\Delta t}$$

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 3 : ศึกษาอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีของ $2\text{H}_2\text{O} (\text{l}) \rightarrow 2\text{H}_2 (\text{g}) + \text{O}_2 (\text{g})$ ได้ผลดังตาราง

เวลา (นาที)	$[\text{H}_2]$ (M)	เวลา (นาที)	$[\text{H}_2]$ (M)	เวลา (นาที)	$[\text{H}_2]$ (M)	เวลา (นาที)	$[\text{H}_2]$ (M)
0	0.0	3	23.3	6	37.4	9	40.0
1	7.9	4	29.5	7	39.1	10	40.0
2	16.8	5	34.7	8	40.0	11	40.0

$$r = \frac{1}{2} \frac{\Delta[\text{H}_2]}{\Delta t} = \frac{\Delta[\text{O}_2]}{\Delta t}$$

$$r_{\text{O}_2} = \frac{1}{2} \times \frac{[\text{H}_2]_{8\text{ min}} - [\text{H}_2]_{0\text{ min}}}{t_{8\text{ min}} - t_{0\text{ min}}} = \frac{1}{2} \times \frac{40\text{ M} - 0\text{ M}}{11 - 0} = 1.8\text{ M/min}$$

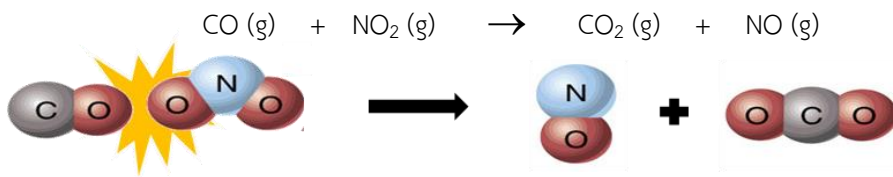
$$r_{O_2} = \frac{1}{2} \times \frac{[H_2]_{s \text{ min}} - [H_2]_{o \text{ min}}}{t_{s \text{ min}} - t_{o \text{ min}}} = \frac{1}{2} \times \frac{40 \text{ M} - 7.9 \text{ M}}{11 - 1} = 1.605 \text{ M/min}$$

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 4 : จากปฏิกิริยา $Fe^{2+}(aq) + Ag^+(aq) \rightarrow Fe^{3+}(aq) + Ag(s)$ การหาอัตราการเกิดปฏิกิริยาหาได้จากการสังเกตการเปลี่ยนแปลงใดใน 1 หน่วยเวลา โดยการสังเกตการเกิดตะกอนของ Ag เป็นวิธีที่ดีที่สุด

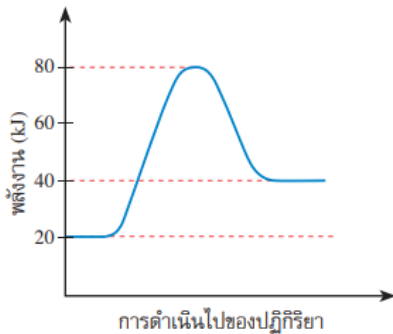
มโนทัศน์ทางเลือกที่ 5 : ค่าความชัน (Slope) ที่คำนวณได้จากกราฟความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของสารที่เปลี่ยนแปลงกับเวลา จะเท่ากับค่าอัตราการเกิดปฏิกิริยา ณ จุดใดจุดหนึ่งของเวลา โดยไม่ได้พิจารณาเลขสัมประสิทธิ์ของสารในสมการเคมีที่ดุลแล้ว

มโนทัศน์ทางเลือก เรื่องแนวคิดเกี่ยวกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 6 : จงวาดรูปแสดงทิศทางการชนกันของแก๊สคาร์บอนมอนอกไซด์กับแก๊สไนโตรเจนไดออกไซด์ ที่มีผลต่อการเกิดแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์และแก๊สไนโตรเจนมอนอกไซด์ ดังสมการเคมี



มโนทัศน์ทางเลือกที่ 7 : จากกราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำเนินไปของปฏิกิริยา ดังนี้



พลังงานก่อกัมมันต์ของปฏิกิริยาไปข้างหน้า เท่ากับ 40 kJ

พลังงานก่อกัมมันต์ของปฏิกิริยาไปข้างหลัง เท่ากับ 20 kJ

ค่าพลังงานของปฏิกิริยาเท่ากับ 40 kJ

ค่าพลังงานของปฏิกิริยาเท่ากับ 60 kJ

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 8 : เมื่อเกิดการชนกันของอนุภาค จะสามารถเกิดปฏิกิริยาเคมีได้เลย และการชนกันของอนุภาค ถ้าชนในทิศทางที่เหมาะสมจะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์มากขึ้น

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 9 : แม้พลังงานของการชนน้อยกว่าพลังงานก่อกัมมันต์ก็สามารถเกิดปฏิกิริยาเคมีได้

มโนทัศน์ทางเลือก เรื่องปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 10 : พิจารณาแผนภาพการทดลอง ดังนี้

ปฏิกิริยา ก	ปฏิกิริยา ข	ปฏิกิริยา ค	ปฏิกิริยา ง
สารละลาย HCl 0.5 M	สารละลาย HCl 1.0 M	สารละลาย HCl 0.5 M	สารละลาย HCl 1.0 M
ปริมาตร 100 cm ³	ปริมาตร 100 cm ³	ปริมาตร 100 cm ³	ปริมาตร 100 cm ³

อัตราการเกิดปฏิกิริยาของปฏิกิริยา ก เท่ากับ ข และอัตราการเกิดปฏิกิริยาของปฏิกิริยา ค เท่ากับ ง เพราะมีพื้นที่ผิวเท่ากัน

อัตราการเกิดปฏิกิริยาของปฏิกิริยา ข เท่ากับ ง และอัตราการเกิดปฏิกิริยาของปฏิกิริยา ก เท่ากับ ค เพราะมีความเข้มข้นของสารตั้งต้นเท่ากัน

ไม่เกิดปฏิกิริยาทั้งปฏิกิริยา ก และปฏิกิริยา ค เนื่องจากมีความเข้มข้นของสารเท่ากัน

ไม่เกิดปฏิกิริยาทั้งปฏิกิริยา ข และปฏิกิริยา ง เนื่องจากมีความเข้มข้นของสารเท่ากัน

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 11 : การเพิ่มพื้นที่ผิวจะทำให้ปฏิกิริยา $A_2(g) + 2B_2(g) \rightarrow 2AB_2(g)$ เกิดได้เร็ว เนื่องจากทำให้อุณหภูมิของสารตั้งต้นชนกันแรงขึ้นกว่าเดิมและชนกันบ่อยครั้งขึ้น

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 12 : เมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้นอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีจะเพิ่มขึ้นด้วยเพราะโมเลกุลทั้งหมดของสารตั้งต้นมีพลังงานกระตุ้นและชนกันมากขึ้นอย่างถูกต้องทิศทาง

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 13 : เมื่อนำชิ้นสังกะสีใส่ในสารละลายกรดไฮโดรคลอริก วิธีทำให้ปฏิกิริยาเกิดเร็วขึ้นโดยไม่เพิ่มปริมาณสังกะสีและกรด ทำได้โดย 1) ใช้แท่งแก้วคนให้ทั่ว 2) ใช้ผงสังกะสีน้ำหนักเท่ากันแทนชิ้นสังกะสี 3) ให้ความร้อน และ 4) เติมน้ำกลั่นลงไปเท่าตัว

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 14 : การเพิ่มความเข้มข้นของสารผลิตภัณฑ์จะทำให้โอกาสการชนกันของอนุภาคเพิ่มขึ้น อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีจึงเกิดเร็ว

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 15 : การเพิ่มปริมาตรทำให้อุณหภูมิของสารมีโอกาสมีโอกาสนชนกันมากขึ้น

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 16 : การเติมยีสต์ลงไปในการทำขนมปังมีผลทำให้อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีลดลง เนื่องจากยีสต์เป็นตัวหน่วงปฏิกิริยา

มโนทัศน์ทางเลือกที่ 17 : เมื่อเผาโลหะแมกนีเซียมในอากาศจะลุกไหม้อย่างรวดเร็วได้ออกไซด์ของแมกนีเซียม แต่เมื่อวางโลหะแมกนีเซียมไว้ในอากาศจะทำปฏิกิริยากับแก๊สออกซิเจนอย่างช้า ๆ เป็นเพราะเมื่อเผาโลหะแมกนีเซียมเป็นการเพิ่มพลังงานจำนวนมากให้กับอนุภาคของสารตั้งต้น ทำให้มีจำนวนอนุภาคที่มีพลังงานสูงพอที่จะเกิดปฏิกิริยาได้มากขึ้น รวมทั้งโอกาสที่อนุภาคจะเกิดการชนกันก็มากขึ้น จึงทำให้ปฏิกิริยาเกิดขึ้นได้ช้ากว่าเมื่อวางโลหะแมกนีเซียมไว้ในอากาศซึ่งมีอุณหภูมิต่ำกว่า

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีพบว่า การสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ที่ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นทุกข้อมีความตรงตามเนื้อหา ดังที่ศิริชัย กาญจนวสี (2556) กล่าวว่าวิธีการวัดค่า IOC ของข้อสอบสามารถทำได้โดยอาศัยการตัดสินใจของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ แล้วนำมาหาค่าความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อสอบหรือข้อคำถามที่มีความตรงเชิงเนื้อหาจะต้องมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป การที่ข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความตรงตามเนื้อหาดังกล่าว เนื่องจากผู้วิจัยสร้างแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ตามขั้นตอนการสร้างที่ถูกต้อง โดยกำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบสำรวจ ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ แล้วนำมาเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม กำหนดรูปแบบของแบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ทางเลือก สร้างผังการสร้างข้อสอบ เขียนข้อสอบ และ

เสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และปรับปรุง แก้ไขข้อสอบและเฉลยตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิอีกครั้ง นอกจากนี้การที่ผู้วิจัยได้ปรับแก้ไขข้อสอบและเฉลยตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ข้อสอบมีความถูกต้องละเอียด และชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้แบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์ทางเลือกที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความตรงตามเนื้อหาสามารถนำไปใช้ทดสอบเพื่อสำรวจมโนทัศน์ของนักเรียนได้

2. ผลการศึกษาและวิเคราะห์มโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ผลการสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจมโนทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 41.67 ซึ่งใกล้เคียงกับนักเรียนที่มีมโนทัศน์ทางเลือก ร้อยละ 40.28 รองลงมาคือนักเรียนที่มีความเข้าใจมโนทัศน์ถูกต้องบางส่วน ร้อยละ 11.11 และนักเรียนร้อยละ 6.94 ไม่มีมโนทัศน์ เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี โดยเนื้อหาที่นักเรียนมีความเข้าใจมโนทัศน์มากที่สุด คือ ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี (ความเข้มข้น พื้นที่ผิว อุณหภูมิและตัวเร่งปฏิกิริยา) คิดเป็นร้อยละ 47.92 สำหรับเนื้อหาที่นักเรียนมีมโนทัศน์ทางเลือก มากที่สุดคือ ความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ร้อยละ 43.75 สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุนิตย์ บุญเพ็ง, เอกรัตน์ ทานาค และอภิสิทธิ์ ศงสะเสน (2558) ที่พบว่า เนื้อหาที่นักเรียนมีแนวคิดถูกต้องมากที่สุดคือ ความเข้มข้นของสารตั้งต้นกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี และเนื้อหาที่นักเรียนมีแนวคิดถูกต้องน้อยที่สุดคือเรื่องการคำนวณเกี่ยวกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี เนื่องจากนักเรียนขาดทักษะการคำนวณและความรู้เรื่องปริมาณสารสัมพันธ์ และเป็นไปในทางเดียวกับผลการวิจัยของวัชรภรณ์ ชาญธัญญกรรม และน้ำทิพย์ งามอาจาวณิชย์ (2565) พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลการวินิจฉัยมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนของนักเรียนจากการทำแบบทดสอบวินิจฉัยฯ พบว่า ในภาพรวมนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน ร้อยละ 41.32 รองลงมา คือ กลุ่มขาดความรู้ ร้อยละ 40.59 อันดับที่ 3 คือ กลุ่มมโนทัศน์ที่สมบูรณ์ ร้อยละ 9.76 และอันดับสุดท้าย คือ กลุ่มขาดความมั่นใจในความรู้ ร้อยละ 8.33 ตามลำดับ โดยนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มที่มีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อน และมีมโนทัศน์ที่คลาดเคลื่อนมากที่สุด คือ มโนทัศน์อัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

สรุปผลการวิจัย

1) แบบทดสอบสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ตั้งแต่ 0.60 – 1.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อสอบที่สร้างขึ้นทุกข้อมีความตรงตามเนื้อหา

2) ผลการสำรวจมโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความเข้าใจมโนทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 41.67 ซึ่งใกล้เคียงกับนักเรียนที่มีมโนทัศน์ทางเลือก ร้อยละ 40.28 รองลงมาคือนักเรียนที่มีความเข้าใจมโนทัศน์ถูกต้องบางส่วน ร้อยละ 11.11 และนักเรียนร้อยละ 6.94 ไม่มีมโนทัศน์ เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี โดยเนื้อหาที่นักเรียนมีความเข้าใจมโนทัศน์มากที่สุด คือ ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี (ความเข้มข้น พื้นที่ผิว อุณหภูมิและตัวเร่งปฏิกิริยา) คิดเป็นร้อยละ 47.92 สำหรับเนื้อหาที่นักเรียนมีมโนทัศน์ทางเลือกมากที่สุดคือ ความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ร้อยละ 43.75

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. มโนทัศน์เรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ผู้วิจัยวิเคราะห์จากสาระเคมี ซึ่งเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จึงไม่ควรนำไปใช้ในหน่วยการเรียนรู้เรื่องพลังงาน ของรายวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ (เคมี) ซึ่งเป็นรายวิชาพื้นฐาน ในสาระวิทยาศาสตร์กายภาพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เนื่องจากมีสาระและตัวชี้วัดไม่เหมือนกัน และระดับความยากง่ายต่างกัน

2. ครูผู้สอนสามารถนำแบบทดสอบสำรวจไปใช้ในการทดสอบกับนักเรียนเพื่อตรวจสอบมโนทัศน์และมโน

ทัศนทางเลือกของผู้เรียนได้ โดยในการทดสอบไม่ควรจำกัดเวลาในการสอบ หากไม่เพียงพอในคาบเรียนควรแบ่งแบบทดสอบออกเป็นชุดย่อย จำนวน 3 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 ความหมายและการคำนวณอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ชุดที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี และชุดที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่ออัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ครูผู้สอนหรือนักวิจัยสามารถนำมาโน้ตทัศนทางเลือกและคำตอบที่ผิด และข้อคำถามในแบบทดสอบสำรวจนี้ ไปประยุกต์ใช้และพัฒนาต่อไปเป็นแบบทดสอบวินิจฉัยมโนทัศนทางเลือกแบบหลายระดับ เช่น แบบทดสอบวินิจฉัยชนิดเลือกตอบสองระดับ (Two-Tier Multiple-Choice Diagnostic Test) แบบทดสอบชนิดเลือกตอบสามระดับ (Three-Tier Multiple-Choice Diagnostic Test) แบบทดสอบชนิดเลือกตอบสี่ระดับ (Four-Tier Multiple-Choice Diagnostic Test) แบบทดสอบวินิจฉัยแบบห้าระดับ (Five-Tier Diagnostic Test) เป็นต้น

2. ครูผู้สอนหรือนักวิจัยสามารถนำมาโน้ตทัศนทางเลือกเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมี ไปใช้เป็นข้อมูลในการวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ ออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงมโนทัศนทางเลือกของนักเรียนรวมทั้งการสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สามารถแก้ไขมโนทัศนทางเลือกของนักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ขวัญกมล ไต้สำโรง. (2564). การพัฒนาแบบสอบวินิจฉัยสามระดับในวิชาเคมีที่มีระดับความมั่นใจแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาติรี ฝ่ายคำตา. (2551). แนวคิดทางเลือกของนักเรียนในวิชาเคมี. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี*, 19(2):10-28.
- ทวีชัย อมรศักดิ์ชัย และคณะ. (2560). *เคมี 1 12/e*. กรุงเทพฯ: แมคกรอฮิล.
- นิธิศ ธงภักดิ์, วารุณี ถิ่นโกชคิต และพงศ์ประพันธ์ พงษ์โสภณ. (2566). การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยมโนทัศนทางเลือกแบบเลือกตอบหลายตัวเลือก เรื่องอะตอมและตารางธาตุสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. *วารสารร้อยแก่นสาร*, 8(10), 464-481.
- วัชรภรณ์ ชาญธัญญกรรม และน้ำทิพย์ งามอาจวาณิชย์. (2565) *การพัฒนาแบบทดสอบวินิจฉัยมโนทัศนที่คลาดเคลื่อนแบบเลือกตอบสี่ระดับวิชาเคมี เรื่องปฏิกิริยาเคมี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริชัย กาญจนวสี. (2556). *ทฤษฎีการทดสอบแบบดั้งเดิม*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุรเดช อนันตสวัสดิ์. (2561). *การพัฒนาแบบวินิจฉัยมโนทัศนที่คลาดเคลื่อนในวิชาเคมีโดยใช้แบบสอบวินิจฉัยสามระดับร่วมกับการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับด้วยคอมพิวเตอร์ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุนิตย์ บุญเพ็ง, เอกรัตน์ ทานาค และ อภิสิริฐ์ ศงสะเสน. (2558). การพัฒนาแนวคิดเรื่องอัตราการเกิดปฏิกิริยาเคมีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้ตัวแทนความคิดที่หลากหลายร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ. เรื่องเต็มการประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 53: สาขาศึกษาศาสตร์, สาขาเศรษฐศาสตร์ และบริหารธุรกิจ, สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. *การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 53*. (หน้า 113-120). สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- Haidar, Abdullateef H., and Michael R. Abraham. (1991). A comparison of applied and theoretical knowledge of concepts based on the particulate nature of matter. *Journal of Research in Science Teaching*. 28(10), 919-938.





ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

The Relationship Between Satisfaction and Learning Outcomes in the Bachelor of
Education Program, Yala Rajabhat University

พิมพ์ปวีณ์ สุวรรณโณ^{1*} และพิชญ์สินี ไสยสิทธิ์²
Pimpapwee Suwanno^{1*} and Pichsinee Saiysit²

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา^{1,2}
Faculty of Education, Yala Rajabhat University^{1,2}

*Corresponding author, e-mail: Pimpapwee.s@yru.ac.th; เบอร์โทรศัพท์ 092-246-6563

(Received: November 12, 2023; Revised: March 27 2024; Accepted: July 28, 2024)

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความพึงพอใจกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต และ 3) ศึกษาปัญหาอุปสรรคของโครงการ เก็บข้อมูลจากประชากรทั้งหมด คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต จำนวน 738 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาระหว่าง 0.67-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .981 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอนนอกเวลาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกลางของโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต พบว่าภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกหลักสูตร ยกเว้นหลักสูตรกำกับลูกเสือ BTC/ATC และหลักสูตรติวภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน TOELC ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง 2) ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจกับผลลัพธ์การเรียนรู้ พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกขนาดปานกลาง ยกเว้นหลักสูตรกำกับลูกเสือ BTC/ATC และหลักสูตรการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ มีความสัมพันธ์ทางบวกขนาดต่ำ และ 3) ปัญหาอุปสรรคที่พบ ได้แก่ การสแกนชื่อเข้าหอพัก เครื่องกรองน้ำและที่จอดรถจักรยานยนต์ไม่เพียงพอ สัญญาณอินเทอร์เน็ตไม่เสถียร ความเหนื่อยล้าจากการเรียน เวลาสำหรับพักผ่อนและความสุขในชีวิตในหอพักของนักศึกษา

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ ผลลัพธ์การเรียนรู้ นักศึกษาครุศาสตรบัณฑิต

Abstract

The objectives of this survey research were to: 1) study satisfaction with learning outcomes of students in the Bachelor of Education program, 2) study the relationship between satisfaction and learning outcomes of students in the Bachelor of Education program, and 3) study obstacles of the project. Data were collected from the entire population, namely 738 students in the Bachelor of Education program. The instrument used was a questionnaire with a content validity value between 0.67-1.00 and a reliability value of .981 Statistics used to analyze the data included mean, standard

deviation, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient., and content analysis.

The results of the research found that: 1) Students were overall satisfied with the out-of-class teaching activities at a high level. Learning outcomes according to the central curriculum of the Bachelor of Education Student Potential Development Project were found to be at a high level overall for all courses, except for the BTC/ATC scout supervision course and the English tutoring course according to TOELC standards for third-year students, which were at a moderate level. 2) The relationship between satisfaction and learning outcomes was found to have a moderate positive relationship, except for the BTC/ATC Scout Directing Course and the Buddhist School Teaching Course, where there is a low positive relationship. and 3) Obstacles encountered include scanning names to enter dormitories, insufficient water filters and motorcycle parking, unstable internet signal, fatigue from studying, and limited time to relax and enjoy living in a student dormitory.

Keywords : Satisfaction; learning outcomes; Bachelor of education students

บทนำ

ผลลัพธ์การเรียนรู้ (Learning Outcomes) เป็นความคาดหวังว่าผู้เรียนจะมีความสามารถที่จะทำได้ตามผลลัพธ์ของการเรียนรู้จากกิจกรรมการเรียนรู้ การให้ความสำคัญกับผลลัพธ์การเรียนรู้ กระบวนการในการเจาะจงผลลัพธ์จะเป็นสิ่งควบคุมกิจกรรมการเรียนการสอนใน Outcome-based learning ทุกหลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอนจะถูกกำหนดมาเพื่อผลิตลักษณะเฉพาะของนักศึกษาเมื่อเรียนจบรายวิชาหรือหลักสูตรนั้น ผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ (National Qualifications Framework: NQF) ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2560 หมายถึงเกณฑ์บ่งชี้คุณลักษณะการเรียนรู้และผลของการเรียนรู้ทั้งที่เกิดขึ้นจากกระบวนการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตรที่กำหนดไว้และประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากฝึกปฏิบัติ ประกอบด้วย 3 มิติ ได้แก่ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และความสามารถในการประยุกต์ใช้และความรับผิดชอบ (Application and Responsibility) การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ของบุคคลช่วยให้การจัดการศึกษามีความคล่องตัวมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) เป้าหมายการจัดการศึกษามุ่งเน้นที่ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาเพื่อการประกันคุณภาพบัณฑิตและสร้างความเชื่อมั่นต่อสังคมถึงผลการเรียนที่บัณฑิตได้รับจากการเรียนตามหลักสูตรว่ามีมาตรฐานที่สามารถเทียบเคียงกันได้กับสถาบันอุดมศึกษาที่ดีทั้งในและต่างประเทศ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561) ดังนั้นสถาบันอุดมศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะร่วมกันรับผิดชอบในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตให้มีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

การจะพัฒนานักศึกษาให้เป็นบัณฑิตที่มีความพร้อมทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย และจิตใจนั้น การเรียนรู้ภายในห้องเรียนแต่เพียงอย่างเดียวนั้นอาจจะไม่เพียงพอ นักศึกษาควรได้รับการพัฒนาที่ควบคู่กันไปกับการส่งเสริมกิจกรรมอื่น ๆ รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อม สถานที่พัก ให้เป็นส่วนหนึ่งที่จะพัฒนานักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมหาวิทยาลัยหลายแห่ง ได้จัดสร้างหอพักให้กับนักศึกษาและใช้หอพักนักศึกษาเป็นแหล่งที่ให้ทั้งทางด้านความรู้ การปรับปรุงบุคลิกภาพ ความมีระเบียบวินัยและการแสดงออกทั้งทางกาย วาจา ใจ ได้อย่างดี นอกเหนือจากเป็นที่พักอาศัยแล้ว ยังเอื้อต่อการศึกษารวมทั้งเสริมทักษะทางสังคม ทักษะชีวิตและการทำงานร่วมกันในวิถีประชาธิปไตย ตลอดจนส่งเสริมพัฒนาทางด้านอารมณ์ ร่างกายและจิตใจ หอพักช่วยให้นักศึกษาประหยัดทั้งเวลาและค่าใช้จ่าย ช่วยให้นักศึกษามีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี นอกจากนั้นการอยู่ร่วมกันทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาร่วมกันเป็นกลุ่ม จึงทำให้การศึกษาได้ผลดี ตลอดจนทำให้นักศึกษามีโอกาสใช้ห้องสมุดของสถาบันได้อย่างเต็มที่ หอพักยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษา ทั้งในด้านคุณธรรมจริยธรรม ความมีระเบียบวินัย ส่งเสริมด้าน

ประชาธิปไตย สุขภาพ กีฬาและนันทนาการ การอยู่หอพักทำให้นักศึกษามีอิสระมากขึ้น นักศึกษาต้องดูแลตัวเอง ทั้งในด้านความประพฤติ การใช้จ่ายและการศึกษาเล่าเรียน โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ให้คำปรึกษา สภาพแวดล้อมดังกล่าวช่วยส่งเสริมให้นักศึกษาได้พัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น ได้ทำงานร่วมกัน เป็นการช่วยให้นักศึกษาเกิดทักษะในด้านสังคม และมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ต่างๆ ได้ดีขึ้น การเข้าร่วมกิจกรรมของนักศึกษาในหอพัก การเข้าฝึกอบรมที่จัดขึ้นโดยหอพักย่อมเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของนักศึกษาหอพักได้เป็นอย่างดี

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้ดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้หอพักเป็นฐาน เรียกชื่อย่อว่า “โครงการ Extra time” นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตทุกคนจะต้องพักในหอพักของมหาวิทยาลัยตลอดปีการศึกษา โครงการฯ ได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2557 เป็นต้นมา และในปีการศึกษา 2562 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อนำไปใช้กับนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตทั้ง 12 สาขาวิชาโดยมีเป้าหมาย “มุ่งสร้างครูเพื่อเป็นพลังแผ่นดิน” ตามพระราชโอรสของในหลวงรัชกาลที่ 10 เป็นคนดีของสังคม เป็นคนเก่งของสังคม และเป็นคนมีความสามารถและทักษะชีวิต โครงสร้างของหลักสูตรประกอบด้วยหลักสูตรแกนกลาง 12 หลักสูตร จำนวน 1,080 ชั่วโมง และหลักสูตรเฉพาะตามศาสตร์ จำนวน 720 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 1,800 ชั่วโมง จัดการเรียนการสอนทุกวัน ตั้งแต่เวลา 19.00-21.00 น. นักศึกษาครู Extra time รุ่นแรกที่เข้าพักหอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ผ่านกระบวนการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางและหลักสูตรเฉพาะตามศาสตร์ของโครงการ และเพื่อให้ทราบถึงผลการดำเนินโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการหรือไม่ การประเมินโครงการจึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะให้ข้อมูลสารสนเทศที่จะบอกให้ทราบว่า วัตถุประสงค์ของโครงการนั้น ได้บรรลุผลมากน้อยเพียงใด ทราบถึงปัญหาและอุปสรรค ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการประเมินโครงการจะช่วยในการตัดสินใจ ปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

ความพึงพอใจ (Satisfaction) เป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่มีผลต่อความสำเร็จของงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังกฎแห่งความพึงพอใจในทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) กล่าวว่า “เมื่อบุคคลได้รับผลที่พึงพอใจย่อมอยากจะเรียนรู้ต่อไป แต่ถ้าได้รับผลที่ไม่พึงพอใจจะไม่อยากเรียนรู้” ดังนั้นการได้รับผลที่พึงพอใจจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการเรียนรู้ การประเมินโครงการส่วนใหญ่จะมีการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมายเพื่อสะท้อนภาพการดำเนินโครงการ (กำจัด สุดโต, 2553; ขวัญภา อุนทกานต์, 2553) ความพึงพอใจมีความหมายโดยทั่วไปว่าหมายถึงระดับความรู้สึกในทางบวกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความพึงพอใจสามารถจำแนกเป็น 2 ความหมาย ในความหมายที่เกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริโภคและความพึงพอใจในงานของผู้ให้บริการ ความพึงพอใจจะเกิดขึ้นระดับใดขึ้นอยู่กับปริมาณการตอบสนองความต้องการที่เกิดขึ้นครบถ้วนเพียงใด ความพึงพอใจมีความสำคัญต่อบุคคลต่องานและหน่วยงาน ทำให้เป็นสุข เกิดแรงจูงใจและกำลังใจที่ดี มีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงศักยภาพของตนเองอย่างเต็มที่เกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน ทำให้ระบบดำเนินไปด้วยดี หน่วยงานมีบรรยากาศและภาพลักษณ์ที่ดี อีกทั้งช่วยทำให้เกิดความรักความสามัคคี มีพลังผลักดันให้หน่วยงานเจริญก้าวหน้า ที่สำคัญที่สุดผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในระดับสูงสุด (พัฒนา พรหมณี, ยุพิน พิทยาวัฒน์ชัย และจิระศักดิ์ ทัพพา, 2563) ความพึงพอใจในการเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่บุคคลจะเรียนรู้หรือมีการพัฒนาและความเจริญงอกงามนั้น บุคคลจะต้องอยู่ในสภาวะพึงพอใจและสุขใจ จากการศึกษางานวิจัย เจียงคำ กังวล และนิตยา สุขแสน (2564) พบว่าความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนกับผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของนักเรียนพยาบาลทหารอากาศ ชั้นปีที่ 3 ในวิชาปฏิบัติการพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์ 2 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($r = 0.31$) และงานวิจัยของ สุนทรีย์ เจริญวิทยกิจ และสุภามาศ ผาติประจักษ์ (2566) พบว่าความพึงพอใจในบทเรียนออนไลน์ และความพึงพอใจรูปแบบผสมผสานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ($r = 0.35$) ธัญญาสิริ ธานีสวัสดิ์, ณัชชา ตระการจันทร์ และนภารินทร์ นวลไธสง (2565) ได้ศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะ เจตคติ ความพึงพอใจในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลบนหอผู้ป่วยมีผลต่อทักษะการปฏิบัติการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้สมรรถนะตนเอง เจตคติ ความพึงพอใจ มีผลต่อทักษะการปฏิบัติการพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 อภิปรายได้ว่า เมื่อเจตคติเพิ่มขึ้นการรับรู้สมรรถนะทางการพยาบาลในการฝึกปฏิบัติในหอผู้ป่วยจะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปุณยารัตน์ หัตถกิจและปริญญา แก้วสงค์ (2562) พบว่า เจตคติกับการรับรู้ทักษะทางการพยาบาลตามหลักการดูแลความปลอดภัยผู้ป่วยมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกทั้งนี้เป็นเพราะว่าพยาบาลวิชาชีพมีเจตคติต่อความปลอดภัยผู้ป่วยอยู่ในระดับดีถึงดีมาก การศึกษาความพึงพอใจในการเรียนและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา ครุศาสตร์บัณฑิตนอกเวลา โดยใช้หอพักเป็นฐาน การศึกษาความพึงพอใจจึงถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่โครงการประเมินต้องดำเนินการ เปรียบเสมือนภาพสะท้อนให้เห็นระดับคุณภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผลของการดำเนินโครงการ โดยเฉพาะผลลัพธ์การเรียนรู้ เมื่อความพึงพอใจในการเรียนเพิ่มขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต โดยใช้หอพักเป็นฐาน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ความพึงพอใจกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต โดยใช้หอพักเป็นฐาน
3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคของโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต โดยใช้หอพักเป็นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เก็บข้อมูลกับประชากรทั้งหมด

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ที่เข้าโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต โดยใช้หอพักเป็นฐาน จำนวน 738 คน เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 380 คน และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 358 คน ปีการศึกษา 2564

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีลักษณะแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ตอนที่ 2 แบบสอบถามผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาตามหลักสูตรแกนกลางของโครงการ 12 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรทวิภาษา-พหุภาษาศึกษาศาสตร์ TO BE NUMBER ONE หลักสูตรการสอนโรงเรียนตาดีกา หลักสูตรการสอนโรงเรียนวิถีพุทธ หลักสูตรครุภัณฑ์พัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาเด็กพิเศษ หลักสูตรการเรียนรู้อินสังคมพหุวัฒนธรรม หลักสูตรกำกับลูกเสือ BTC/ATC หลักสูตรวิถีหอพัก หลักสูตรติวภาษาอังกฤษ หลักสูตรติวสอบบรรจุภาค ก และหลักสูตรพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตามศาสตร์ จำนวน 43 ข้อ ตอนที่ 3 แบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนนอกเวลา ประกอบด้วย 1) ความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาต่อกิจกรรมการเรียนการสอนนอกเวลา ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านเนื้อหาสาระ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการสอนและสิ่งสนับสนุน และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 20 ข้อ และตอนที่ 4 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การคุณภาพเครื่องมือด้านความเที่ยงตรงโดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) พบว่าแบบสอบถามมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 ผ่านเกณฑ์ทุกข้อ และหา

ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่าแบบสอบถามตอนที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .996 และตอนที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .975 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .981 สามารถนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ด้วยแบบสอบถาม Google form ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 738 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

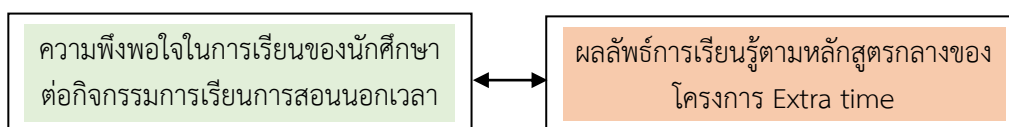
ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติบรรยาย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการเรียนกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) และวิเคราะห์ข้อมูลจากคำถามปลายเปิดด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

กำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยของคะแนนความพึงพอใจโดยใช้เกณฑ์การแปลผลของ บุญชม ศรีสะอาด (2556) คือ ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 มีความพึงพอใจมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 มีความพึงพอใจมาก ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 มีความพึงพอใจปานกลาง ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 มีความพึงพอใจน้อย และค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 มีความพึงพอใจน้อยที่สุด สำหรับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ ($r = 1.00$) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r > 0.90$) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r > 0.70$) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = 0.30-0.70$) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ ($r < 0.30$) และตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กัน ($r = 0$) ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวก (r มีค่าเป็นบวก) ตัวแปรมีความสัมพันธ์ทางลบ (r มีค่าเป็นลบ)

จริยธรรมการวิจัย/การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ยื่นขอจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์กับคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดยะลา วันที่รับรอง 9 กรกฎาคม 2564 เลขใบรองจริยธรรม SCPHYREC-063/2564 โดยอาสาสมัครวิจัยจะได้รับเอกสารชี้แจงข้อมูลการวิจัยและเอกสารแสดงความยินยอมโดยได้รับการบอกกล่าวถึงวัตถุประสงค์การวิจัย วิธีการวิจัย ความเสี่ยง รวมทั้งประโยชน์และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการวิจัยอย่างละเอียด สิทธิจะบอกเลิกการเข้าร่วมวิจัยเมื่อใดก็ได้หรือปฏิเสธการเข้าร่วมวิจัย ข้อมูลจะถูกปกปิดเป็นความลับ ไม่มีการบันทึกชื่อ นามสกุล นำเสนอข้อมูลในภาพรวมเพื่อประโยชน์ต่อการวิจัยเท่านั้น

กรอบแนวคิดการวิจัย



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

ความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาต่อกิจกรรมการเรียนการสอนนอกเวลา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกลางของโครงการ Extra Time

ผลการวิจัย

1. ความพึงพอใจในการเรียนต่อกิจกรรมการเรียนการสอนโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้หอพักเป็นฐาน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาต่อกิจกรรมการเรียนการสอนนอกเวลา

กิจกรรมการเรียนการสอนนอกเวลา	นักศึกษาชั้นปีที่ 2			นักศึกษาชั้นปีที่ 3		
	μ	σ	แปลผล	μ	σ	แปลผล
ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.00	.64	มาก	4.01	.57	มาก
1. แนะนำแนวการสอน การวัดประเมินผล	3.88	.69	มาก	3.89	.67	มาก
2. มีความรู้ความสามารถทักษะการถ่ายทอด	4.01	.70	มาก	4.01	.66	มาก
3. มีคุณธรรม จริยธรรม ตรงต่อเวลา	3.97	.78	มาก	4.01	.71	มาก
4. มีการเตรียมการสอนมาล่วงหน้า	4.01	.76	มาก	4.03	.69	มาก
5. มีบุคลิกภาพแต่งกายและการพูดจาเหมาะสม	4.14	.74	มาก	4.13	.65	มาก
ด้านเนื้อหา	3.96	.62	มาก	3.93	.56	มาก
6. ตรงกับความต้องการของผู้เรียน	4.01	.64	มาก	3.94	.66	มาก
7. ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์	3.98	.72	มาก	3.97	.63	มาก
8. มีความน่าสนใจ ทันสมัยสามารถนำไปใช้ได้	4.00	.73	มาก	3.93	.66	มาก
9. มีความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่ใช้เรียน	3.86	.78	มาก	3.87	.72	มาก
ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน	3.93	.64	มาก	3.85	.62	มาก
10. นักศึกษามีส่วนร่วมในชั้นเรียน	3.88	.72	มาก	3.82	.71	มาก
11. บรรยากาศการเรียนรู้อำนวยเสริมการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	3.93	.72	มาก	3.81	.72	มาก
12. พัฒนาผู้เรียนให้เกิดแนวคิดเชิงวิเคราะห์สังเคราะห์และสร้างสรรค์	3.93	.73	มาก	3.87	.69	มาก
13. กิจกรรมเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	3.97	.73	มาก	3.93	.72	มาก
14. รูปแบบการสอนและกิจกรรมมีความหลากหลายในเชิงบูรณาการ	3.95	.72	มาก	3.87	.72	มาก
15. กิจกรรมการเรียนสนุกและน่าสนใจ	3.89	.78	มาก	3.77	.76	มาก
ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอน	3.90	.67	มาก	3.79	.61	มาก
16. มีการใช้สื่อที่หลากหลายรูปแบบ	3.88	.73	มาก	3.75	.70	มาก
17. มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.94	.75	มาก	3.87	.69	มาก
18. มีสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนที่เพียงพอ	3.88	.76	มาก	3.76	.69	มาก
ด้านการวัดและประเมินผล	3.97	.61	มาก	3.85	.65	มาก
19. การวัดและประเมินผลสอดคล้องกับตัวชี้วัด	3.99	.62	มาก	3.86	.66	มาก
20. วิธีการวัดและประเมินผลมีความหลากหลายประเมินสภาพจริง	3.95	.71	มาก	3.84	.70	มาก
ภาพรวม	4.15	.61	มาก	4.09	.56	มาก

จากตารางที่ 1 ภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจในการเรียนอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.15$, $\sigma=.61$, $\mu=4.09$, $\sigma=.56$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอนมีบุคลิกภาพ การแต่งกาย และการพูดจาเหมาะสม เนื้อหาสอนตรงความต้องการของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีวิธีการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับตัวชี้วัด/กิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านอาจารย์ผู้สอนมีบุคลิกภาพ การแต่งกาย และการพูดจาเหมาะสม ด้านเนื้อหา ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านสื่อและอุปกรณ์การสอน มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับตัวชี้วัด/กิจกรรมการเรียนรู้อย่างเช่นเดียวกับนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 แสดงดังตารางที่ 2

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาตามหลักสูตรกลางของโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาครูศาสตรบัณฑิตนอกเวลา โดยใช้หอพักเป็นฐาน

ตารางที่ 2 ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาครูศาสตรบัณฑิตนอกเวลา

กิจกรรม/หลักสูตร	นักศึกษาชั้นปีที่ 2				นักศึกษาชั้นปีที่ 3			
	N	μ	σ	แปลผล	N	μ	σ	แปลผล
หลักสูตรทวิภาษา-พหุภาษาศึกษา	374	3.90	.73	มาก	356	3.89	.75	มาก
หลักสูตร TO BE NUMBER ONE	364	3.78	.79	มาก	350	3.73	.84	มาก
หลักสูตรการสอนโรงเรียนตาติกา	235	3.98	.77	มาก	309	4.02	.76	มาก
หลักสูตรการสอนโรงเรียนวิถิพุทธ	55	3.78	.77	มาก	34	3.81	.97	มาก
หลักสูตรครุภัณฑ์พัฒนา	376	3.94	.74	มาก	356	3.83	.81	มาก
หลักสูตรการจัดการศึกษาเด็กพิเศษ	346	3.87	.74	มาก	153	3.71	.83	มาก
หลักสูตรการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรม	377	4.04	.67	มาก	354	4.01	.70	มาก
หลักสูตรกำกับลูกเสือ BTC/ATC	37	3.86	.82	มาก	24	3.42	.94	ปานกลาง
หลักสูตรวิถีหอพัก	357	4.30	.77	มาก	342	4.24	.76	มาก
หลักสูตรติวภาษาอังกฤษ TOELC	379	3.52	.90	มาก	356	3.41	.93	ปานกลาง
หลักสูตรติวสอบบรรจุภาค ก	377	3.76	.94	มาก	357	3.66	.89	มาก
หลักสูตรพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตามศาสตร์	346	4.06	.71	มาก	337	3.98	.74	มาก
รวม		4.03	.65	มาก		3.52	.92	มาก

จากตารางที่ 2 ภาพรวมนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 มีผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับมาก ทุกหลักสูตร ยกเว้นหลักสูตรกำกับลูกเสือ BTC/ATC และหลักสูตรติวภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน TOELC ของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง หลักสูตรที่นักศึกษามีผลลัพธ์การเรียนรู้สูงสุด คือ หลักสูตรวิถีชีวิตหอพัก นักศึกษารู้หลักการใช้ชีวิตที่ช่วยเหลือตนเอง มีเป้าหมาย ตั้งใจ มุ่งมั่นเพื่ออนาคตที่ดี มีความอดทน และมีระเบียบวินัย รองลงมาคือ หลักสูตรพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตามศาสตร์ ของนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 และหลักสูตรการสอนโรงเรียนตาติกาของ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 ผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษ ทั้งนักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ขาดความมั่นใจในการสอบภาษาอังกฤษ ทักษะความสามารถการใช้ภาษาอังกฤษ การฟัง การอ่าน และมีความรู้ความเข้าใจ ภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน TOELC

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการเรียนกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้หอฟักเป็นฐาน

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการเรียนกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา

หลักสูตรกลาง	นักศึกษาชั้นปีที่ 2		นักศึกษาชั้นปีที่ 3	
	r	แปลผล	r	แปลผล
หลักสูตรทวิภาษา-พหุภาษาศึกษา	.457	ปานกลาง	.524	ปานกลาง
หลักสูตร TO BE NUMBER ONE	.526	ปานกลาง	.558	ปานกลาง
หลักสูตรการสอนโรงเรียนตาติกา	.568	ปานกลาง	.511	ปานกลาง
หลักสูตรการสอนโรงเรียนวิถิพุทธ	.449	ปานกลาง	.228	ต่ำ
หลักสูตรครุนักพัฒนา	.581	ปานกลาง	.485	ปานกลาง
หลักสูตรการจัดการศึกษาเด็กพิเศษ	.521	ปานกลาง	.490	ปานกลาง
หลักสูตรการเรียนรู้ในสังคมพหุวัฒนธรรม	.522	ปานกลาง	.494	ปานกลาง
หลักสูตรกำกับลูกเสือ BTC/ATC	.606	ปานกลาง	.203	ต่ำ
หลักสูตรวิถีหอฟัก	.472	ปานกลาง	.469	ปานกลาง
หลักสูตรทวิภาษาอังกฤษ TOELC	.430	ปานกลาง	.435	ปานกลาง
หลักสูตรทวิสอบบรรจุภาค ก	.378	ปานกลาง	.365	ปานกลาง
หลักสูตรพัฒนาทักษะการเรียนรู้ตามศาสตร์	.550	ปานกลาง	.371	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 ความพึงพอใจในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 2 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .378 - .606$) ความพึงพอใจในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง ($r = .371 - .558$) ยกเว้นหลักสูตรกำกับลูกเสือ BTC/ATC และหลักสูตรการสอนโรงเรียนวิถิพุทธ มีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับต่ำ ($r = .203 - .228$)

4. ปัญหาอุปสรรคของโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้หอฟักเป็นฐาน จากการสัมภาษณ์นักศึกษาและข้อมูลจากแบบสอบถามคำถามปลายเปิด นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สรุปประเด็นที่น่าสนใจได้ดังนี้

4.1 ด้านมาตรการควบคุม กฎระเบียบ และการลงโทษของหอฟักนักศึกษา

ด้านมาตรการควบคุมการเข้า-ออก หอฟัก นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้เพิ่มเวลาในช่วงการสแกนนิ้วเข้าหอฟัก เนื่องจากในการเรียนการสอนบางครั้งครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนเกินเวลา จึงทำให้นักศึกษาต้องรีบกลับสแกนนิ้วเพื่อเข้าหอฟักให้ทันเวลา รวมไปถึงการรักษากฎระเบียบและมีบทลงโทษสำหรับผู้กระทำผิดกฎ ที่จะต้องเสมอภาค เท่าเทียม และมีความชัดเจน ทั้งนี้ต้องพิจารณาบทลงโทษตามเหตุและผล ดังคำกล่าว

“...อยากให้แจ้งเวลาที่ชัดเจน และเปิดประตูหลังให้แบบชัดเจน เพราะตอนไปเรียนกลางคืน ประตูหลังชอบปิดแบบเหมือนไม่มีใครดูแล อยากให้อำนวยความสะดวกให้กับนักศึกษาด้วย...” (นักศึกษา Extra time ปี 2)

“...กฎและการบังคับนักศึกษาที่มากเกินไป ทำให้นักศึกษาไม่สามารถทำอย่างอื่นได้มากนัก...”

“...กฎเข้มงวดเกินไปกฎเยอะ แต่มีการลงโทษที่ไม่แน่นอนบางครั้งก็ปล่อยผ่านจนเด็กบางคนเคยชินกับความผิดนั้น...” (นักศึกษา Extra time ปี 3)

“...เวลาเรียนกับเวลาหอบปิดคือปัญหาที่สุด เรียนตั้งแต่ 1 ทุ่มยัน 3 ทุ่ม หอบปิด 5 ทุ่ม เวลาสำหรับนักศึกษาจะปลดปล่อย จะไปนั่งรีแล็กซ์ สั่งอาหาร ไปนั่งที่ร้าน มันไม่พอ รู้สึกว่า 2 ชม. สำหรับการออกไปหาอะไรทาน มันไม่พอ ขอบคุณค่ะ...” (นักศึกษา Extra time ปี 3)

4.2 ด้านสาธารณสุขโรคและการอำนวยความสะดวกในหอพัก

นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะในการเพิ่มจำนวนเครื่องกรองน้ำในแต่ละชั้น เพื่อเป็นการลดความแออัดในจุดการกรองน้ำดื่ม และเพิ่มที่จอดรถจักรยานยนต์ เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนนักศึกษาแล้ว มีจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้ต้องจอดรถซ้อนกัน ไม่เป็นระเบียบ ปัญหาเกี่ยวกับโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ได้แก่ ความเสถียรและความแรงของโครงข่ายสัญญาณอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการเรียนรู้ของนักศึกษา บ่อยครั้งที่นักศึกษาไม่สามารถเข้าถึงสัญญาณอินเทอร์เน็ตได้ ดังคำกล่าว

“...หอพักมีบริการเครื่องกรองน้ำให้กับนักศึกษา ทำให้สะดวกมากไม่ต้องออกไปซื้อ ประหยัดด้วยค่ะ แต่ว่า น้อยไปค่ะ อยากให้เพิ่มจำนวนให้มีทุกชั้น ทุกอาคารค่ะ...รวมทั้งที่จอดรถจักรยานยนต์ด้วยค่ะ แต่คงจะยากหน่อยเพราะพื้นที่แคบ ...” (นักศึกษา Extra time ปี 3)

“...อุปสรรคเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ต เพราะมีปัญหาเวลาเรียน เช่น เน็ตช้า เน็ตกระตุก ทำให้การเรียนของนักศึกษาไม่ราบรื่นเท่าที่ควร” (นักศึกษา Extra time ปี 2)

“ทุกอย่างรวม ๆ แล้วดีค่ะ แต่จะติดขัดที่สัญญาณอินเทอร์เน็ตค่ะ...” (นักศึกษา Extra time ปี 2)

4.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ปัญหาและอุปสรรคด้านการจัดการเรียนการสอน ส่วนใหญ่คือเรื่องเวลากับการเรียนที่มากจนเกินไป ทำให้นักศึกษาไม่มีเวลาพักผ่อน สภาพร่างกายไม่พร้อม ทำให้ประสิทธิภาพในการรับรู้และการเรียนรู้ของนักศึกษาลดลง อยากให้มีการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลาเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาศักยภาพตามความถนัดของตนเอง ดังคำกล่าว

“...หลักสูตรการเรียนนอกเวลาโดยใช้หอพักเป็นฐานเป็นหลักสูตรที่ดีและพัฒนาบุคลิกภาพ แต่มันทำให้นักศึกษาสามารถใช้เวลาในการเรียนรู้ด้วยตนเองหรือทักษะชีวิตได้น้อยมาก ๆ ซึ่งความเป็นจริงแล้วไม่ว่าจะเป็นครูหรือนักศึกษาคอนอื่น ๆ ก็ควรจะได้รับโอกาสและเวลาได้เรียนรู้ทักษะชีวิตและเรียนรู้การเติบโตภายนอกบ้าง...” (นักศึกษา Extra time ปี 3)

“...เรื่องเวลาค่ะ เพราะรู้สึกว่าไม่มีเวลาได้พักเลยค่ะ โดยเฉพาะการเรียนตอนกลางคืน บางวันรู้สึกเหนื่อย แต่ก็อดทน...” (นักศึกษา Extra time ปี 3)

“... อยากให้ลดเวลาเรียน เหมือนยังรับความรู้ได้ไม่เต็มเท่าที่ควร...” (นักศึกษา Extra time ปี 2)

“...เนื่องจากเหนื่อยล้าจากการเรียนช่วงกลางวันจนบางวันไม่อาจรับความรู้ที่เรียนในเวลากลางคืนได้เต็มที่...” (นักศึกษา Extra time ปี 3)

“...อยากให้มีการจัดการเวลาในการเรียน Extra time ให้เหมาะสม ไม่เยอะเกินไป และไม่เหนื่อยเกินไป แต่ตอนนี้ส่วนตัวแล้วรู้สึกว่า หนักเกินไป (จริง ๆ ตัวหนูเองไม่ใช่คนอ่อน ปวกเปียกอะไรขนาดนั้น) เลยอยากให้ลดเวลาเรียน Extra time ปกติแล้วนักศึกษาก็เรียนหนักมาทั้งวัน และเหนื่อยล้ามามากแล้ว อยากให้นักเรียนมีเวลาผ่อนคลายบ้าง จึงขอเสนอให้จัดเวลาให้เหมาะสมกับนักศึกษาค่ะ พิจารณาดูด้วยนะคะ...” (นักศึกษา Extra time ปี 3)

“...อยากให้มีการจัดการรู้ให้น้อยลง (Extra time) เพื่อให้นักศึกษาได้มีเวลาหาความรู้พัฒนาตัวเองด้วยตัวเอง นอกจากเนื้อหาที่อาจารย์สอน...” (นักศึกษา Extra time ปี 2)

และนอกจากนี้ยังมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน คือ การจัดโครงการติว TOEIC และการจัดโครงการติวสอบบรรจุ และการสอบใบประกอบวิชาชีพครู ควรมีการจัดติวอย่างสม่ำเสมอ เน้นเนื้อหาที่เข้มข้น ชัดเจน ตรงประเด็น และมีการอัปเดตข้อสอบ บ่อย ๆ ดังคำกล่าว

“...อยากให้มีการตรวจสอบใบประกอบวิชาชีพที่เข้มงวดและจริงจังค่ะ...” (นักศึกษา Extra time ปี 2)

“...อยากให้นั้นตรงที่การสอบใบประกอบวิชาชีพมากกว่าสอบบรรจุ...” (นักศึกษา Extra time ปี 3)

4.4 ด้านกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาหอพัก

เนื่องจากการเรียนรู้ในหลักสูตรนอกเวลา (Extra time) ส่วนใหญ่เป็นเนื้อหาทางวิชาการ ทำให้นักศึกษามีสภาวะตึงเครียด กิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาในหอพักจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยให้นักศึกษาผ่อนคลายและมีความสุขในการใช้ชีวิตตามวิถีหอพักนักศึกษา จึงได้เสนอให้มีการจัดสถานที่สำหรับพักผ่อนสำหรับการผ่อนคลาย การอ่านหนังสือ พื้นที่ส่วนกลาง เพื่อใช้ในการเรียนรู้ร่วมกัน รวมไปถึงการจัดกีฬาเพื่อเชื่อมความสัมพันธ์และสร้างความสามัคคี ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังคำกล่าว

“...พื้นที่ในการทำงาน (ส่วนกลาง) มีน้อยเกินไป บางครั้งจึงไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่ต้องการใช้พื้นที่ในการประชุม พูดคุยงานต่าง ๆ...” (นักศึกษา Extra time ปี 2)

“...อยากให้มีพื้นที่ส่วนกลางให้กับนักศึกษา ถ้าเป็นไปได้อยากให้มีย่านอ่านหนังสือที่เป็นห้องปิด เหมือนห้องสมุด และกฎต่าง ๆ ในหอพักบางกฎก็ควรที่ออกมาให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของนักศึกษาครับ...” (นักศึกษา Extra time ปี 3)

“...อยากให้มีเวลา ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น เล่นกีฬาสิหอพัก...” (นักศึกษา Extra time ปี 2)

ทั้งนี้ยังมีประเด็นของการขอสนับสนุนงบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมหอพักอีกด้วย ดังคำกล่าว

“...การจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง ไม่ว่าจะกิจกรรมใดก็ตาม หากท่านต้องการให้กิจกรรมออกมามีสมบูรณ์ ควรมีงบประมาณสนับสนุนให้นักศึกษา การศึกษา คือ การลงทุน แต่ถ้าไม่เสียสละกันบ้าง บางทีก็ไม่มีกำลังใจไปร่วมครับ เพราะ ทุกคนมีฐานะไม่เหมือนกันครับ...” (นักศึกษา Extra time ปี 3)

อภิปรายผลการวิจัย

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้หอพักเป็นฐาน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา มีประเด็นสำคัญอภิปรายผลดังนี้

1. ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตนอกเวลา โดยใช้หอพักเป็นฐาน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมตามโครงการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายข้อในแต่ละด้าน พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอาจารย์ผู้สอน มีบุคลิกภาพ การแต่งกายและการพูดจาเหมาะสม มีความรู้ความสามารถทักษะการถ่ายทอดความรู้ ด้านเนื้อหาที่ ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย ในเชิงบูรณาการ ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุน มีการนำสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และใช้สื่อการสอนที่หลากหลายรูปแบบ และด้านการวัดและประเมินผล สอดคล้องกับตัวชี้วัดและกิจกรรมการเรียนรู้และมีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย รวมทั้งการประเมินตามสภาพจริง ทั้งนี้เนื่องจาก นักศึกษายอมรับและมีความรู้สึกเชื่อมั่นต่ออาจารย์ผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการถ่ายทอดความรู้ คุณภาพของผู้เรียนย่อมขึ้นอยู่กับอาจารย์ผู้สอนเป็นประการสำคัญ เพราะเป็นผู้วางรากฐานพื้นฐานทางการศึกษาแก่นักศึกษา การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพ อาจารย์ผู้สอนต้องมีคุณลักษณะเป็นผู้ชี้แนะการเรียนรู้ (Learning Coach) เป็นตัวแทนในการนำผู้เรียนไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ (Learning Travel Agent) (วิจารณ์ พานิช, 2555) นอกจากนี้ เรณูมาศ มาอุ่น (2559) ได้ให้ทัศนะว่าการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพเป็นกระบวนการที่เป็นปฏิสัมพันธ์ 2 ทางระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือเป็นผู้ที่กำลังจะเป็นผู้ใหญ่หรือเป็นผู้ใหญ่เต็มตัวแล้ว ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลตามจุดมุ่งหมายของการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัยนั้น อาจารย์ผู้สอนซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอน นอกจากต้องเป็นผู้มีความรู้เชิงเนื้อหาวิชาการที่สอนอย่างดีแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่เข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของ

ผู้เรียน พร้อมทั้งมีทักษะการสอนที่ดีอีกด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติดา สุดจิตร (2562) พบว่า คุณลักษณะของ อาจารย์ผู้สอนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน จากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย ได้แก่ คุณลักษณะ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านทักษะและเทคนิค วิธีการสอน ตามลำดับ โดยด้านบุคลิกภาพ พบว่าอาจารย์ผู้สอนต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี แต่งกาย สุภาพเรียบร้อย และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีความกระตือรือร้น พัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา ด้านวิชาการ ต้องมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอนอย่างลึกซึ้ง มีการจัดทำแผนและวางแผนในการสอน ศึกษาอบรมอย่างสม่ำเสมอ และสามารถนำความรู้ที่ได้มาถ่ายทอดให้นักศึกษาได้อย่างดี ด้านทักษะและเทคนิควิธีการสอน ต้องใช้เทคนิคและวิธีการ สอนที่หลากหลาย เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักศึกษาวิเคราะห์ วิจัย วิจารณ์ สังเคราะห์ปัญหา และการแก้ปัญหาอย่าง เป็นระบบ และเป็นผู้ริเริ่มค้นคว้าหาวิธีการสอนที่ทันสมัยอยู่เสมอ และด้านการวัดและประเมินผล อาจารย์ผู้สอนต้อง มีวิธีการวัดผลและประเมินผลที่หลากหลายทั้งปรนัย อัตนัย และการประเมินผลจากงานที่มอบหมาย มีการแจ้งข้อมูล ป้อนกลับแก่นักศึกษาอย่างสร้างสรรค์

2. ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยใช้หอพัก เป็นฐาน พบว่า โดยภาพรวมมีผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับมาก ทุกหลักสูตร ยกเว้นหลักสูตรกำกับลูกเสือ BTC/ATC และหลักสูตรติวภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน TOELC ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องมาจากการออกแบบหลักสูตรมีการจัดทำหลักสูตรอย่างเป็นระบบระเบียบแบบแผน กำหนดเป้าหมาย จุดหมายและ วัตถุประสงค์ของหลักสูตรชัดเจน มีเนื้อหาสาระที่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ มีการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เหมาะสม การวัด ประเมินผลผู้เรียนที่ตรงกับตัวชี้วัด เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่น ซึ่งตรงกับผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีความพึงพอใจ ต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก โดยเนื้อหาของหลักสูตรครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีรูปแบบการสอนที่หลากหลายในเชิงบูรณาการ ด้านสื่อ และสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มีการนำสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และใช้สื่อการสอนที่ หลากหลายรูปแบบ ด้านการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับตัวชี้วัดและกิจกรรมการเรียนรู้ และมีวิธีการวัดและ ประเมินผลที่หลากหลาย รวมทั้งการประเมินตามสภาพจริง แนวคิดของ Bloom (1964) เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบ่งเป็น 3 ปัจจัยได้แก่ พฤติกรรมด้านความรู้คิด (Cognitive Behavior) ซึ่งหมายถึง ความสามารถของผู้เรียนที่ทำให้เรียนได้ คุณลักษณะด้านจิตพิสัย (Affective Entry Characteristics) หมายถึง สภาพการณ์หรือแรงจูงใจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เช่นเจตคติที่มีต่อวิชาและคุณภาพการสอน (Quality of Instruction) สอดคล้องกับงานวิจัยของจรัสศรี เพ็ชรคง (2562) ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การ เรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล พบว่า ปัจจัยด้านผู้เรียนและปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอนสามารถร่วมกันอธิบาย ความแปรปรวนของผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลได้ร้อยละ 82 โดยปัจจัยด้านผู้เรียนส่งผลต่อผลลัพธ์การ เรียนรู้มากที่สุด รองลงมา ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน กล่าวคือปัจจัยด้านผู้เรียน ได้แก่ พฤติกรรมการเรียน แรงจูงใจในการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองส่งผลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้มากที่สุด แรงจูงใจในการเรียนรู้ และ ปัจจัยด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ คุณภาพการสอนของอาจารย์ สภาพห้องเรียนและบรรยากาศการเรียนรู้ และสิ่งสนับสนุนที่เอื้อต่อการค้นหาความรู้ สามารถทำให้ผู้เรียนมีผลลัพธ์การเรียนรู้ตามที่หลักสูตรกำหนดได้

สำหรับหลักสูตรติวภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน TOELC นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีผลลัพธ์การเรียนรู้อยู่ใน ระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาขาดความมั่นใจในการสอบภาษาอังกฤษ การเรียนภาษาอังกฤษให้ ประสบความสำเร็จนั้นมีหลายปัจจัยทั้งในระดับผู้เรียนและระดับห้องเรียน เช่น ความรู้พื้นฐานเดิม ความถนัดทางการเรียน มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง และคุณภาพการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิษชากร จันทา, ทศพล สุรณรงค์รินทร์ และพิชญา ภาสิริเดชกุล (2562) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษ คือ ความวิตกกังวล ในการพูดและความกลัวต่อการได้รับการประเมินในเชิงลบและทัศนคติในเชิงลบต่อห้องเรียนภาษาอังกฤษ ผลการ สัมภาษณ์ยังพบว่ามีความเกี่ยวข้องกับความคาดหวังทางสังคมที่มีต่อสาขาวิชาที่นักศึกษาเรียน และงานวิจัยของแสงเดือน

บุญแย้ม และกิติพงษ์ ลือนาม (2561) พบว่า ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ได้แก่ ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง อัตมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความตั้งใจ เจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษ ความถนัดทางภาษา มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.141-0.228 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพร สุวรรณมณี (2560) พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาปัจจัยแต่ละด้าน พบว่า การจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเจตคติต่อการเรียน เจตคติต่อการเรียนและการจัดการเรียนการสอนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการเรียน และความรู้พื้นฐานเดิมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ส่วนผลลัพธ์การเรียนรู้ในหลักสูตรผู้กำกับลูกเสือสามัญ ชั้นความรู้เบื้องต้น (BTC) และผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ชั้นความรู้ขั้นสูง (ATC) พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีผลลัพธ์การเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษายังไม่เห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมลูกเสือ ไม่มีความเข้าใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สายฟ้า หาสีสุข และสุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2563) พบว่า งานลูกเสือมีลักษณะเป็นวิชาบังคับเลือก การเข้าร่วมกิจกรรมจึงเกิดจากการบังคับมิใช่สมัครใจ ผู้เรียนจึงเรียนเพื่อให้ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเท่านั้น ไม่มีจิตวิญญาณของลูกเสือเนตรนารีที่แท้จริง เป็นเหตุให้ไม่เห็นคุณค่า ไม่มีความศรัทธาต่อการเรียนลูกเสือเนตรนารี อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ รังสรรค์ เกิดศรี (2565) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการบริหารกิจกรรมลูกเสือให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้บริหารและผู้กำกับลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมตามแนวทางที่วางไว้ ผู้บริหารจะต้องสร้างความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องและจัดหาและจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการจัดกิจกรรมลูกเสือ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศุภฤกษ์ ศิโรต (2561) พบว่า แนวทางการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ ด้านการบริหารทั่วไป มีแนวทางที่สำคัญคือผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณการบริหารกิจกรรมให้เพียงพอ และบุคลากรมีความร่วมมือในการจัดกิจกรรมลูกเสือ และมีการกำหนด แต่งตั้งคณะทำงานให้ชัดเจน

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการเรียนกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษา โครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาครุศาสตร์บัณฑิตนอกเวลา โดยใช้หอพักเป็นฐาน พบว่า ความพึงพอใจในการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกขนาดปานกลางกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของอาจารย์ผู้สอนตามหลักสูตรโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาครุศาสตร์บัณฑิตนอกเวลา มีกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความหลากหลายในเชิงบูรณาการ เกิดบรรยากาศการเรียนรู้อย่างส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง พัฒนาผู้เรียนให้เกิดแนวคิดเชิงวิเคราะห์และสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุมาศ แสงสว่าง และพวงเพชร ราชประโคน (2562) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์ พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจต่ออาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน ด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก และเมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจกับคุณภาพของหลักสูตร นักศึกษามีความพึงพอใจต่อคุณภาพหลักสูตรมีเพียงด้านอาจารย์ที่ปรึกษาเท่านั้นที่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พิระนันท์ จิระยงมงคล, ศิริกุล การณเจริญพาณิชย์, สุภัทรา สีเสนห์ และ ตรีตาภรณ์ สร้อยสังวาล (2565) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและคุณภาพบัณฑิตหลังสำเร็จการศึกษา พบว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ในระดับสูง และผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดหลักสูตรกับคุณภาพบัณฑิตปีสุดท้ายมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=0.29$, $p < .05$) และผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดหลักสูตรมีความสัมพันธ์ทางบวก ($r=0.24$) กับคุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ปัญหาอุปสรรคจากการดำเนินโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาครุศาสตร์บัณฑิตนอกเวลา โดยใช้หอพักเป็นฐาน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จากการสัมภาษณ์นักศึกษา ประเด็นสำคัญที่นักศึกษาสะท้อนให้เห็นถึงสภาพที่เป็นจริง ดังนี้

4.1 มาตรการควบคุมการใช้กฎระเบียบและการลงโทษ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการให้ทางหอพักกำหนดช่วงเวลาในการเข้า-ออกหอพัก รวมถึงการรักษากฎระเบียบหอพักที่จะต้องมีความเสมอภาคเท่าเทียม และมีความชัดเจน สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ นักศึกษาครุศาสตรบัณฑิตนอกเวลาทุกชั้นปีทุกคนต้องพักในหอพักของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา และต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของหอพัก แนวปฏิบัติการเปิด-ปิดหอพัก ซึ่งกำหนดเปิดหอพักเวลา 05.30 น. และปิดหอพักเวลา 22.30 น. แต่เนื่องจากหลักสูตรของโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาเป็นการจัดการเรียนการสอนนอกเวลา ตารางเรียนจะเป็นช่วงเวลาตั้งแต่ 19.00-21.00 น. ของทุกวัน หลังจากเลิกเรียนตามตารางเวลาเรียนปกติ นักศึกษาจะมีช่วงเวลาพักไม่มากนัก ก่อนจะเริ่มเรียนอีกครั้งในช่วงเวลาเรียนของหลักสูตรนอกเวลา ตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2558 ว่าด้วยเรื่อง หลักเกณฑ์ว่าด้วยระเบียบประจำหอพัก (2558) กำหนดเวลาเปิดปิดหอพักทั้งนี้ต้องเป็นไปตามกรอบระยะเวลาที่กำหนดคือเปิดเวลา 05.00 น. และปิดเวลา 22.00 น. นอกเหนือจากเวลาที่กำหนดนี้ต้องแจ้งให้ผู้จัดการหอพักทราบล่วงหน้า นักศึกษาครุศาสตรบัณฑิตนอกเวลาทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบหอพัก การอยู่ร่วมกันในหอพัก หากนักศึกษากระทำผิดกฎระเบียบหอพักก็จะมีบทลงโทษตามประกาศของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เรื่อง แนวปฏิบัติว่าด้วยการลงโทษนักศึกษาหอพัก (มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2562) ดังนี้ 1) ตักเตือนเป็นลายลักษณ์อักษร 2) ภาคทัณฑ์ และ 3) ตัดสิทธิ์การอยู่หอพัก การพิจารณาสอบสวนและการตัดสินลงโทษนักศึกษาที่ได้กระทำผิดตามประกาศนี้ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการปกครองหอพักหรือรองอธิการบดีฝ่ายพัฒนานักศึกษาหรือหัวหน้าส่วนกลางก่อนที่จะมีคำสั่งลงโทษ การลงโทษผู้กระทำความผิดทางสังคมเพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยสงบสุขหากมีการละเมิดกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นความผิดก็จะต้องมีการลงโทษ การลงโทษเป็นเครื่องมือส่งเสริมประสิทธิภาพของกฎหมายอย่างหนึ่งและเป็นการใช้อำนาจบังคับโดยรัฐอันเป็นมาตรการบังคับทางอาญา สังคมเกิดจากการรวมตัวกันของคนส่วนใหญ่ จึงจำเป็นต้องมีการควบคุมความประพฤติของสมาชิก สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบัติ ชัยวณิชย์ (2563) ได้ศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดโทษให้เหมาะสมกับตัวบุคคล กล่าวว่าการกำหนดโทษ (Sentencing) ที่มีความเป็นภาวะวิสัยคือการกำหนดลงโทษที่มีได้เป็นไปโดยอำเภอใจของบุคคล (อัตวิสัย) หากแต่เป็นไปภายใต้กรอบตามกฎหมายที่ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์เอาไว้ล่วงหน้าอย่างชัดเจน (ภาวะวิสัย) ทำให้ไม่อาจถูกแทรกแซงได้ มีความโปร่งใสที่สามารถยืนยันความสุจริตได้ และไม่ว่าบุคคลใดจะเป็นผู้มีอำนาจกำหนดโทษผลก็จะได้แตกต่างกันออกไป หากมีข้อเท็จจริงที่ปรากฏเป็นเช่นเดียวกัน การกำหนดโทษที่มีความเป็นภาวะวิสัยจึงขึ้นอยู่กับตัวบทกฎหมาย ไม่ใช่การตัดสินใจของบุคคลผู้กำหนด

4.2 สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกในหอพัก พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้หอพักเพิ่มจุดติดตั้งเครื่องกรองน้ำดื่ม พื้นที่จอดรถจักรยานยนต์ ความเสถียรของสัญญาณอินเทอร์เน็ต พื้นที่สำหรับทำกิจกรรม สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ จากจำนวนนักศึกษา ณ ปีการศึกษา 2564 มีจำนวนนักศึกษาทั้งสิ้น 1,653 คน ซึ่งตัวอาคารที่พักเป็นตึก 8 ชั้น มีจำนวนห้องพัก 125 ห้อง แต่ละห้องพักได้ 4 คน จำนวนนักศึกษาที่พัก 500 คนต่ออาคารที่พักอาคาร A และอาคาร B มีจุดให้บริการน้ำดื่มทุกชั้นคือ 8 จุด ยกเว้นอาคาร C และอาคาร D ที่มีจุดให้บริการน้ำดื่มเพียงบางชั้นเท่านั้นมีเพียง 4 จุด และจุดเชื่อมต่อสัญญาณ WiFi มีจำนวน 204 จุด การกระจายสัญญาณทุกชั้นทุกห้องอาจจะมีปัญหาบางในบางช่วงเวลาที่สัญญาณแม่ข่ายล้มและมีการเสียของตัวรับสัญญาณ การแจ้งซ่อมต้องทำตามขั้นตอนจึงอาจเกิดความล่าช้าในการแก้ไขปัญหา พื้นที่สำหรับทำกิจกรรมและจอดรถไม่เพียงพอ เนื่องจากข้อจำกัดของพื้นที่สร้างอาคาร สาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกเมื่อเทียบสัดส่วนกับจำนวนนักศึกษาไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทวัฒน์ ธีรสิริเมธิกุล และไตรรัตน์ จารุทัศน์ (2564) ศึกษาสภาพการอยู่อาศัยของนิสิตจุฬาฯ ที่อยู่หอพัก พบว่า นิสิตต้องการอยู่หอพักในบริเวณมหาวิทยาลัย มีราคาถูกลง พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และพื้นที่ส่วนกลางภายในหอพัก เช่น ห้องทำงาน ห้องออกกำลังกายห้องทำอาหาร และห้องบอร์ดเกมส์ เป็นต้น รวมทั้งภายในห้องพักมีความเป็นส่วนตัว มีเฟอร์นิเจอร์เพียงพอสำหรับนิสิต เช่น โต๊ะทำงาน ตู้เสื้อผ้าและตู้เก็บของ เป็นต้น

4.3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร Extra time พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าจำนวนชั่วโมงเรียนมากเกินไป ส่งผลต่อสภาพร่างกาย ทำให้ไม่มีเวลาพักผ่อน เครียดต่อการเรียน เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ทำให้ประสิทธิภาพในการรับรู้และการเรียนรู้ของนักศึกษาลดลง สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะจำนวนชั่วโมงการเรียนการสอนรวมตลอดหลักสูตรของโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษา Extra time มีจำนวนทั้งสิ้น 1250 ชั่วโมง ซึ่งแยกเป็นหลักสูตรตามศาสตร์ 72 ชั่วโมง หลักสูตรแกนกลาง 414 ชั่วโมง ประกอบด้วย หลักสูตรวิศวกรรมศาสตร์ 48 ชั่วโมง หลักสูตรการเรียนรู้ออนไลน์สังคมพหุวัฒนธรรม 48 ชั่วโมง หลักสูตร TO BE NUMBER ONE 48 ชั่วโมง หลักสูตรการจัดการศึกษาเด็กพิเศษ 48 ชั่วโมง หลักสูตรทวีปภาษา 48 ชั่วโมง หลักสูตรการสอนโรงเรียนตาดีกา/วิถิพุทธ 36 ชั่วโมง หลักสูตรกำกับลูกเสือ BTC/ATC 48 ชั่วโมง หลักสูตรวิถีชีวิตในหอพัก 90 ชั่วโมง และหลักสูตรติวเข้ม จำนวน 600 ชั่วโมง ประกอบด้วย หลักสูตรติวภาษาอังกฤษ TOEIC 180 ชั่วโมง หลักสูตรวิชาชีพรู 5 ด้าน 120 ชั่วโมง หลักสูตรสอบภาค ก 180 ชั่วโมง หลักสูตรติดตามศาสตร์ 120 ชั่วโมง และกิจกรรมสัมพันธ์ สร้างจิตอาสา อาชีพ กีฬา ชมรม และกิจกรรมในหอพัก 164 ชั่วโมง จำนวนชั่วโมงการเรียนทั้งหมดนักศึกษาต้องเรียนนอกเวลาในช่วงเวลา 19.00-21.00 น. ของทุกวันหลังเลิกเรียนตามตารางสอนปกติและต้องทำกิจกรรม ทำการบ้าน และงานที่ได้รับมอบหมายมากเกินไป จนไม่มีเวลาพักผ่อน ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการเรียนรู้ของนักศึกษา ทำให้นักศึกษาเกิดความเหนื่อยล้าในการเรียน (Learning Burnout) Wu (2010) อธิบายว่าเป็นความรู้สึกทางจิตใจส่งผลให้เกิดความไม่กระตือรือร้นในการเรียนซึ่งเกิดจากความเครียดในการเรียน เป็นความเหนื่อยล้าทั้งทางร่างกายและจิตใจ แสดงออกโดยการพูด สีหน้า ท่าทาง ไม่พึงพอใจกับสถานะที่เป็นอยู่ Collopy (2012) ได้อธิบายว่าความเหนื่อยหน่ายในการเรียนเป็นความรู้สึกการตอบสนองทางด้านลบของบุคคลในการเรียนการศึกษาและการทำงานหรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งแสดงออกถึงการไม่ปฏิบัติงาน การขาดเรียนบ่อย ๆ มีเจตคติในเชิงลบ ความอ่อนล้าทางด้านร่างกาย ความรู้สึกหมดพลัง การขาดแรงบันดาลใจ ส่งผลให้เกิดประสบการณ์ในแง่ลบ ปัจจุบันการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับอุดมศึกษานั้น ให้ความสำคัญเกี่ยวกับหลักสูตรมากที่สุด เนื่องจากหลักสูตรจะเป็นตัวกำหนดแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โดยเห็นได้จากสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษาได้จัดทำประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนการสอน และจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มุ่งเน้นประกันคุณภาพบัณฑิตด้วยการกำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ (Learning outcomes) (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2558) หลักสูตรที่ดีจะต้องนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและเกิดสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษา บูรณาการระหว่างความรู้และกระบวนการเรียนรู้ เกิดเจตคติตามที่ต้องการ ส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในการเลือกค่านิยมที่เหมาะสม บูรณาการระหว่างสิ่งที่เรียนในห้องเรียนกับสิ่งที่เรียนรู้ในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งหนึ่งที่จะพิสูจน์ว่าหลักสูตรดีหรือไม่ดี

4.4 ด้านกิจกรรมนันทนาการสำหรับนักศึกษาหอพัก พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ต้องการให้มีการจัดสถานที่สำหรับการผ่อนคลาย การอ่านหนังสือ พื้นที่ส่วนกลาง เพื่อใช้ในการเรียนรู้ร่วมกัน รวมไปถึงการจัดกีฬาเพื่อเชื่อมสัมพันธ์และสร้างความสามัคคีที่เหมาะสม สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เพราะ หอพักมีพื้นที่จำกัด เนื่องจากตัวอาคารหอพักนักศึกษา Extra time ทั้ง 4 ตึก (อาคาร A-B-C-D) ตั้งอยู่บนถนนฝั่งเมือง 4 เป็นอาคาร 8 ชั้น ตัวอาคารชั้นที่หนึ่งถูกจัดเป็นสำนักงานหอพัก ชั้นที่ 2-8 เป็นห้องพักนักศึกษา มีห้องสำหรับจัดกิจกรรมต่าง ๆ 2 ห้อง มีพื้นที่บริเวณระหว่างตึก A และ ตึก B และตึก C-D ซึ่งจะมีชุดโต๊ะหินอ่อนและชุดโต๊ะไม้มานั่งยาว รวมจำนวน 18 ชุด สะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมของการจัดการหอพักซึ่งไม่เอื้อต่อการใช้ชีวิตในหอพักของนักศึกษา ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตและผลต่อการเรียนของนักศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตพร ห้าเจริญ (2563) ได้ศึกษาปัจจัยเชิงกายภาพของหอพักกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของนักศึกษา คือปัจจัยด้านองค์ประกอบภายในอาคารที่นักศึกษาพักอาศัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตมักเกี่ยวข้องกับขนาดห้องพัก สัดส่วนของที่พัก รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกละเลยในหอพัก เช่น การให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง การบริการสัญญาณของอุปกรณ์สื่อสาร อิเล็กทรอนิกส์ที่สอดคล้องกับการใช้งาน การให้บริการของแม่บ้านและเจ้าหน้าที่และประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลหอพัก และงานวิจัยของ วัสนันท์ วงศ์ประสิทธิ์, ณัฐปภัค ญาณมโนวิศิษฐ์, ฉัตรชัย ประภัส, พรพิมล วิริยะกุล, และวิจิต แสงสว่าง (2563) ศึกษาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาที่อาศัยอยู่หอพัก มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ พบว่า ประเด็นแรกคุณภาพชีวิตของนักศึกษาที่อาศัยอยู่หอพัก มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ประเด็นสองจากผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตที่มีคะแนนค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านห้องพัก ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกพอใจในสิ่งอำนวยความสะดวกในห้องพัก ความสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย ร่มรื่น มีระบบความปลอดภัยและการรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ความพึงพอใจในการเรียนกับผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต มีความสัมพันธ์ทางบวกขนาดปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเฉพาะหลักสูตรวิถีชีวิตหอพัก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในการเรียนของนักศึกษาต่อกิจกรรมการเรียนการสอนภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรสนับสนุนสื่อการเรียนและสิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนให้กับอาจารย์และนักศึกษาเพิ่มขึ้น ให้มีความหลากหลาย ทันกับการเปลี่ยนแปลงในยุคของการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล

จากผลการวิจัยพบว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาตามหลักสูตรของโครงการโดยใช้หอพักฐาน ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกหลักสูตร ยกเว้นหลักสูตรกำกับลูกเสือ BTC/ATC และหลักสูตรติวภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน TOELC ของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อยู่ในระดับปานกลาง และพบว่าผลลัพธ์การเรียนรู้ หลักสูตรที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักสูตรวิถีหอพัก ส่วนผลลัพธ์การเรียนรู้ในหลักสูตรที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หลักสูตรติวภาษาอังกฤษตามมาตรฐาน TOELC ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรจัดกิจกรรมติวเข้มภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีแรก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา และควรมีการศึกษาเชิงคุณภาพ เรื่อง คุณภาพชีวิตของนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต กรณีศึกษา หอพักมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

กิตติกรรมประกาศ

การประเมินโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต โดยให้หอพักเป็นฐาน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจากสถาบันวิจัยและพัฒนาชายแดนใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

เอกสารอ้างอิง

กฤตพร หัวเจริญ และสาธิตา สกฤตตันกุลชัย. (2555). ศิลปะและคุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรณีศึกษานักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง คณะศิลปกรรมศาสตร์และคณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน. *Journal of Architectural/Planning Research and Studies*, 5(2), 42-52.
กฤตดิษฐ์ อันชื่น. (2557). *คุณภาพชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี*. รายงานวิจัยสถาบัน, นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

- กำจัด สุตโต. (2553). การประเมินโครงการโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนสังกัดเทศบาล จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- ขวัญภา อุนทกานต์. (2553). การประเมินโครงการคุณธรรมนำความรู้สู่ความดีของโรงเรียนต้นแบบคุณธรรมนำความรู้สู่ความดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- จรัสศรี เพ็ชรคง. (2562). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 12(3), 199-211.
- จารุมาณ แสงสว่าง และพวงเพชร ราชประโคน. (2562). การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสถิติประยุกต์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์. รายงานวิจัยสถาบัน. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: วิพรินท์.
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2550). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. นนทบุรี: ไทเนรมิตกิจ อินเตอร์ โปรดักส์.
- นันทน์ภัส ธีรสิริเมธิกุล และไตรรัตน์ จารุทัศน์. (2564). สภาพการอยู่อาศัยของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วารสารสาระศาสตร์, 4(1), 27-38.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2558. (2558, 22 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 132 ตอนที่ 32ก.
- พัฒนา พรหมณี ยูพิน พิทยาวัฒน์ชัย และจิระศักดิ์ ทัพผา. (2563). แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจและการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในงาน. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 26(1), 59-66.
- พิชชากร จันทา, ทศพล สุรณครินทร์ และพิชญา ภาสิริเดชกุล. (2562). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความวิตกกังวลในการเรียนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนของนิสิตสาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์และสาขาวิชาภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยนเรศวร. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 8(1), 57-72.
- พีระนันท์ จิระยิ่งมงคล, ศิริกุล การุณเจริญพาณิชย์, สุภัทรา สีเสนห์ และตรีตาภรณ์ สร้อยสังวาล. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างผลลัพธ์การเรียนรู้ตลอดหลักสูตรตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ สาขาพยาบาลศาสตร์ คุณภาพของนักศึกษาปีสุดท้ายและคุณภาพบัณฑิตหลังสำเร็จการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี จักรีรัช. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย, 12(3), 90-102.
- เพ็ญศรี จันท์อินทร์. (2553). แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาหอพักในมหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. สักทอง วารสารการวิจัย, 16(2), 47-60.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา. (2562, 21 กรกฎาคม). ประกาศของมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เรื่อง แนวปฏิบัติว่าด้วยการลงโทษนักศึกษาหอพัก. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- รังสรรค์ เกิดศรี. (2565). รูปแบบการบริหารกิจกรรมลูกเสือเพื่อส่งเสริมความเป็นพลเมืองของลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ กศ.ด. การบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เรณูมาศ มาอุ่น. (2559). การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ. วารสารเทคโนโลยีภาคใต้, 9(2), 169-176.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: ตาตา พับลิเคชั่น.
- ศันสนี โคตรชมพู เชาวน์ อินโย และจุฑามาส ศรีจำนงค์. (2559). โมเดลสมการโครงสร้างพระระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

- การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภูเขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์*, 18(4), 308-323.
- ศิวพร สุวรรณมณี. (2560). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษธุรกิจของนักศึกษาไทย: กรณีศึกษารายวิชาภาษาอังกฤษธุรกิจพื้นฐานในระดับมหาวิทยาลัย. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 37(2), 289-308.
- ศุภฤกษ์ ศิโรตศ. (2561). แนวทางการบริหารงานกิจกรรมลูกเสือสามัญรุ่นใหญ่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). นครสวรรค์: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.สายฟ้าหาสีสุข และสุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2563). การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมลูกเสือเนตรนารีในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. *วารสารมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด*, 10(1), 426-437.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2558). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2557 และแนวทางการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2561). *ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *กรอบมาตรฐานคุณวุฒิ NQF ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุจิตรา สมवास. (2558). การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจเลือกหอพักภายนอกและหอพักภายในมหาวิทยาลัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. *วารสารบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏลัยเชียงราย*, 8(18), 250-256.
- สุชาดา สุดจิตร์. (2562). คุณลักษณะของอาจารย์ผู้สอนตามความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันอุดมศึกษาระดับปริญญาตรีในจังหวัดภูเก็ต. *วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก*, 37(1), 146-156.
- สมบัติ ชัยวณิชย์. (2563). ปัญหาในการลงโทษให้เหมาะสมกับบุคคล. *วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(9), 278-295.
- แสงเดือน บุญแย้ม และกิติพงษ์ ลีอนาม. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. *วารสารวิชาการ*, 12(3), 12-18.
- Bloom, B.S. (1964). *Taxonomy of Education Objectives, Handbook 1: Cognitive Domain*. New York: David Mekey.
- Collopy, K.T. (2012). Are you under stress in EMS? Understanding the slippery slope of burnout and PTSD. *Continuing Education*, (October): 47-56.
- Wu, W. (2010). Student on college student's learning burnout. *Asian Social Science*, 6(3): 132-134.





การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ
และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี
Conflict Management of School Administrators under Pattani Provincial
Office of the Non-Formal and Informal Education

นิروهยา เจษฎาภา^{1*} และนิตยา เรืองแป้น²
Nirohaya Jessadapha^{1*} and Nittaya Ruangpan²

ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา¹
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา²
Master of Education (Educational Administration) Yala Rajabhat University¹ Yala Rajabhat University²
*Corresponding author, e-mail; niya_ches@hotmail.com; เบอร์โทรศัพท์ 081-543-3700

(Received: November 6, 2023; Revised: May 14 2024; Accepted: July 28, 2024)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา 3) เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 202 คน และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และทดสอบค่าเอฟ

ผลการศึกษาพบว่า 1) การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อเสนอแนะของการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการแสดงพฤติกรรมมุ่งจะเอาชนะโดยการตัดสินใจของตนเอง ควรชี้แจงถึงปัญหาให้ผู้อื่นรับรู้เพื่อที่จะได้ร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหา และสามารถให้ผู้ร่วมงานทำตามความคิดเห็นของตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

คำสำคัญ : ความขัดแย้ง ผู้บริหารสถานศึกษา การบริหาร

Abstract

The objectives of this study were to: 1) study the level of conflict management of school administrators 2) compare the level of conflict management of school administrators classified by gender, position, work experience, and school size. 3) examine suggestions on conflict management of school administrators under Pattani Provincial Office of the Non-formal and informal Education. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table. The sample size was 202

persons and simple random sampling was used. The tool was a questionnaire. Data analyzed by using package software and statistics were mean, percentage, standard deviation, t-test and F-test.

The study found that 1) Conflict management of school administrators were high level overall. 2) Comparative results of conflict management of school administrators classified by gender was significant differences at .05 level. However, there were no differences by position, work experience and school size. 3) Recommendations for conflict management of school administrators were the school administrators should to show behavior aimed at winning by making their own decisions, also should explain the problem to others, so that they can work together to help each other in solving the problem and able to allow participants to follow their own opinions to the potential.

Keywords : Conflict; Management School Administrators; Administration

บทนำ

ในสภาพสังคมของมนุษย์ในปัจจุบันมีความหลากหลายทางศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรมและประเพณี ความซับซ้อนของการบริหาร และความรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยีที่มีมากเกินกว่าที่มนุษย์และสังคมจะเข้ามาและบริหารได้ ระบบการศึกษาที่ไม่ทำให้มนุษย์สามารถเผชิญกับปัญหาและความกดดันใหม่ได้ มนุษย์จึงเต็มไปด้วยความขัดแย้ง และนำไปสู่ความรุนแรงได้ง่าย การพัฒนาประเทศขาดความต่อเนื่องและความยืดหยุ่นในการตอบสนองต่อความต้องการและปัญหาของประชาชน ขณะที่ความมั่นคงภายในประเทศยังมีหลายประเด็นที่ต้องเสริมสร้างให้เกิดความเข้มแข็ง ลดความขัดแย้งทางความคิดและอุดมการณ์ที่มีรากฐานมาจากความเหลื่อมล้ำ ความไม่เสมอภาค การขาดความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรม และปัญหาการขาดเสถียรภาพทางการเมือง ตลอดจนส่งเสริมคนในชาติให้ยึดมั่นสถาบันหลักเป็นศูนย์รวมจิตใจให้เกิดความรักความสามัคคี สอดคล้องกับ นันทนภัส แซ่มเงิน (2559) ได้กล่าวว่า มนุษย์ต้องการความสำเร็จ การกระทำของมนุษย์เพื่อที่จะให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดความขัดแย้งโดยมีการแข่งขันกันในรูปแบบต่าง ๆ หลักสำคัญของการแข่งขัน เนื่องมาจากความขาดแคลนความไม่เพียงพอของสิ่งที่ต้องการ เมื่อคนเราพยายามต่อสู้เพื่อให้ได้มากที่สุดหรือให้มีกรรมสิทธิ์มากที่สุดในสิ่งที่ตนเองต้องการ หรือมีอำนาจในการควบคุมบุคคลหรือการกำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายขององค์การ ความแตกต่างกันในการรับรู้ และความคิดของแต่ละบุคคล เป้าหมายแตกต่างกัน ฝ่ายหนึ่งถูกรุกล้ำหรือถูกขัดขวางทำให้เป้าหมายของตนไม่สามารถบรรลุตามที่ตั้งใจไว้ ความต้องการประสบความสำเร็จอาจนำไปสู่ความขัดแย้งได้ ทุกองค์การย่อมมีความขัดแย้ง อาจเป็นความขัดแย้งระหว่างบุคคลหรือระหว่างกลุ่มของบุคคล เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวันของบุคคลที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องยอมรับว่าความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ

ความขัดแย้งมีผลดีหลายประการ คือก่อให้เกิดการตระหนักและรับรู้ในปัญหาที่เกิดขึ้น ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ช่วยให้มีการปรับปรุงทางเลือกในการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นช่วยสร้างความรู้สึกร่วมในปัญหาที่เกิดขึ้น การมีส่วนร่วมในการวิพากษ์วิจารณ์ช่วยทำให้บุคคลมีความรู้สึกว่าเขาเป็นส่วนหนึ่งของการรับรู้และการแก้ปัญหา ช่วยก่อให้เกิดการเรียนรู้และปรับปรุงพฤติกรรมซึ่งกันและกัน ทุกคนได้เรียนรู้ว่าพฤติกรรมของเขามีผลต่อบุคคลอื่นอย่างไร และเรียนรู้การอดกลั้นต่อพฤติกรรมและอารมณ์ของผู้อื่นมากขึ้นช่วยเพิ่มวุฒิภาวะให้กับบุคคล เกิดการเรียนรู้ที่จะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมเพิ่มมากขึ้นมีความกล้าที่จะรับผิดชอบและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ช่วยให้เกิดการพิสูจน์หาข้อเท็จจริงที่สมเหตุสมผลก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ขึ้น ทำให้องค์การเจริญก้าวหน้าไม่หยุดนิ่ง และทำให้เกิดการตรวจสอบการทำงานและความคิดเห็นของฝ่ายบริหาร (วนิดา ชนินทพุทรวงศ์, 2557) การจัดการความขัดแย้งจะแก้ไขได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา

แต่ละบุคคลว่าจะจัดการความขัดแย้งไปในทิศทางใด เพราะปัญหาความขัดแย้งเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาไม่จำกัดว่าจะเกิดขึ้นกับใคร ที่ไหน เมื่อไร ดังนั้น การจัดการความขัดแย้งจึงเป็นภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ หากผู้บริหารสถานศึกษาประสงค์ให้สถานศึกษามีความเจริญก้าวหน้าไปตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดการความขัดแย้งตามสถานการณ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสามารถเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสได้อย่างชาญฉลาด

สถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งที่มีลักษณะงานคือบริการทางการศึกษา การดำเนินงานภายในสถานศึกษา ต้องมีการติดต่อและเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ทั้งการติดต่อกันภายในองค์กร เช่น การติดต่อระหว่างครูและบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน เป็นต้น ส่วนการติดต่อกับบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง ชาวบ้าน และหน่วยงานอื่น ๆ การพบปะติดต่อกันหรือการปฏิบัติต่อกันระหว่างกลุ่ม อาจก่อให้เกิดความร่วมมือกันหรือความขัดแย้ง สถานศึกษาเป็นองค์กรหนึ่งทางสังคมที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง ถึงแม้ว่าความขัดแย้งจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้แต่หากรู้จักวิธีการบริหารหรือวิธีแก้ไขที่ดี ความขัดแย้งก็กลายเป็นคุณประโยชน์ได้ เมื่อเกิดปัญหาในสถานศึกษา เป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารที่จะต้องจัดการกับความขัดแย้งให้อยู่ในระดับที่สร้างสรรค์ ซึ่งพิมפור สดเอี่ยม (2550) ได้กล่าวว่าการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยวิธีต่าง ๆ ของผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่เหมือนกัน ถึงแม้จะเป็นปัญหาในลักษณะเดียวกันก็ตาม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ ความรู้ความสามารถ อายุและบุคลิกภาพเฉพาะตัว และปัญหาความขัดแย้งบางอย่างผู้บริหารคนหนึ่งอาจแก้ได้ แต่อีกคนหนึ่งอาจแก้ไม่ได้ หรือถ้าแก้ได้ก็อาจใช้เวลาแตกต่างกัน การบริหารความขัดแย้งกับการแก้ปัญหาความขัดแย้งไม่เหมือนกัน ความสำคัญของการบริหารความขัดแย้งก็คือ การรักษาสภาพสมดุลระหว่างประสิทธิภาพและความคิดสร้างสรรค์ ส่วนการแก้ปัญหาความขัดแย้งเป็นยุทธศาสตร์อย่างหนึ่งในการบริหารความขัดแย้ง ดังนั้น การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการจัดการความขัดแย้งจึงมีความสำคัญยิ่งสำหรับผู้บริหาร การบริหารที่ดีต้องอาศัยปัจจัยหลาย ๆ ปัจจัย หากมีความขัดแย้งในสถานศึกษาผู้บริหารควรจัดการความขัดแย้งด้วยความสร้างสรรค์ด้วยวิธีการร่วมมือ เมื่อผู้บริหารสามารถระดมความคิดของครูทุกคนมาร่วมกันแก้ปัญหา ผู้บริหารต้องทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกฝ่ายมองเห็นเป้าหมายเดียวกัน หรือมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน ทุกคนก็จะมี การร่วมมือในการติดต่อหรือปฏิบัติต่อกันในอันที่จะให้บรรลุเป้าหมายนั้น ๆ สอดคล้องกับ ธนิการ มาฆะศิริานนท์ (2550) ได้กล่าวว่า ความขัดแย้งจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจเพราะเมื่อมีความขัดแย้งเกิดขึ้นก็จะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพขององค์กร

การจัดการความขัดแย้งจึงเป็นภารกิจที่ยากสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการจัดการด้วยความรอบคอบและไม่ควรวางเฉยกับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย เพราะอาจเป็นสาเหตุที่ลุกลามไปสู่ความขัดแย้งในระดับองค์กรได้ ผู้บริหารสถานศึกษาที่ดีจะต้องยอมรับความขัดแย้งและหาทุกวิธีในการจัดการความขัดแย้ง โดยจะต้องยื่นหยัดอยู่อย่างมีสติ พร้อมด้วยข้อมูล ความรู้ ประสบการณ์ที่จะต้องต่อสู้กับปัญหาความขัดแย้งและเอาชนะให้ได้เพื่อสร้างความมั่นคงให้กับตนเอง และสถานศึกษา รวมทั้งผลักดันให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นผู้บริหารจะต้องมีความสามารถด้านการบริหารความขัดแย้ง นั่นคือ ต้องสามารถวิเคราะห์สถานการณ์องค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นสาเหตุของความขัดแย้งและสามารถดำเนินการแก้ไขหรือใช้ความขัดแย้งให้เกิดประโยชน์แก่บุคคลและองค์กรได้ด้วยดี การจัดการความขัดแย้งที่ดีและเหมาะสมของผู้บริหารจะยิ่งส่งผลให้สถานศึกษาที่ตนบริหารอยู่มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น การบริหารงานของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นสำคัญ ทั้งนี้ โทมัสและคิลแมนน์ (Thomas and Killmann, 1987 อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2540) ได้กล่าวถึงการจัดการความขัดแย้งในสังคมว่ามี 5 วิธีกร ดังนี้ 1) การเอาชนะ (Competition) 2) การร่วมมือ (Collaboration) 3) การประนีประนอม (Compromising) 4) การหลีกเลี่ยง (Avoiding) และ 5) การยอมให้ (Accommodation)

สถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยเป็นองค์กรหนึ่งที่เกิดความขัดแย้ง สาเหตุของความขัดแย้ง ได้แก่ ลักษณะนิสัย วิธีการทำงาน ค่านิยม ความเชื่อและปรัชญาในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน มนุษย์สัมพันธ์ระหว่างครูในสถานศึกษาการทำงานที่ต้องแข่งขันกันระหว่างบุคคลหรือกลุ่มคน หรือ

ระหว่างกลุ่มบุคคล ความขาดแคลนทรัพยากร ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีหน้าที่โดยตรงที่จะต้องจัดการความขัดแย้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาสร้างความยุ่งยากต่อการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในเรื่องความร่วมมือประสานงานและบรรยากาศของสถานศึกษา แสดงให้เห็นว่า หากมีการบริหารความขัดแย้งได้ภายในและภายนอกองค์กร ย่อมทำให้เกิดผลกระทบกับประสิทธิผลกับทุกองค์กร อีกทั้ง การบริหารความขัดแย้งมีความเกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญกับสถานการณ์ความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับครู ความขัดแย้งระหว่างครูกับครู ความขัดแย้งระหว่างผู้บริหารกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารจะหาวิธีการหรือแนวทางในการบริหารความขัดแย้งเพื่อลดความขัดแย้งอันจะนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิผลของสถานศึกษา (วุฒิปภ ทับธานี, 2565) สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี ส่วนมากประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งเป็นอย่างมาก ความขัดแย้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น ระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครอง ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน เป็นต้น ก็มีความขัดแย้งกันอยู่เรื่อย ๆ เนื่องจากสถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีบุคคลมาทำงานร่วมกัน ต้องพบปะกัน ซึ่งแต่ละคนก็มีปัญหาชีวิต ลักษณะนิสัยที่แตกต่างกัน ดังนั้นภายในสถานศึกษาเองก็มีความขัดแย้งอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้เลย เช่น ครูมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกในการทำงาน ขาดความสามัคคี ซึ่งปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจ ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานในสถานศึกษา (อมรา ปฐภิญโญบุรณ์, 2559) จะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการความขัดแย้งเป็นสิ่งที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญและผู้บริหารจะต้องรู้จักเลือกแบบของการบริหารความขัดแย้งให้เหมาะสม เพื่อที่ทุกคนจะได้มีกำลังใจ กำลังใจ ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารงานในสถานศึกษาให้ได้ผลดียิ่งขึ้นต่อไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี เนื่องจาก ปัญหาการแบ่งงาน ปัญหาการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือน และการมีส่วนร่วมในการทำงาน ล้วนเกี่ยวข้องกับการบริหารความขัดแย้งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องดำเนินการ โดยใช้ศาสตร์และศิลป์ ในการบริหารให้สถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษา เข้าใจยอมรับ และร่วมมือในการดำเนินการให้สถานศึกษามีคุณภาพเพื่อผลสำเร็จทางการศึกษาตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา อีกทั้ง ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูล ในการบริหารงานในหน่วยงาน นำไปส่งเสริมแก้ไข ปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารงานบุคคล พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะในการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี แตกต่างกัน

2. ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี แตกต่างกัน

3. ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี แตกต่างกัน

4. ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติงานในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำนวน 433 คน ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 202 คน โดยทำการสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับฉลากแบบไม่กลับคืน (Simple Random Sampling Without Replacement)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยจัดทำขึ้นเอง โดยแบ่งเป็น 3 ตอน คือ
ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี ใน 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเอาชนะ 2) ด้านการร่วมมือ 3) ด้านการประนีประนอม 4) ด้านการหลีกเลี่ยง และ 5) ด้านการยอมให้
ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิดข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การตรวจสอบหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยดำเนินการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามโดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผลจากการพิจารณาตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 จึงสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ จึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับครูสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการค้นคว้าอิสระ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบัก (Cronbach, 1990 อ้างถึงใน สันติ บุญภิรมย์, 2557) ผลปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.967

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง คือ ครูที่ปฏิบัติงานในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยยื่นคำร้องขอหนังสือจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อประกอบการขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมแบบสอบถามในรูปแบบ Google Form ส่งทางไปรษณีย์ไปให้แก่ครูในสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยติดตามการตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง กรณีที่มีการตอบแบบสอบถามล่าช้าในบางสถานศึกษา
4. เมื่อได้รับการตอบแบบสอบถามแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม ซึ่งจากการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้มีการตอบแบบสอบถาม จำนวน 202 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และผลการตรวจสอบการตอบแบบสอบถามพบว่า มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นนำผลการตอบไปวิเคราะห์วิธีทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนแล้ว นำมาลงรหัสเลข (Code) ตามเกณฑ์ของเครื่องมือแต่ละส่วน
2. นำแบบสอบถามที่ลงรหัสแล้ว มาบันทึกลงในโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อประมวลผลข้อมูลที่ได้จัดเก็บและคำนวณหาค่าทางสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ทั้งนี้เมื่อพบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันทางสถิติ จะนำไปทดสอบค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของ Scheffe แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการศึกษาและวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม ซึ่งนำเสนอผลในรูปแบบตารางประกอบคำอธิบายใต้ตาราง และนำผลการศึกษาที่วิเคราะห์ได้มาสรุปผลการศึกษาอภิปรายผล และเขียนข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นข้าราชการและพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี ตอบแบบสอบถามได้สมบูรณ์ จำนวน 202 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 65.80 ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 63.90 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 78.70

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม

ตารางที่ 1 การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา	M	SD	ระดับ	ลำดับที่
1	ด้านการเอาชนะ	3.50	0.92	ปานกลาง	5
2	ด้านการร่วมมือ	3.83	0.89	มาก	1
3	ด้านการประนีประนอม	3.75	0.94	มาก	3
4	ด้านการหลีกเลี่ยง	3.53	0.90	มาก	4
5	ด้านการยอมให้	3.76	0.95	มาก	2
รวมเฉลี่ย		3.67	0.76	มาก	

จากตารางที่ 1 การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก ($M = 3.67$, $SD = .76$) เมื่อพิจารณาารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการบริหารความขัดแย้งสูงสุด ได้แก่ ด้านการร่วมมือ ($M = 3.83$, $SD = .89$) รองลงมา คือ ด้านการยอมให้ ($M = 3.76$, $SD = .95$) และด้านที่มีการบริหารความขัดแย้งต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการเอาชนะ ($M = 3.50$, $SD = .92$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ

การบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษา	เพศ				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	M	SD	M	SD		
1 ด้านการเอาชนะ	3.58	0.99	3.46	0.88	0.877	.382
2 ด้านการร่วมมือ	4.19	0.66	3.65	0.93	4.773*	.001
3 ด้านการประนีประนอม	4.06	0.85	3.60	0.95	3.426*	.001
4 ด้านการหลีกเลี่ยง	3.68	0.90	3.45	0.89	1.712	.088
5 ด้านการยอมให้	4.04	0.82	3.61	0.99	3.111*	.002
รวม	3.91	0.59	3.55	0.81	3.552*	.001

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการร่วมมือ ด้านการประนีประนอม และด้านการยอมให้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง

การบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ตำแหน่ง				t	Sig
	ข้าราชการ		พนักงานราชการ			
	M	SD	M	SD		
1 ด้านการเอาชนะ	3.56	0.91	3.41	0.93	1.107	0.270
2 ด้านการร่วมมือ	3.83	0.92	3.82	0.83	0.108	0.914
3 ด้านการประนีประนอม	3.79	0.90	3.68	1.01	0.806	0.421
4 ด้านการหลีกเลี่ยง	3.58	0.86	3.44	0.96	1.061	0.290
5 ด้านการยอมให้	3.83	0.90	3.63	1.03	1.427	0.155
รวม	3.72	0.79	3.59	0.70	1.104	0.271

จากตารางที่ 3 การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมี

ความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน

การบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษา	ประสบการณ์ในการทำงาน						F	Sig
	< 5 ปี (1)		5-10 ปี (2)		> ปี (3)			
	M	SD	M	SD	M	SD		
1 ด้านการเอาชนะ	3.59	0.89	3.52	0.67	3.44	1.01	.500	0.607
2 ด้านการร่วมมือ	3.88	0.79	3.88	0.72	3.83	0.89	.335	0.716
3 ด้านการประนีประนอม	3.86	0.84	3.76	0.80	3.69	1.05	.608	0.546
4 ด้านการหลีกเลี่ยง	3.60	0.90	3.55	0.79	3.47	0.94	0.404	0.668
5 ด้านการยอมให้	3.97	0.78	3.74	0.72	3.64	1.09	2.422	0.091
รวม	3.78	0.72	3.69	0.65	3.60	0.81	1.048	0.353

จากตารางที่ 4 การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารความขัดแย้งของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา						F	Sig
	ใหญ่พิเศษ		ใหญ่		กลาง			
	M	SD	M	SD	M	SD		
1 ด้านการเอาชนะ	3.56	0.93	3.46	0.66	3.22	0.91	1.669	0.191
2 ด้านการร่วมมือ	3.85	0.91	3.54	0.55	3.85	0.90	0.775	0.462
3 ด้านการประนีประนอม	3.78	0.97	3.49	0.68	3.76	0.90	0.589	0.556
4 ด้านการหลีกเลี่ยง	3.55	0.93	3.57	0.66	3.36	0.82	0.545	0.581
5 ด้านการยอมให้	3.78	0.97	3.56	0.66	3.71	0.99	0.380	0.685
รวม	3.70	0.78	3.52	0.62	3.58	0.71	0.631	0.533

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผลการวิจัย

1. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการบริหารความขัดแย้งสูงที่สุด ได้แก่ ด้านการร่วมมือ รองลงมา คือ ด้านการยอมให้ และด้านที่มีการบริหารความขัดแย้งต่ำที่สุด ได้แก่ ด้านการเอาชนะ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี มีความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการเพราะการพัฒนาตนเองของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น การศึกษาต่อด้านการบริหาร การศึกษาในระดับที่สูงกว่าปริญญาตรี การประชุมสัมมนาต่าง ๆ การศึกษาดูงาน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหาร เพื่อให้การบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจึงเข้าใจธรรมชาติของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น โดยมีความเชื่อว่าความขัดแย้งที่เกิดขึ้นสามารถก่อให้เกิดประโยชน์แก่สถานศึกษาได้ ถ้าหากผู้บริหารสามารถจัดการกับความขัดแย้งเหล่านั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถควบคุมไม่ให้ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นนั้นบานปลายออกไปจนกลายเป็นความขัดแย้งที่ส่งผลเสียต่อสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาติรี มะแอ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดการความขัดแย้ง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพย์รัตน์ จิตตเดชาธร (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งในโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ (มหินทรศึกษาการ) พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมาก ได้แก่ แบบประนีประนอม แบบเอาชนะ แบบผสมผสาน และแบบยอมตาม อยู่ในระดับปานกลาง คือ แบบหลีกเลี่ยง ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิโรจน์ มโนกิจอุดม (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งกับความพึงพอใจของครูที่มีต่อการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดสงขลา มีความคิดเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี ดังนี้

2.1 ครูที่มีเพศต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการร่วมมือ ด้านการประนีประนอม และด้านการยอมให้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจากครูในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี ส่วนใหญ่ได้รับการอบรมสัมมนาจากหน่วยงานทางการศึกษา ซึ่งการบริหารความขัดแย้งนั้นจะเกี่ยวข้องโดยตรงกับครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้ทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข และเกิดประสิทธิผลสูงสุดกับองค์กร นอกจากนี้ยังมีการประชุมประจำเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการบริหารงานภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกภรณ์ ชื่นตา (2556) ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 พบว่า ผู้บริหารที่มีเพศแตกต่างกันจะมีการบริหารความขัดแย้งด้านการเอาชนะและการร่วมมือแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารเพศหญิงจะมีการบริหารความขัดแย้งด้านการเอาชนะและการร่วมมือมากกว่าผู้บริหารเพศชาย อีกทั้งยังสอดคล้องกับ นาริรัตน์ อนุรัตน์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูในอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 พบว่า การเปรียบเทียบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูในอำเภอบ่อทอง จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของรังสิวุฒิ ปาโสม (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งกับประสิทธิผลของสถานศึกษา ในอำเภอองครักษ์ สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครนายก พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความขัดแย้งของผู้บริหาร ในอำเภอองครักษ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก จำแนกตามเพศ ทั้งภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจากครูในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี โดยปกติตามประเพณีของระบบราชการไทยเมื่อ มีการเข้าไปเป็นผู้บริหารใหม่ในองค์กร ผู้บริหารจะต้องมีการชี้แจงนโยบายและอธิบายถึงเป้าหมายการดำเนินงานที่ชัดเจน ตลอดจนมีการจัดทำคำสั่งการปฏิบัติงานให้แก่สมาชิกทราบอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และสอดคล้องกับวิระศักดิ์ พิฑูปู (2556) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง สมรรถนะการบริหารความขัดแย้ง สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าผู้บริหารที่มีตำแหน่งการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับ กณฐภรณ์ นามฉิม (2556) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานีเขต 2 พบว่า ผู้บริหารที่มีตำแหน่งการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับจตุรงค์ สุวรรณแสง (2557) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 พบว่าครูที่มีตำแหน่งการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจากครูในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี มีประสบการณ์ในการบริหารงานที่มีความขัดแย้งเกิดขึ้นบ่อยครั้ง แต่สามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยการวางแผนขององค์กรที่ดีและเข้มแข็ง สอดคล้องกับวรภรณ์ คุณธรรม (2555) ซึ่งศึกษางานวิจัยเรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 3 พบว่าผู้บริหารและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับสมพร แก้วมรกต (2559) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17 จังหวัดจันทบุรี พบว่าและครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับอนุสรฯ สิงโต (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กร ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 18 พบว่าโดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจเนื่องมาจากครูในสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี มีการบริหารจัดการที่ดีและทราบถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากความขัดแย้ง สามารถเตรียมรับมือพร้อมทั้งหาทางออกและหาแนวทางแก้ไข เพื่อจัดการกับความขัดแย้งให้เหมาะสมกับสถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนันทน์ภัส แซ่มเงิน (2559) ซึ่งได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน และยังสอดคล้องกับนายโชติพร ถาวรโชติ (2559) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร พบว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของ

ผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องจิตตามาตร เชื้อโฮม (2553) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง วิธีการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิจัย

1. ข้าราชการและพนักงานราชการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี โดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการเอาชนะ พบว่า ภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารใช้วิธีการที่หลากหลายตามอำนาจหน้าที่ของตนในการแก้ไขปัญหา รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารแก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการตามความคิดของตนเอง และผู้บริหารพยายามที่จะใช้สิทธิในการแสดงความคิดเห็นของตนเองกับปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารแสดงพฤติกรรมมุ่งจะเอาชนะโดยการตัดสินใจของตนเองเท่านั้น

1.2 ด้านการร่วมมือ พบว่า ภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารพยายามทำงานให้บรรลุเป้าหมายโดยตระหนักถึงความคิดเห็นที่แตกต่าง รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารพยายามทำให้ทุกฝ่ายที่มีความขัดแย้งกันมีความพอใจ รักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นในการแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการที่หลากหลายและเปิดเผย เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารชี้แจงถึงปัญหาให้ผู้อื่นรับรู้เพื่อที่จะได้ร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหา

1.3 ด้านการประนีประนอม พบว่า ภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารพยายามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยการรอมชอม รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารพยายามใช้วิธีการเจรจาต่อรองเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดี และผู้บริหารยอมให้ผู้ร่วมงานได้ในสิ่งที่ต้องการด้วยความพึงพอใจของทั้งสองฝ่ายหากผู้ร่วมงานยอมให้ในสิ่งที่ตนเองต้องการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารให้ผู้อื่นเข้าจัดการเจรจาไกล่เกลี่ยยุติปัญหาและตกลงกัน เพื่อประนีประนอมการแก้ไขปัญหา

1.4 ด้านการหลีกเลี่ยง พบว่า ภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่อยู่ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารพยายามหลีกเลี่ยงการแสดงความคิดเห็นซึ่งจะนำไปสู่การขัดแย้ง รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารพยายามหลีกเลี่ยงการกระทำ สิ่งที่น่าไปสู่การทะเลาะวิวาท และผู้บริหารมอบหมายให้ผู้เกี่ยวข้องรับผิดชอบแทนในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารปล่อยเวลาไว้นาน ๆ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นคลี่คลายไปเอง

1.5 ด้านการยอมให้ พบว่า ภาพรวมอยู่ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ผู้บริหารยอมเสียสละความต้องการของตนเอง เพื่อให้สนองความต้องการของผู้ร่วมงาน เพื่อลดความขัดแย้ง รองลงมา ได้แก่ ผู้บริหารพยายามรักษาน้ำใจเพื่อนร่วมงาน เพื่อรักษาสัมพันธภาพในการทำงานร่วมกัน และผู้บริหารไม่ทำลายความรู้สึกของผู้อื่น ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารยอมให้ผู้ร่วมงานทำตามความคิดเห็นของตัวเอง

3. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามเพศ พบว่า ครูที่มีเพศต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการร่วมมือ ด้านการประนีประนอม และด้านการยอมให้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน

4. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ครูที่มีตำแหน่งต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

5. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

6. การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ด้านการเอาชนะ ผู้บริหารไม่ควรแสดงพฤติกรรมมุ่งจะเอาชนะโดยการตัดสินใจของตนเองเท่านั้น ไม่ควรเชื่อว่าความคิดเห็นและการแก้ปัญหาของตนเองถูกต้องเสมอ และไม่ควรรังเกียจแก่ผู้ร่วมงาน เพื่อจะให้ตนได้ประโยชน์และได้ ชัยชนะในที่สุด

2. ด้านการร่วมมือ ผู้บริหารควรชี้แจงถึงปัญหาให้ผู้อื่นรับรู้เพื่อที่จะได้ร่วมมือช่วยเหลือกันในการแก้ไขปัญหา ควรแสวงหาความร่วมมือและความช่วยเหลือจากผู้ร่วมงานอยู่เสมอในการแก้ไขปัญหา และควรหาวิธีจูงใจให้คนอื่นปฏิบัติตามความคิดเห็นของตนด้วยความเต็มใจ

3. ด้านการประนีประนอม ผู้บริหารควรให้ผู้อื่นเข้าจัดการเจรจาไกล่เกลี่ยยุติปัญหาและตกลงกันเพื่อประนีประนอมการแก้ไขปัญหา ควรถนอมน้ำใจและรักษาสัมพันธภาพของผู้ร่วมงาน และควรรับฟังข้อขัดแย้งจากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายเพื่อนำมาแก้ปัญหา

4. ด้านการหลีกเลี่ยง ผู้บริหารไม่ควรปล่อยเวลาไว้นาน ๆ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นคลี่คลายไปเอง ไม่ควรวางเฉยต่อสถานการณ์ที่เป็นปัญหาความขัดแย้ง และไม่ควรให้ความสนใจความต้องการของตนเองและบุคลากรอื่น ๆ

5. ด้านการยอมให้ ผู้บริหารควรให้ผู้ร่วมงานทำตามความคิดเห็นของตัวเอง ผู้บริหารควรยอมเสียผลประโยชน์ส่วนตนเพื่อให้ผู้อื่นสมปรารถนาบ้างตามโอกาสและสถานการณ์เพื่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด และควรเอาใจใส่ นึกถึงความพึงพอใจของผู้ร่วมงานในการเจรจาต่อรอง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานีในเชิงลึกหรือทำการวิจัยซ้ำ (Replication) โดยใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อแสวงหาข้อเท็จจริง

2. ควรมีการศึกษาการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเปรียบเทียบ ให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างสถานศึกษา

3. ควรมีศึกษารูปแบบการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดปัตตานี โดยเฉพาะด้านการร่วมมือ

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยเมตตากรุณาและการช่วยเหลือให้คำปรึกษาแนะนำอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เรืองแป้น อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไข เสนอแนะและติดตามความก้าวหน้ารวมทั้งชี้แนะข้อมูลทางด้านวิชาการเป็นอย่างดีผู้ค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.นิเลาะ แวอุเซ็ง ประธานสอบการค้นคว้าอิสระที่กรุณาให้คำแนะนำในส่วน เนื้อหาการค้นคว้าอิสระให้มีความเชื่อมโยง สอดคล้องและถูกต้องตามระเบียบวิธีการวิจัยและได้แนะนำเพิ่มเติมทำให้ การค้นคว้าอิสระมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้นจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีผู้ค้นคว้าขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือการค้นคว้าอิสระ ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา ที่ได้อนุเคราะห์ให้ข้อมูลในการทดลองใช้เครื่องมือ และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามอย่างดียิ่งขอขอบพระคุณ ครู อาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านรวมทั้งครอบครัว บิดามารดาที่คอยสนับสนุนให้กำลังใจในการค้นคว้าอิสระจนสำเร็จ คุณค่า และประโยชน์อันพึงเกิดจากการค้นคว้าอิสระนี้และขอขอบคุณผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ส่งเสริมสนับสนุนตลอดมา คุณค่าและประโยชน์อันพึงเกิดจากการค้นคว้าอิสระนี้ ผู้ศึกษาขอมอบกตัญญูแต่บิดามารดาที่คอยเป็นกำลังใจ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- กณฐภรณ์ นามฉิม. (2556). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2*. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กนกภรณ์ ชื่นตา. (2556). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จตุรงค์ สุวรรณแสง. (2557). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จิตพามาศ เชื้อโสม. (2553). *วิธีการจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชาติรี มะแอ. (2560). *การจัดการความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาปัตตานี*. สารนิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- โชติพร ถาวรโชติ. (2559). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสุขภาพองค์การของโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร*. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ทิพย์รัตน์ จิตตเดชาธร. (2559). *การบริหารความขัดแย้งในโรงเรียนวัดพระปฐมเจดีย์ (มหินทรศึกษาการ)*. ค้นคว้า อิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนิการ มาฆะศิริานนท์. (2550). *เทคนิคการแก้ปัญหาและการตัดสินใจ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- นันทน์ภัส แซ่มเงิน. (2559). *การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

นารีรัตน์ อนุรัตน์. (2556). การบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูในอำเภอบ่อทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

พิมพ์อร สดเอี่ยม. (2550). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารวิชาการของสาขาวิชาในระดับบัณฑิตศึกษาของ สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

